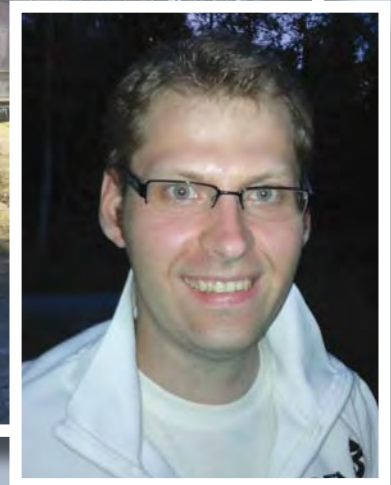

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1/2014

**Siirtolaisuusinstituuttiin ruotsinkielinen keskus:
”Migrationscentret för Svenskfinland vid
Migrationsinstitutet”**

- **Keskuksen projektipäälliköksi on nimitetty
FM Magnus Enlund Kokkolasta**

Siirtolaisuus – Migration

1/2014

41. vuosikerta / 41th year
ISSN 0355-3779 (painettu)
ISSN 1799-6406 (verkkojulkaisu)

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Eerikinkatu 34, 20100 Turku, Finland
Puh. / tel. (0)2-2840 440
Fax (0)2-2333 460
email: kirsai@utu.fi
<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi>
<http://www.migrationinstitute.fi>
info@siirtolaisuusinstituutti.fi

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Ismo Söderling

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Kirsi Sainio

Toimittajat / Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute of Migration

Taitto / Layout

Kirsi Sainio

Tilaushinta 2014 / Subscriptions 2014

4 numeroa / nummer / issues
20 €/vuosi/år/year

VAMMALAN KIRJAPAINO OY

Yksittäisten kirjoittajien mielipiteet ovat heidän omiaan.

Kansi: Migrationcentret för Svenskfinland aloittaa toimintansa Kruunupyssä sijaitsevassa kansalaisopistossa Magnus Enlundin johdolla. Kuva: Ismo Söderling.

Sisältö • Contents

Ismo Söderling

Pääkirjoitus: Nokkapokkaa ja lonkkataklauksia – monikulttuurisia kohtaamisia suomalaisessa koripallossa

Borbála Heltai

Unkarin suomalaiskylä Geresdlak

Saara Koikkalainen

Korkeasti koulutettujen suomalaisten kokemuksista Euroopan unionin työmarkkinoilla

Afrouz Zibaei

Cultural Competence in Health Promotion and Experienced by the Kurdish Women in Finland

Joonas Sotaniemi & Markku Mattila

Takaisin kotiin – Seinäjoki ja Vaasa muuttoalueina

Arno Tanner

Push And Pull In Migration – A Systems Approach Revisited In A Contemporary Context

Elli Heikkilä

Research Director's Column

Lilli Kojo

Informaatikon palsta

Jarno Heinilä

Arkistonhoitajan palsta

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia

Kirjat – Böcker – Books

Seminaareja – Tiedotuksia

Siirtolaisuustilastoja

Nokkapokkaa ja lonkkataklauksia – monikulttuurisia kohtaamisia suomalaisessa koripallossa

Ismo Söderling

Koripallo on periamerikkalainen palloilulaji, jonka juuret ulottuvat 1800-luvun lopun Yhdysvaltoihin. NMKY-järjestön kautta laji levisi nopeasti ympäri maapalloa. Suomeen peli juurtui toisen maailmansodan jälkeen, kun maamme valmistautui kotiolympialaisiin. Isäntämaana Suomi oli oikeutettu pelaamaan omissa kisoissaan. Maamme sai pätevää valmennusapua vuonna 1949 Suomeen muuttaneelta Robert Peterseniltä. Robert puhui hyvää suomea, samoin koripallovalmennuksen taidot olivat hänellä hyvin hyppysissä. Robertia voidaan pitää modernin suomalaisen koripallon isänä.

Maamme koripalloilun taso on nykyisin kohtuullista eurooppalaista keskitasoa. Pari suomalaispelaajaa on päässyt kokeilemaan siipiään maailman kovimmassa korissarjassa NBA:ssa Yhdysvalloissa. Miestemme joukkue on viime vuoden hyvillä otteillaan raivannut tiensä Euroopan mestaruuskisoihin. Yhdysvaltojen kova taso on aiheuttanut sen, että kaikille ei löydy pelipaikkaa kotimaansa kovista sarjoista. Ammattilaiseksi haluavia onkin siirtynyt pelaamaan Eurooppaan. Suomeen ensimmäiset Amerikan avut tulivat 1970-luvulla. Moni heistä jäi Suomeen. Nykyisistä huippupelaajistamme usealla on isänsä puolelta juuret rapakon takana.

Olen aina vierastanut väkivaltaa urheilussa, sekä henkistä että fyysistä. Valitettavan usein urheiluun kuitenkin liittyy konflikteja, joiden seurauksena joskus menee taju, hampaita, pahimmillaan henkikin. Maalin tehneen jääkiekkoammattilaisen hymy on hammaslääkärin unelma – tai painajainen. Väkivalta ei ole missään tilanteessa hyväksyttävää. Maaliskuun alussa pelattiin Helsingissä naisten koripalloliigan kiihkeä paikallisottelu kahden pääkaupunkiseuran mitellessä voimiaan. Pelin tuoksinassa tapahtui valitettava välikohtaus, kun yhdysvaltalai-

nen koripalloilija yllättäen tyrmäsi nyrkillä suomalaisen vastustajansa. Lehtien otsikot seuraavina päivinä olivat raflaavia: ”Draamaa naisten Korisliigassa – pelaaja löi vastustajaa nyrkillä kasvoihin” (Ilta-Sanomat 8.3.2014). Kansallinen TV-kanavamme uutisoi ”Nyrkki suoraan kasvoihin – naisten Korisliigassa käsittelemätön pimahdus” (Yle/Urheilu 11.3.2014).

Sosiaalinen media virkosi saman tien. Nettiin tuli kännykällä kuvattuja otoksia tilanteesta. Samoin kommentit olivat enemmän tai vähemmän rasisia tyyliin ”Näkkäri löi koriskisassa suomalaista”. Näkkäri viittaa tässä yhdysvaltalaisen pelaajan afrikkalaisiin juuriin.

Olen katsonut tilanteen ja sitä edeltävät pelihetket kymmeniä kertoja. Yhdysvaltalainen pelaaja etenee, lentää pää kolahtaen selälleen törmättyään suomalaisen pelaajaan. Jälkitilanteessa hänen pelikaverinsa taklataan lattiaan samaisen suomalaisen toimesta. Tuomari seisoo vierellä kummassakin tapauksessa eikä reagoi. Eipä aikaa, kun yhdysvaltalainen pelaaja tyrmää suomalaisen siskonsa. Tyypillinen pelitilanteeseen liittyvä kuittaus.

Mikä on seuraus? Poliisi tutkii asiaa, ja aikanaan juttu etenee syyttäjälle. Yhdysvaltalaisen pelaajan joukkue pyytää anteeksi, ja pelaaja suljetaan joukkueesta. Miten tällainen tilanne voidaan estää? Yksinkertaisesti siten, että kun ensimmäiset kontaktit tapahtuvat, tuomari viheltää pelin poikki ja antaa tuomionsa. Kyse on siis paljolti siitä, että tuomari ei ollut ajan tasalla – tai hän ei ”lukenut” peliä oikein. Tuomari ei tajunnut tai välittänyt, että pelaajat kävivät ylikierroksilla.

Miksi näen näin paljon vaivaa yksittäisen pelitapahtuman vuoksi? Mielestäni tällainen tapahtuma on hyvin yleistettävissä suuremmillekin foorumeille. Eurooppa katseli aikanaan lähes 10 vuotta,

kun entisessä Jugoslaviassa teurastettiin kanssaihmissä. Vasta yhdysvaltalaisen väliintulo lopetti varsinaisen sodan. Kriisi on edelleen kytemässä Kosovossa. Samaa tapahtuu tänä päivänä Syyriassa. Paikallisten vallanpitäjien sotakoneisto jauhaa, ja 90 % uhreista on naisia ja lapsia. Ja me ”tuomarit” seisomme tumput suorina.

Oli kyse yksittäisestä henkilökohtaisesta konfliktista, rasismista tai sodasta, huomattava osa sii-

tä olisi vältettävissä aikaisella väliintulolla ja pelin viheltämisellä poikki hyvissä ajoin. Meillä jokaisella on pilli suussamme – Obaman ja Putinin pilli kuuluu kauemmaksi kuin Sinun tai minun vihellys – mutta samalla pelikentällä me kaikki olemme.

Pelutilanne on katsottavissa osoitteessa http://www.liveleak.com/view?i=35b_1394374980

Ismo Söderling, 30 vuotta pesäpallotuomarina

In English

Basketball is as American as apple pie. The game arrived in Finland after the Second World War. If someone could be considered the founder of Finnish basketball, it is probably Robert Pedersen, who came here as a Mormon missionary in 1947. American players have played on Finnish teams since the 1970s, and many of the players who are currently on the national team have roots, on their father's side, across the Atlantic. Nearly all of the top men's and women's teams feature "American reinforcements" – professional players from the U.S. – often young, college-aged, and living in Finland only temporarily.

In March, the women's basketball league in Helsinki was in the midst of a heated battle between two local teams, during which an American player knocked out a Finnish player on the opposing team. The American player's African ancestry spawned denunciatory, even openly racist, reactions in social media ("Näkkäri löi koriskisassa suomalaista"). "Näkkäri" refers to the African roots of the U.S. player.

If you review the situation on the basketball court immediately before the knock-out, you can see the Finnish player engaging in some rather rough-necking contact. Both the American player who did the hitting and the opposing player crashed head-long onto the floor in the heat of the scuffle.

Violence should always be condemned – it should never be seen as acceptable, in any situation. But the referee showed no reaction to the rough contact that took place prior to the knock-out.

How do we prevent this kind of situation from occurring? Simply by using the referee's whistle and halting the game at the first signs of contact, and by assigning appropriate penalties. Largely, this was a question of the referee not being up to date with what was happening on the court – or the referee didn't "read" the situation correctly. The referee either did not understand or did not care that the players were in over-drive.

This brief basketball moment can inspire broader generalizations, such as: While the rest of us all stood watching with our arms hanging limply by our sides and our mouths hanging open, we watched as Yugoslavians massacred their fellow citizens. The same thing is happening now in Syria. Whether it is a case of an isolated, individual conflict, or racism, or war, much of it could be avoided by early intervention and by blowing on the whistle to halt play. We all have a whistle at our disposal – a voice – and although Obama's whistle, or Putin's, is louder than yours or mine, we are all on the same court, all of us participants in the same game.

You can watch the basketball scuffle at http://www.liveleak.com/view?i=35b_1394374980

Ismo Söderling, Basketball referee for 30 years

Unkarin suomalaiskylä Geresdlak

Borbála Heltai

Borbála Heltai on jatko-opiskelija Eötvös Lorand -yliopistossa Budapestissa.

Etelä-Unkarissa sijaitseva Geresdlak on 2000-luvun alusta alkaen muuttunut maan suurimmaksi suomalaiskyläksi: 850 asukkaan kylässä on tällä hetkellä (2014) 19 taloa, joiden omistajat ovat suomalaisia. Artikkelini perustuu kyläyhteisössä tekemäni kielitieteelliseen tutkimukseen. Aineisto koostuu ennen kaikkea puolistrukturoiduista haastatteluista. Artikkelissani kuvailen Geresdlakin suomalaisten liikkuvuutta siirtolaisuuden ja turismin käsitteiden avulla. Kylän historiaa ja tutkimuskysymyksiä esitettyäni tarkastelen kyläyhteisön monikielistä ja monikulttuurista arkea. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että suomalaisten läsnäolo vaikuttaa jonkin verran paikallisten kielioloihin ja yhteisön tulevaisuuskuvaan. Artikkelini tutustuttaa myös kyläläisten mielipiteisiin yhteisön kokemista muutoksista. Lopuksi pohdin, mitä suomalaisten läsnäolo tarkoittaa ikääntyvän kyläyhteisön säilymisen ja voimavarojen hyödyntämisen kannalta.¹

Avainsanat: kausisiirtolaisuus, monikielisyys, kylätoiminta (seasonal migration, multilingualism, village action)

¹ This research was supported by the European Union and the State of Hungary, co-financed by the European Social Fund in the framework of TÁMOP 4.2.4. A/1-11-1-2012-0001 'National Excellence Program'.

Nykypäivän taloudelliset ja yhteiskunnalliset muutokset, kuten työmarkkinoiden kansainvälistyminen, tiedon ja ihmisten vapaa ja nopea liikkuvuus tai eliniän jatkuva kasvu johtavat uusiin, siirtolaisuuden ja turismin välisiin liikkumistyyppeihin. Eläkeläisten kausisiirtolaisuus, elämäntavan monipaikkaistuminen, kakkosasunnot tai mökkeily ovat myös suomalaisessa yhteiskunnassa tuttuja ilmiöitä (Pitkänen 2012; Alasuutari 2012). Nämä kansainväliset prosessit näkyvät myös pienessä unkarilaisessa kylässä, Geresdlakissa. 2000-luvun alusta lähtien Geresdlak on houkutellut suomalaisia talonostajia, jotka viettävät osan vuotta ulkomaalaisella mökillään. Suomalaiset uudisasukkaat vieraine kielineen, eksoottisine ruokineen ja uusi-

ne tapoineen vaikuttavat monella tavalla Geresdlakin yhteisöön.

Geresdlakin suomalaiset, siirtolaisia vai turisteja?

Geresdlak sijaitsee Etelä-Unkarissa, lähellä Pécsin vilkasta yliopisto- ja kulttuurikaupunkia. Kylän asukasluku on 850 henkeä. Ensimmäisen talon kylästä osti vuonna 2001 joensuulainen eläkeläismies perheineen. Hän tutustui ja ihastui kylään etsiessään taloa suomalaisille ystävilleen. Ensimmäisen talon myynti on tuottanut ketjureaktion, koska uusien asukkaiden tuttavat ja sukulaisetkin kiinnostuivat

kylästä. Ajan kuluessa kylä sai huomiota sekä Unkarin että Suomen lehdistössä. Myös paikalliset alkoivat markkinoida myytävänä olevia taloja suomalaisilla nettisivuilla, minkä ansiosta suomalaisten määrä vähitellen kasvoi. Tänä päivänä kylässä on 19 suomalaisten omistamaa taloa. Kylään palaavien suomalaisperheiden todellinen määrä on tätä korkeampi, koska muutamalla talolla on enemmän kuin yksi omistaja. Monet suomalaiset ovat kotoisin Joensuun alueelta, mutta myös Helsingistä, Kotkasta tai Jyväskylältä on tullut ostajia.

67-vuotias haastattelemani miespuolinen informantti on tehnyt hyvän yhteenvedon talon hankkimiseen vaikuttaneista tekijöistä: ”Ensimmäinen syy on se, että kevät ja syksy, maaliskuusta kesäkuun alkuun on erinomaisen hyvää kautta suomalaisille. Suomessa maaliskuusta sinne toukokuuhun aika huonoa, on räntäsadetta ja pakkasta. Täällä on jo maaliskuussa hyvä kesä. Eikä ole liian kuuma. Elikkä ilmasto on se, joka on hyvin tärkeä. [...] Ja toinen asia, mikä tässä on hyvin tärkeä, Unkari, otetaan nyt vaikka Budapest tai Geresdlak ja otetaan sitten säde, laitetaan 300 kilometriä, pyöräytetään ympyrä: olet käynyt Italiassa, Itävallassa, Saksassa, Tšekissä, Slovakiassa, olet käynyt Kroatiassa, Sloveniassa. [...] Tämä on hyvin keskellä Eurooppaa. Siinä voi olla yks syy. Täältä on helppo mennä, matkustaa omalla autolla vaikkapa Kreikkaan tai Italiaan. [...] Sitten varmasti yks syy on sitten se, että täällä ihmiset on hyvin ystävällisiä. Se on hyvin tärkeä asia. Ihmiset ottavat toisen ihmisen hyvin vastaan. Auttavat, hyvin avulkaita ja sitten tietenkin suomalaisille varmasti myös se, että kun tämä on EU-valtio nyt, nämä meille kuu-

luvut EU-asiat ovat samanlaisia elikkä voimme sairastua täällä ja saadaa sitten hoitoa [...] Sitten tämä ei vielä tällä hetkellä ole hirvittävän kallis maa, vaikka kyllähän tämä on kallistunut. Tämä on suomalaisille hyvä vaihtoehto jos ajatellaan vaikkapa Espanjaa.”¹

Tietyissä suhteissa Geresdlakin suomalaiset muistuttavat Välimeren maiden eläkeläisiä, muuttolintuja, jotka viettävät talvikuukaudet etelässä ja palaavat kesäisin kotimaahansa (Björklund 2008, 13). Suotuisa ilmasto on Geresdlakin suomalaisten tapauksessa ratkaiseva syy talojen hankkimisen kannalta, ja myös syklinen liikkuminen on heille tyyppistä. Osa Geresdlakin suomalaisista on eläkeläisiä, jotka viettävät syys- ja kevätkuukaudet kylässä. Mutta useimmat suomalaiset käyvät vielä työssä, ja viettävät Unkarissa yleensä vain kesälomansa. Työssä käyvien suomalaisten maiden välinen liikkuminen täyttää lähinnä mökkimatkailun ominaispiirteet. Ajanvietto ulkomaalaismökillä tarkoittaa heille rentoutumista, aitoutta ja jatkuvuutta (vrt. Pitkänen 2012, 51). Joillekin Unkarin talo on hyvä tukikohta, josta voi reissata muuallekin turistina perinteisessä mielessä. Jotkut nuoremmistakin ovat jo kuitenkin viettäneet useamman kuukauden Unkarissa vuorotteluvapaalla.

Moninaisuus ilmenee myös suomalaisten odotuksissa mökkeilyä kohtaan. Geresdlakin suomalaisten keskuudessa en havainnut sulkeutuneisuutta, jota usein mainitaan Espanjan suomalaisia käsittelevässä kirjallisuudessa (esimerkiksi Helppikangas & Hiltunen 1992, 141). Kaikki suomalaiset Geresdlakissa luovat jonkinlaisia yhteyksiä paikallisiin. Jotkut pyrkivät paremmin integroitumaan kyläyhteisöön, kun taas joillekin Unkarin mökkeily on tärkeä keino irtautua arjesta ja kokea jotain muuta kuin perinteisten lomakohteiden massaturismia. Haastattelemani suomalaiset korostivat kuitenkin yleensä, että Unkarin lämpö ei korvaa aitoa suomalaista kesää mökkeineen ja rantoineen, eivätkä he aio muuttaa kokonaan Unkariin. Tähän mennessä vain yksi talonomistaja on päättänyt muuttaa lopullisesti Unkariin. Suomalaisten ajanvietto Geresdlakissa on kausisiirtolaisuuden, turismin ja perinteisen lomailun välimaastoon sijoittuva ilmiö.

¹ Haastatteluesimerkeissä olen käyttänyt seuraavia merkkejä: [...] = Poisjätetty puheenvuoro, [Teksti] = Tutkijan huomautus.

Kylähistoria

Geresdlakin kylän väestö kuuluu unkarinsaksalaiseen vähemmistöön. Unkarinsaksalaisten suurin osa asutettiin Unkariin turkkilaisvallan päätyttyä 1700-luvulla, minkä tuloksena Unkarissa on muodostunut kuusi saksalaisaluetta. Asuttamisen päämääränä oli suurentaa maan asukaslukea ja parantaa sen taloudellista tilannetta. (Erb 2010, 119). Geresdlakissa puhutun paikallisen saksalaismurteen perusteella kylään asutetut saksalaiset olivat kotoisin Fuldan alueelta (Erdödy 1994, 20; Wild 2006, 93).

Toiseen maailmansotaan asti unkarinsaksalaiset yhteisöt olivat suljettuja, ne erosivat sekä kielellisesti että etnisesti enemmistöyhteiskunnasta. Saksalaiset asukkaat puhuivat omia saksalaismurteitaan. Geresdlakissa opetus tapahtui 1920-luvulle asti saksan kielellä. Ajan kuluessa unkarinsaksalaiset joutuivat omaksumaan myös enemmistökieltä yhä enemmän, sillä saksalaismurteilla ei ollut käytösijaa enemmistökielen rinnalla, ja yhteiskunnallisen nousun ehto on ollut unkarin kielen hallitsemisen (Knipf 2003, 274).

Toisen maailmansodan jälkeiset tapahtumat muuttivat unkarinsaksalaisten kylien elämän. Geresdlakin kylässä monien asukkaiden käskettiin muuttaa toisen perheen kanssa yhteen, ja monet siirrettiin toiseen kuntaan. Tyhjentyneisiin taloihin asutettiin unkarilaisia siirtolaisia, jotka tulivat mm. nykyisen Slovakian alueelta (Erdödy 1994, 3). Saksalaisvastainen politiikka vaikutti myös kielenkäyttöön kielteisesti: saksalaismurteiden julkinen käyttö lopetettiin, ja saksankielisen vähemmistön assimilaatio nopeutui. Tänä päivänä saksalainen vähemmistö on maan toiseksi suurin kansallinen vähemmistöryhmä (n. 200 000 henkilöä). Saksalaismurteet eivät enää siirry sukupolvelta toiselle, ja vähemmistöryhmän kielenvaihto on loppumassa (Knipf 2003).

Saksalaisperäisten perheiden lisäksi Geresdlakissa asuu myös unkarilaisia ja romaneja. Unkarilaiset ovat tulleet kylään asuttamisen tai seka-avioliittojen kautta. Kylässä asuvat romanit ovat saapuneet kylään viimeisen noin 25 vuoden aikana. He muodostavat sekä etnisesti että kielellisesti heterogeenisen ryhmän. Romanien sosiaalinen tilanne on huono: useimmat romaneista on heikosti koulutettuja ja työttömiä. He eivät yleensä osallistu ky-

läyhteisön toimintaan, ja heillä on vähäisiä suhteita kylän muihin ryhmiin.

Geresdlakilla on oma kunnanhallitus ja pormestari. Kylässä toimii myös saksalaisvähemmistön oma kansallinen itsehallitus, jonka tehtävänä on mm. vaalia saksalaisvähemmistön perinteitä. Kylän lastentarhassa ja peruskoulussa järjestetään kansallista opetusta. Lastentarhassa lapset omaksuvat saksankielisiä lastenrunoja ja perusilmaisuja. Koulussa on viikossa viisi saksan tuntia, joista yhdellä käsitellään unkarinsaksalaisten kulttuuria ja perinteitä. Saksan kielen opetuksessa keskitytään saksan kirjakielen omaksumiseen, kaikki muut opitunnit sujuvat unkarin kielellä.

Peruspalvelujen lisäksi Geresdlakissa toimii menestyvä maatalousyritys, mutta kyläläiset käyvät työssä etupäässä lähellä sijaitsevista kaupungeista. Työpaikkojen puute ja huonot liikenneyhteykset johtavat siihen, että nuoret muuttavat pois kylästä. Kylän väestö ikääntyy, ja kyläläisten valtaosa kuuluu 45–64 -vuotiaiden ikäryhmään.

Suomalaisten lisäksi kylässä asuu myös saksalaisia. He ovat ostaneet kesämökkinsä 2000-luvun alkupuolelle mennessä. Heistä jotkut ovat alkuperäisiä geresdlakilaisia, jotka lapsena olivat lähteneet Saksaan, ja 1990-luvulla he ovat ostaneet synnyinkotejaan takaisin. Muut tutustuivat kylään ystävien tai sukulaisten kautta. Tällä hetkellä kylässä on 22 saksalaisten omistamaa taloa, joista kolmessa omistaja asuu vakituisesti. Saksalaiset talonomistajat ovat yleensä iäkkäämpiä kuin suomalaiset, eivätkä he enää säännöllisesti käy kylässä.

Tutkimuskysymykset ja kenttätyö

Vaikka unkarinsaksalaisten kielenvaihto on tänä päivänä viimeisissä vaiheissaan ja paikallista saksan murretta käytetään yhä vähemmän, liikkuvuuden ja teknillisen kehityksen seurauksena Geresdlakin kyläyhteisössä monikielisyys erilaisine ilmiöineen on osa arkipäivää. Monikielinen ja monikulttuurinen yhteisö tarjoaa monta tutkimuskysymystä. Laajassa tutkimuksessani tarkastelen kylän unkarinsaksalaisten asukkaiden keskuudessa tapahtuvaa kielenvaihtoa. Tutkin kyläläisten jokapäiväistä kielenkäyttöä ja asenteita monikielisyttä, kylässä puhuttuja kielivariaatioita ja kylän kielimaisemaa

kohtaan. Olen kiinnostunut paikallisten ajatuksista, kylän kulttuurielämästä, kielten ja identiteetin suhteesta.

Tärkeä tutkimuskysymys on myös kyläläisten tulevaisuuskuva, ja heidän mielipiteensä kylän voimavaroista. Käsittelen kylän sosiaalista verkostoa ja kyläläisten suhteiden voimakkuutta, suuntaa ja vaihtelevaisuutta. Lisäksi tutkimuksessani kartoitan, miten suomalaisten ja saksalaisten läsnäolo muuttaa yhteisön sosiaalisia ja kielellisiä olosuhteita. Tässä artikkelissani teen yhteenvedon monikielisestä ja monikulttuurisesta kyläelämästä ja suomalaisten vaikutuksista yhteisön kielenkäyttöön sekä asenteisiin.

Olen tehnyt kenttätyötä yhteisössä vuodesta 2009 lähtien. Huomioni Geresdlakin yhteisöön kiinnitti lukemani lehtiartikkeli. Aineisto perustuu ennen kaikkea puolistrukturoituihin haastatteluihin ja osallistuvaan havainnointiin. Informanttien valinta tapahtuu etupäässä lumipallo-menetelmän avulla, eli haastatellut henkilöt suosittivat tuttaviansa ja sukulaisiaan, joiden luokse voin mennä haastattelemaan. Useimmissa tapauksissa haastatellut tehdään haastateltavien kodeissa, etukäteen sovittuna ajankohtana, ja erityistapauksissa lyhyen, kadulla tapahtuneen spontaanin keskustelun jälkeen. Haastattelut kestävät yleensä puolitoista tuntia. Olen haastatellut noin 130 informanttia. Aineistoon kuuluvat myös informanteilta saadut kielipäiväkirjat, nauhoitetut keskustelut ja kielimaisemasta jatkuvasti ottamani valokuvat. Artikkelissani analysoin aineistoa kvalitatiivisella menetelmällä, ja korostan haastateltavien tyypillisiä tulkintoja.

Suomalaisten ja paikallisten välinen yhteydenpito: monikielinen arki

Suomalaiset luovat ahkerasti yhteyksiä paikallisiin asukkaisiin. Jokaisella suomalaistalolla on paikallinen talonmies, joka hoitaa asiat silloin, kun omistajat eivät ole kylässä. Näihin henkilöihin suomalaisilla on läheiset ja aktiiviset kontaktit. Kylässä ollessaan he vaihtavat säännöllisesti kuulumisia ja käyvät toistensa luona. Suomalaiset tuntevat hyvin myös naapureitaan. Läheisten suhteiden lisäksi suomalaiset tapaavat paikallisia arkielämän julkisissa paikoissa, esimerkiksi kylän baarissa, kaupoissa ja kou-

luun ruokasalissa. Etupäässä miehet luovat yhteyttä paikallisiin myös spontaanisti lenkkeillessään kylässä ja lähialueilla. Muutama suomalainen laulaa kylän kuorossa: ”...minä laulan tuossa, Geresdin kylässä on Pacsirta-kuoro, niin minä käyn siellä laulamassa. Ja olemme opettaneet toisten suomalaisten kanssa, hehän osaavat suomalaisia lauluja” (73-vuotias nainen). Niiden paikallisten määrä, jotka päivittäin ovat yhteyksissä suomalaisten kanssa, kokonaisväestöön verrattuna on melko pieni (noin 10 perhettä). Kuitenkin jokainen kyläläinen tietää suomalaisista. Keskustellessani paikalliset mielellään ja avoimesti kertoivat omia mielipiteitään kylän uusista asukkaista. Suomalaisryhmän sisäiset kontaktit ovat melko tiiviitä. He järjestävät saunailtoja, illallisia, kävelyjä ja auttavat toisiaan käytännön asioissa:

I: Joskus on jotain. Saunan lämmittely tai joku on kutsunut saunaan.

I2: Aamulenkki joskus tai...

I: Pyöräillään ja kävellään yhdessä tai pientä vierailua.

I2: Ja sitten jos joku tarvii kyytiä tai apua. Sillä tavalla.

(Informantti = 55-vuotias nainen, Informantti 2 = 53-vuotias mies)

Suomalaisten ja paikallisten välisten kontaktien voimakkuus riippuu ennen kaikkea kielitaidosta. Kylässä yleisesti puhuttu vieras kieli on saksa, vaikka kyläläisten kielitaito vaihtelee sukupolvesta riippuen. Vanhin sukupolvi puhuu unkarin lisäksi äidinkielenään paikallista saksan murretta, joka eroaa paljon nykysaksasta. ”On se aika vaikea. Se on tota niin, se on yllättävän haastavaa” – kertoi 46-vuotias suomalainen mies paikallisesta murteesta. Keski-ikäiset kyläläiset ovat vielä yleensä omaksuneet kotona murteen, ja monet heistä osaavat jonkin verran saksan kirjakieltäkin, jonka he ovat omaksuneet kouluikäisinä tai työskennellessään saksalaisella kielialueella. Dominoiva kieli on heidän tapauksessaan kuitenkin unkari. Nuoret oppivat saksaa koulussa, jotkut puhuvat jonkin verran myös englantia.

Paikallisten kielitaidosta johtuen suomalaisten suurin osa kommunikoi kylässä etupäässä saksan kielellä. Useimmat heistä ovat oppineet saksaa kouluikäisinä, mutta 42-vuotias suomalainen nainen kertoi esimerkiksi oppineensa sitä kylässä jo-

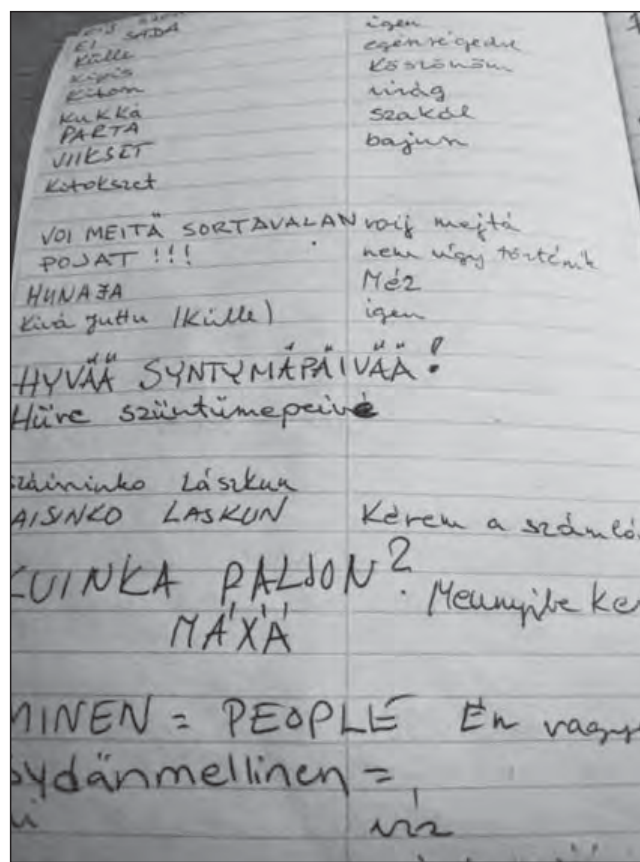
kapaiväisten kontaktien kautta: ”Minä en ole ikinä lukenut saksaa. En minä osaa, mutta vaan puhun. Täällä opin. Sitten vain käyttää. Ja ymmärtää paljon enemmän kuin osaa puhua, mutta sehän on ihan sama. Täällä on ihmiset niin ystävällisiä ja sitten kun vaan yrittää, niin sitten tulee hyvin sen kanssa toimeen.”

Saksan kielen käyttö vilkastuu kylässä, mikä voi vaikuttaa myönteisesti paikallisten asenteisiin omaa monikielisyyttä kohtaan. Kommunikoidessaan saksaa hallitsevien suomalaisten kanssa, paikalliset kokevat saksan kielen taidon etuja. Suomalaisten puuttuva murretaito johtaa kuitenkin joissakin tapauksissa siihen, että paikalliset joutuivat vaihtamaan puheensa koodin ja yrittämään käyttää kirjaksaa. Koodinvaihto voi aiheuttaa kielteisiä asenteita paikallisen saksan murteen käyttökelpoisuutta kohtaan. Se riippuu aina tietystä keskustelusta ja osallistujien kielitaidosta, millaisia tunteita eri variaatioiden käyttö puhujissa herättää.

Ne suomalaiset, jotka viettävät kylässä paljon aikaa, ovat oppineet jonkin verran myös unkaria ja yrittävät keskustella kyläläisten kanssa mahdollisimman paljon unkariksi. Jotkut ovat käyneet unkarin kielen kurssilla Suomessa tai oppineet kieltä itse kotona. Yksi haastattelemani aviopari käy talvisin Suomessa saksan kielen kurssilla, koska he olivat sitä mieltä, että ruotsin jälkeen he oppivat saksaa nopeammin ja helpommin kuin unkaria. Paikalliset arvostavat erityisesti suomalaisten kiinnostusta unkarin kieltä kohtaan, ja pitävät suomalaisia ahkerina.

Jokapäiväisten kontaktien kautta myös kyläläiset omaksuvat suomen kielen perusilmauksia. Etupäässä paikalliset naiset, joilla on tiivis kontakti suomalaisiin naapureihin, tuntevat jonkin verran keittien ja puutarhan sanastoa. Joillakin on myös oma suomen kielen sanakirja. Myös nuoret oppivat nopeasti sanoja. Yhteisöllistä oppimista tapahtuu esimerkiksi myös kylän baarissa. Baarin omistajalla on oma suomen kielen vihko, johon suomalaiset käydessään juomassa päivän kahvin tai oluen joskus kirjoittavat hyödyllisiä ja yksinkertaisia ilmauksia. Baarin omistaja osaakin jo palvella asiakkaitansa suomeksi.

Monikielinen kommunikaatio tapahtuu jokapäiväisten kontaktien lisäksi myös sosiaalisessa mediassa. Geresdlakilaisilla on oma ryhmä, jossa suomalaiset informoivat säännöllisesti toisiaan ja pitävät

yhteyttä myös paikallisiin. Nettisivuilla keskustelu sujuu joskus useammalla kielellä, jossa myös valokuvat ja kuvakkeet auttavat yhteisen koodin luomisessa. Seuraavassa esimerkissä suomalainen informantti laittoi sivulle valokuvan siansylystä, mikä herätti vilkkaan keskustelun.

suomalainen 1: Viinipullo ekalle, joka tietää mikä tämä on?

suomalainen 2: greippi!

suomalainen 1: Väärin :(, ison greipin kokoinen :-)

suomalainen 3: joku rasvassa keitetty pallero :-)

suomalainen 1: Igen, mutta ei riitä vastaukseksi

suomalainen 3: mutta ei ole taikinasta tehtyä?

suomalainen 1: Ei:-(Enempää vinkkejä ei tipu

suomalainen 3: kurpitsa?

[...]

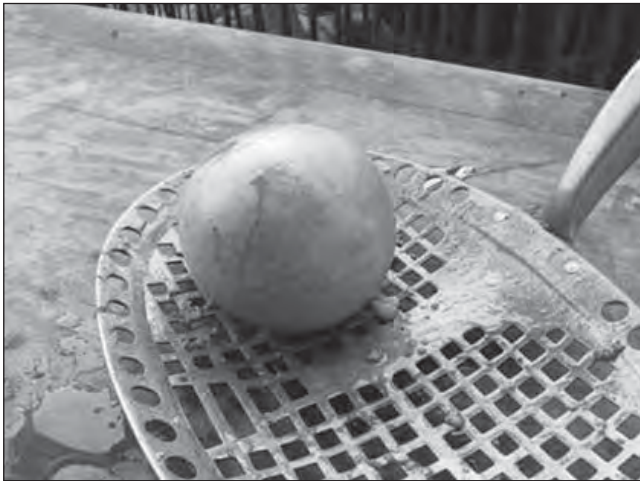
suomalainen 4: joku sieni?

suomalainen 1: Ei ole sieni.

[...]

unkarilainen 1: Disznósajt!!

suomalainen 1: Onneksi olkoon!

unkarilainen 1: Nyertem???

suomalainen 1: Igen:), ich will bringe dir ein Flashe Wein.

[...]

suomalainen 1: „Schwarte Magen“ saksaksi Jurin mukaan.

suomalainen 1: Der Preis ist hinten dem Tur, veil Sie waren nicht zu Hause!

unkarilainen 1: Danke schön aber das war nicht nötig es war nur ein spass!!

Keskustelun lyhennetystä versiostakin käy ilmi, että alussa suomalaiset informantit yrittävät keksiä oikean vastauksen valokuvan kanssa tulleeeseen kysymykseen. Keskustelu sujuu suomeksi, mutta suomalainen 1. käyttää välillä unkarilaista sanaa (*igen* 'kyllä'). Myöhemmin saksaa hallitseva paikallinen nainenkin (unkarilainen 1) liittyy keskusteluun ja kirjoittaa oikean vastauksen unkariksi (*Disznósajt!* 'siansyltty'). Tähän suomalainen 1 reagoi käyttämällä suomen kieltä ja unkarilainen 1 kysyy unkariksi, onko hän voittanut (*Nyertem???* 'olenko voittanut'). Suomalainen 1 vastaa siihen osittain unkariksi, osittain saksaksi. Sen jälkeen keskustelu heidän välillään sujuu saksaksi. Otteesta käy myös ilmi, että osallistujat ovat keskustelleet myös muiden henkilöiden kanssa kysymyksestä, koska suomalainen 1 oli saanut tietää saksankielisen ilmauksen: „*Schwarte Magen*“ paikalliselta mieheltä, *Jurilta* ('Gyurilta').

Lyhyestä keskustelusta ilmenee, että arkipäivän monikielisyys ei lainkaan tarkoita täydellistä osaamista, vaan osallistujat käyttävät katkonaisia kielitaitojaan luovasti ja funktionaalisesti. Kes-

kustelu on yhteistä leikkimistä, jossa sanat saavat uusia merkityksiä riippuen siitä, kuka ja missä niitä lukee. Esimerkiksi unkarilaisen sanan käyttö (*igen* 'kyllä') unkarilaiselle lukijalle paljastanee puhujan innokkuutta unkarilaista kulttuuria kohtaan, mutta suomalaiselle lukijalle se lisää keskustelun ja vieraan kulttuurin eksoottisuutta. Lisääntyvän siirtolaisuuden ja matkailun aikana ihmisten kanssa myös kielet ja sanat matkaavat, ja monikielisyys on yhä enemmän muuttuva ja tilanteinen ilmiö (vrt. Dufva & Pietikäinen 2009). Yksilöiden kielitaito monikielisessä ympäristössä koostuu erilaisista tyytysteistä kielellisistä resursseista, jotka rajoittuvat tiettyihin kielenkäyttöalueisiin ja käyttötarkoitukseen (Blommaert 2010, 9; Hynninen 2012, 479). Lyhyt esimerkki geresdlakilaisten monikielisestä keskustelusta näyttää, että keskustelu vaatii resurssien luovaa käyttöä ja jatkuvaa yhteistyötä.

Kylän monikielisyys näkyy myös kaduilla ja yhteisissä paikoissa olevissa kirjoituksissa ja visuaalisissa symboleissa. Hauta- ja muistokirjoitusten kautta saksan kieli on ollut aina osa kylän kielimaisemaa. Viime vuosina kaduille on ilmestynyt myös suomen kieltä: kylässä on esimerkiksi kaksikielinen

katukyltti ja kolmikielinen kauppalaatta. Tilapäisesti kadun ilmoitustauluille kiinnitetään myös suomenkielistä tekstiä tai joskus kolmikielinen kutsu yhteisiin tapahtumiin. Näihin monikielisiin kirjoituksiin haastattelemani paikalliset eivät yleensä kiinnittäneet paljon huomiota. He pitävät suomalaisia tekstejä tärkeänä symbolina, joka osoittaa avoimuutta uusia asukkaita kohtaan: *”Hekin [suomalaiset] näkevät ne, niin kuin olisivat kotonaan, näkevät ne siis omalla kielellään, ja oikeastaan sen pitäisi kai auttaa kielen oppimisessakin. Sillä kun näet joka päivä, että on kirjoitettu, että... silloin huomaat sen, silloin se jää mieleen, mutta kuten sanottu, silloin hekin tuntevat, että heitä kunnioitetaan, että hekin ovat kotonaan. Että heitä ei kohdella niin kuin vierasta, siis niin kuin sanoin, ettei se ole niin, että et kuulu joukkoon tai sinut suljetaan ulkopuolelle tai... Ja silloin tuntee olevansa niin kuin kotonaan. Saksaan on totuttu, nimenomaan saksaan, jo kauan aikaa sitten”* – sanoi 50-vuotias paikallinen mies. Suomalaiset itse eivät välttämättä pidä kiinni suomenkielisistä teksteistä: *”Me tullaan nauttimaan Unkarista. Joo. Joo. Että tietysti alussa se, jos ei osaa mitään, niinku mitään kieltä, niin, kyllähän se silloin, mutta ei niinku. En välttämättä koe tarvetta tähän lainkaan”* – sanoi 51-vuotias suomalainen nainen. Haastatteluotteista käy ilmi, että eri kielten ja muiden semioottisten resurssien käyttö julkisissa paikoissa vaikuutta asukkaiden asenteisiin ja kontakteihin, vaikka he eivät tietoisesti kiinnitä huomiota tähän ilmiöön.

Monikulttuurinen arki

Paikalliset, jotka ovat jonkin verran yhteyksissä suomalaisiin, kokevat suomalaisen ja unkarilaisen kulttuurin eroavaisuuksia. Haastatteluissa kysyn aina paikallisilta, mitä voi oppia suomalaisilta. Haastateltavat mainitsevat yleensä kolme tärkeää ilmiötä. Ennen kaikkea suomalaisten terveellinen elämäntapa herättää huomiota kylässä. Suomalaiset käyvät säännöllisesti lenkillä ja monet paikalliset ovat jo oppineet sitä heiltä: *”Monet liikkuvat ulkona, siis voi nähdä ihmisiä kävelemässä, melkein koko kylä kävelee. Ihmiset kulkevat ryhminä, miehet ja naiset sekaisin, toisinaan sekalaisina ryhminä, joskus vain ryhmä naisia, joskus miesryhmä kävelee, tai pari ihmistä yhdessä. Juuri se kävely on opittu heiltä [suomalaisil-*

ta]. Saunaa ei niinkään, luulen, että se johtuu rahasta. Rahan takia siis ei, mutta voi olla, että enemmän tai myöhemmin sekin tulee enemmän tavaksi. Mutta kävely on kyllä opittu kokonaan” – sanoi 50-vuotias paikallinen mies.

Liikuntakulttuurin lisäksi paikalliset kiinnittävät huomiota iäkkäämpien suomalaisten aktiiviseen elämäntapaan. Vaikka tähän vaikuttanee myös suomalaisten parempi taloudellinen tilanne, informanttien pitivät sitä myös asennekysymyksenä. Paikalliset arvostavat myös suomalaisten kiinnostusta hoidon ja viinintekoa kohtaan. *”Vanhempieni talolla, jonka suomalaiset ovat ostaneet, on kirsikkapuut. Mekin syötiin kirsikkaa tai joskus myytiinkin tai säilöttiin. Mutta siitä lähtien kun suomalaiset ovat siellä, ei yksikään kirsikka jää puuhun. He poimivat ihan viimeisenkin marjan ja hyödyntävät sen. He tekevät siitä mehua, laittavat pakastimeen, keittävät hilloa”* (56-vuotias nainen).

Paikalliset, joilla on läheiset suhteet suomalaisiin, ovat tutustuneet myös suomalaiseen keittiöön: *”He elävät paljon rauhallisempaa elämää. He syövät terveellisiä ruokia, minulla on ollut onni tutustua useampiin suomalaisiin ruokiin, kun laitettiin ruokaa yhdessä”* – kertoi 55-vuotias nainen.

Aktiivinen kylätoiminta

Kylän johtokunnan ja innokkaiden asukkaiden ansiosta Geresdlakissa on aktiivinen kulttuurielämä ja erilaisia yhteisiä tapahtumia järjestetään säännöllisesti. Tärkeimpiin tapahtumiin kuuluu joka vuosi huhtikuussa järjestettävä viinikilpailu, jonka viime vuonna voitti juuri suomalaisen talonomistajan viini. Toukokuussa järjestetään suomalais-unkarilainen vappu. Vuoden 2012 vappujuhlan tuloksena kylän lastentarhaan rakennettiin suolahuone. Suolahuone toteutui vappuna järjestetyn tikanheitto- ja kilpailun rahatuoton ja Suomen suurlähetystön lahjoituksen avulla. Vihkimistilaisuus pidettiin Suomen Eduskunnan puhemiehen ja suurlähettilään läsnäollessa syksyllä 2012.

Vuodesta 2007 lähtien kylän merkittävin tapahtuma on syksyisin järjestettävä Hörypullafestivaali. Hörypulla on unkarinsaksalaisten perinneruoka. Festivaalipäivänä aamupäivällä on keittokilpailu, johon paikallisten lisäksi osallistuvat sekä suomalai-

set että lähikylistä tulleet vieraat. Kilpailun lisäksi on myös kulttuuritapahtuma, jossa kuorot, tanssiryhmät ja kuuluisat bändit esiintyvät. Vuoden 2013 festivaaleilla kävi yhteensä noin 5 000 vierasta.

Kylässä voi tutustua myös erilaisiin näyttelyihin. Vuonna 2009 avattiin taidegalleria, jossa järjestetään usein suomalaista kulttuuria käsitteleviä näyttelyjä. Esimerkiksi kesällä 2013 oli esillä unkarilaisen kansantaiteilijan Győző Szatyorin Kalevala-aiheisia veistoksia. Vieras voi tutustua myös kylämuseoon, joka on 1800-luvulla rakennettu tyyppinen unkarinsaksalainen talo. Museo on sisustettu kyläläisten lahjoituksilla ja se kertoo saksalaiskotien historiasta. Vuonna 2007 perustetun nukkeompeilupiirin naiset tekevät vanhoista kankaista kansalispukuja. Heidän toimestaan on avattu kylän nukkemuseo, joka esittelee kuvia kylän vanhasta elämästä ja kansantavoista. Museoiden lisäksi kylässä pidetään säännöllisesti kausinäyttelyjä. Vuonna 2013 järjestettiin huivi- ja kirjontanäyttely. Kirjontanäyttelyssä on lähes kaksisataa käsityötä, jotka on saatu lahjoituksina kyläläisiltä. Talvisin kyläläiset valmistavat omia talojaan kuvaavan piparkakkukylän. Myös suomalainen Joulupukki on jo useamman kerran vierailut Geresdlakin koulussa.

Kyläläisten mielipiteet jakautuivat, kun kysyin heidän ajatuksiaan kyläelämästä. Jotkut ajattelivat, että kylän kulttuurielämä ei ole vilkkaampi kuin lähikylien. Enemmistö kuitenkin sanoi, että kylän johtohenkilöiden ja tapahtumien järjestelytyöhön osallistuvan ryhmän ansiosta kyläelämä on paljon aktiivisempaa kuin muualla. Myös suomalaiset osallistuvat aktiivisesti kylän kulttuuritapahtumiin ja erilaisiin kunnostustalkoisiin. He pitivät suurella arvolla kylässä koettua yhteisöllisyyttä, joka Suomessa on heidän mielestään katoamassa. ”Kylässä vallitsee luontevasti käytännössä se, josta muualla vain puhutaan – yhteisöllisyys monine ilmenemismuotoineen. Yhteisöllisyys Geresdlakissa – noin yhdeksänsadan asukkaan kylässä, ilmenee jokapäiväisen elämän tapoina ja totumuksina, kanssakäymisessä ihmisten kesken. Meille vanhemmille tänne muuttaneille ulkosuomalaisille se merkitsee mahdollisuutta palata taaksepäin ajassa, joka meillä Suomessa valitsi 50–60 vuotta sitten. Ihmisten välitön huomauttaminen toisiaan kohtaan, toinen toisistaan välittäminen, avun tarpeessa olevien auttaminen, kansanperinteen ja vanhojen traditioiden vaaliminen ovat

eräitä yhteisöllisyyden muotoja Geresdlakissa. Asukkaat itse eivät tee niistä numeroa, mutta ulkopuoliset huomaavat heti niiden tavattoman suuren arvon” – kertoi miespuolinen informantti ajatuksiaan yhteisöllisyyden merkityksestä kylän pormestarille kirjoitetussa projektiehdotuksessaan.

Vaikka suomalaiset vieraineen innolla tutustuivat kylän näyttelyihin, paikalliset informantit olivat yleensä sitä mieltä, että kulttuurielämän aktiivisuus ei riipu suomalaisten läsnäolosta, mutta se kannustaa ja rikastuttaa tapahtumia. ”Voisi ehkä ollakin [kulttuurielämä] vaikkei niin pian tai äkkiä. Mutta vaikka nyt se nukketalo tai kylätalo, heillä [suomalaisilla] ei ollut paljon tekemistä niiden kanssa. Lastentarhan kanssa kyllä, siellä on suolahuone [...]. Se olisi ollut aika vaikeaa ilman heitä. Koululaisetkin saavat aika paljon tukea. Olisihan sitä, ajan kanssa. Mutta ei ne ole vain suomalaiset, jotka käyvät täällä, kylä saksalaisia ja itävaltalaisiakin siis tulee. Ja unkarilaisiakin aika paljon. M. tuo melkein joka viikko jonkun ryhmän. Ellei muuta, niin koululaisia, mutta jonkun se kuitenkin tuo, jota kuljettaa ympäri kylää” (29-vuotias paikallinen nainen).

Kylän aktiivista kulttuurielämää ja suomalaisuutta on useamman kerran käsitelty sekä Unkarin että Suomen lehdistössä ja televisiossa. Kyläläiset seuraavat innokkaasti uutisointia ja keräävät artikkeleita, mutta eivät anna mediasuosiolle suurta merkitystä.

Taloudellisia kehittämispyrkimyksiä

Kyläyhteisön sisäisten kontaktien ja vanhojen perinteiden hyödyntämisen lisäksi kylän johtohenkilöt etsivät myös ulkopuolisia keinoja kylän kehittämiseen. Esimerkiksi keväällä 2013 kylässä järjestettiin EU:n rahoittama suomen kielen kurssi. Sitä pidettiin kolmen kuukauden ajan kolme tuntia kolmesti viikossa. Kurssiin osallistujat olivat eri-ikäisiä paikallisia, jotka pitivät kielikurssia hyvänä haasteena: ”Mutta kuitenkin, jos ajattelee, niin jossain maailman ääriässä on tietenkin olemassa maa, jossa puhutaan suomea. Kyllähän sitä on tavallaan aina sellainen tunne. Eipähän sinne tietty usein mennä, eikä sitä käytetä, tai ei sillä nyt niin suuria tulla tekemään, sillä suomen kielellä. Yhtä hyvin voitaisiin oppia esperantoa, tai vaikka turkkia, tai jotain. Näinhän se on, että ehkä parin ihmi-

sen kanssa voidaan puhua suomea, ei sen enempää. Mutta voimme vähän liikutella aivonystyröitämme, siinä koko juttu” (keski-ikäinen nainen). Kielikurssin lisäksi vuonna 2013 on alkanut myös toinen EU:n rahoittama projekti, jonka päämääränä on edistää kyläläisten terveellistä elämäntapaa. Kiinnostuneet kyläläiset voivat käydä ilmaiseksi kaksi kertaa viikossa jumpassa, mutta lisäksi järjestetään esimerkiksi polkupyöräretkiä ja iäkkäämmille terveydenhoitoa käsitteleviä luentoja.

Itävaltalaisen Grambachin lisäksi kylä on vaalinut vuodesta 2009 aktiivisia ystävyysuhteita kolmen suomalaiskylän kanssa: Kiihtelysvaara, Raatevaara ja Uskali sijaitsevat Itä-Karjalassa. Tällä hetkellä on menneillään suomalaisten ystävyyskylien yhdistyksen voittama Leader-hanke, jonka avulla vuosina 2013–2014 unkarilaiset ja suomalaiset voivat vieraila toistensa luona kolme kertaa. Jokaisella matkalla on noin kymmenen hengen ryhmällä mahdollisuus tutustua ystävyyskylän arkipäivään ja kulttuuriin. Matkat auttavat geresdlakilaisia myös ymmärtämään suomalaisten kiinnostusta Unkaria ja Geresdlakia kohtaan: ”Ymmärrän kyllä toisaalta, että miksi he haluavat tulla tänne, kun täällä on, niin kuin he aina sanovat, kun täällä on kontakteja ihmisten kanssa. Ja siellä on heille ehkä jo historiallisistakin syistä muotoutunut sellainen käsitys, kun ihmiset asuvat niin kaukana toisistaan, ja jo se fyysinen etäisyyskin merkitsee ihmisille henkistä välimatkaa. Niin että ymmärrän sen nyt jo paremmin, pikkuisen ehkä olen ihmetellyt, tai en tiedä, että jos joku on ollut täällä jo pitkän aikaa ja sanoo, että hän pitää siitä, että täällä ihmiset ovat sellaisia kuin ovat, mutta ei kuitenkaan ole vielä yrittänyt muuttaa asiaa. Siis tarkoitan sitä, että ei ole juuri etsinytkään seuraamme” (47-vuotias paikallinen nainen). Otteesta käy myös ilmi, että vaikka kylän yhteisiin tapahtumiin suomalaiset usein osallistuvat, ne informantit, joilla ei ole tiivistä suhdetta suomalaisiin, pitävät heitä melko sulkeutuneena. Seuraavaksi geresdlakilaiset ja ystävyyskylien suomalaiset aikovat järjestää suomalaisten urheilulajien päivän Geresdlakissa vappuna 2014.

Kylän aktiivinen kulttuurielämä ja jatkuva kylätoiminta herättävät kysymyksen, voisiko turismin edistäminen olla tulevaisuudessa mahdollinen keino elvyttää kylää ja luoda työpaikkoja. Turismin merkitys tulevaisuudessa riippuu eniten kyläläisten asenteista ja suhtautumisesta. Haastateltavat

olivat yleensä sitä mieltä, että tänä päivänä kylä ei tarjoa vielä tarpeeksi nähtävyyksiä ja ohjelmia turisteille. Kylässä ei ole myöskään sopivaa henkilöä, jolla olisi riittävästi kokemusta matkailusta sekä mahdollisuuksia sen toteuttamiseen.

Taloudellinen menestys ei ole ollut tähän mennessä toteutuneiden turistivierailujen tavoitteena, mutta kylään on rakennettu myös kaksi hyvin varustettua vierastaloa, joihin odotetaan jatkuvasti turisteja. Keväällä 2013 vieraili esimerkiksi kolme suomalaista turistiryhmää kylässä. Turistit tutustuivat kylän nähtävyyksiin, ja heille järjestettiin joka kerta kulttuuritapahtuma. Vierailujen ohjelmista vastasivat kunnantalon työntekijät, eikä suurin osa kyläläisistä osallistunut näihin tapahtumiin. Informantit pitivät yleensä vierailuja hyvänä ilmiönä, sillä ne voivat vaikuttaa myönteisesti myös talojen myyntiin. Jotkut haastattelemani paikalliset suomalaiset kuitenkin kertoivat, että he eivät välttämättä pidä kylään suuntautuneesta massaturismista erityisesti, jos siitä ei ole kylälle konkreettista hyötyä. Massaturismi uhkaa kylän aitoa tunnelmaa, jonka suojele on suomalaisille talonmistajille tärkeää. ”Meillä ei ole tarkoitus lähteä muuttamaan tätä kylän elämänmenoa” (51-vuotias suomalainen nainen).

Lopuksi

Geresdlakin kyläyhteisössä voidaan havaita erilaisia globalisaation ja liikkuvuuden aiheuttamia yhteiskunnallisia muutoksia. Pieni maalaiskylä taistelee väestön ikääntymistä, palvelujen häviämistä ja asukkaiden sosiaalisista eroista johtuvia jännityksiä vastaan. Toisaalta kyläyhteisö kokee suomalaisten siirtolaisten kautta uudenlaista kiinnostusta maalaiselämää ja omia voimavarojaan kohtaan.

Suomalaisten läsnäolosta johtuen kylän monikielisyys saa uusia piirteitä. Monikielinen kommunikaatio lisääntyy ja yksilöiden kielitaito moninaistuu. Kielenkäytön muutokset, esimerkiksi kielimaisen monikielistyminen, vaikuttavat myös puhujien välisiin suhteisiin. Yksilöitä ympäröi monikielinen toimintaympäristö, jonka resurssit he voivat käyttää hyödykseen (vrt. Dufva & Pietikäinen 2009, 6).

Kylän johtokunnan ja kulttuurielämään osallistuvien innokkaiden asukkaiden ansiosta Geresdlak on aktiivinen yhteisö. Kulttuuritapahtumat lisäävät

paikallisten sosiaalisia kontakteja ja luovat mahdollisuuksia yhteiseen oppimiseen sekä kyläyhteisön perinteiden elvyttämiseen. Myös suomalaisten aktiivinen kiinnostus suuntaa paikallisten huomiota arkipäivän arvoihin. Kylään suuntautuvan kausisiirtolaisuuden ja turismin taloudellinen vaikutus on tällä hetkellä kuitenkin melko rajallinen.

Perinteisen talkoohengen lisäksi kyliltä vaaditaan nykyään suomalaisten kyläyhdistyksen keskuudessa tehdyn tutkimuksen mukaan yrittäjyyskulttuuria, verkostoitumista ja institutionalisoitumista, ja kylien täytyy yhä enemmän itse ottaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan (Kumpulainen 2013, 26). Geresdlakin kylässä voidaan tunnistaa pyrkimyksiä täyttää nämä vaatimukset. Kylätoiminnan verkostot laajentuvat, yhteisö kiinnittää huomiota julkisuuskuvansa kehittämiseen, kylä on avoin uusia asukkaita ja turisteja kohtaan, ja yrittää käyttää maaseutupolitiikan mahdollisuuksia hyväkseen. Toisaalta kylätoiminta kunnanhallituksen virallisen työn ohella perustuu tällä hetkellä muutamien kyläläisten vapaaehtoistyöhön, eikä ole siten strategisesti suunniteltua yhdistystyötä. Kyläyhteisön hyvinvoinnin ja säilymisen kannalta tutkimukseni perusteella ratkaiseva kysymys on, haluavatko ja pystyvätkö kyläläiset sopivilla keinoilla sulattamaan markkinatalousajattelun osaksi paikallista toimintaa. Moninainen kielitaito, tiivis sosiaalinen verkosto, vanhat perinteet ja kauniit maisemat ovat mahdollisia voimavaroja tulevaisuuden rakentamisessa. Näistä johtuva omaperäisyys on yksi kylän tärkeimmistä miellyttävyyksistä, jota on ylläpidettävä myös liiketoiminnallista osaamista vahvistamalla.

Lähteet

- Alasuutari, Pertti (2012): Mökkeily ja maaseudulle suuntautuva muuttoliike. *Hyvinvointikatsaus* 2/2012, s. 29–32.
- Björklund, Krister (2008): Johdanto. Teoksessa: Björklund, Krister & Koivukangas, Olavi (toim.): *Suomalaiset Euroopassa. Suomalaisen siirtolaisuuden historia* 6. Gummerus, Jyväskylä, s. 9–13.
- Blommaert, Jan (2010): *The sociolinguistics of globalization*. Cambridge Approaches to Language Contact. Cambridge University Press, Cambridge.
- Dufva, Hannele & Pietikäinen, Sari (2009): Monikielinen monikielisyys. *Puhe ja kieli* 1/2009, s. 1–14.
- Erb, Mária (2010): *Sprechgebrauch der Ungarndeutschen. Geschichte-Tendenzen-Perspektiven*. Teoksessa: Kostrzewa, Frank & Roberta, V. Rada: *Deutsch als Fremd- und Minderheitensprache in Ungarn: Historische Entwicklung, aktuelle Tendenzen und Zukunftsperspektiven*. Schneider Verlag, Hohengehren, s. 118–146.
- Erdődy, Gyula (1994): *Geresdlak története*. Käsikirjoitus.
- Helppikangas, Pirjo & Hiltunen, Sirpa (1992): *Aurinkorannikon suomalaiset*. Jyväskylän yliopisto.
- Hynninen, Niina (2012): Liikkuvuuden seurauksista: Mitä on toimiva monikielisyys? *Virittäjä* 3/2012, s. 479–483.
- Knipf, Erzsébet (2003): *Sprachwahl und kommunikative Handlungsformen bei der deutschen Minderheit in Ungarn*. Teoksessa: Mattheier, Klaus J. & Keel, William (toim.): *German Language Varieties Worldwide: Internal and External Perspectives/Deutsche Sprachinseln weltweit: Interne und externe Perspektive*. P. Lang, Frankfurt am Main, s. 269–283.
- Kumpulainen, Kaisa (2013): *Kyliä asuttuna* pitäminen vaatii paikallista aktiivisuutta ja yrittäjämäistä asennetta. *Hyvinvointikatsaus* 2/2013, s. 23–27.
- Pitkänen, Kati (2013): *Vapaa-ajan asumisen muutos* nostaa esille tarpeen tarkastella asumisen monipaikkaisuutta. *Hyvinvointikatsaus* 2/2013, s. 2–6.
- Wild, Katharina (2006): *Südungarn*. Teoksessa: Szabó, Dezső (toim.): *Ungarndeutsche Minderheitenkunde*. Bölcsész Konzorcium, Budapest, s. 93–109.

Korkeasti koulutettujen suomalaisten kokemuksista Euroopan unionin työmarkkinoilla^{*)}

Saara Koikkalainen

YTT Saara Koikkalainen työskentelee tutkijana Lapin yliopistossa.

Tutkimus tarkastelee korkeasti koulutettujen suomalaisten työmarkkina-koemuksia Euroopan unionin (EU) alueella. Eurooppaan suuntautuva muuttoliike on lisääntynyt Suomen EU-jäsenyyden jälkeen (1995-). Koulutuksen ja aikaisemman työkokemuksen tunnustaminen on tärkeää ulkomailta töitä hakeville muuttajille. Näitä tietoja ja taitoja tutkimuksessa kuvataan kulttuurisen pääoman käsitteellä. Vaikka tutkimuksen fokus on yksittäisten muuttajien tasolla, myös monet historialliset prosessit, kuten globalisaatio ja Euroopan integraatiokehitys, sekä kulttuuriset ja taloudelliset ilmiöt osaltaan vaikuttavat Suomesta muuton syihin, ajoittumiseen sekä suuntautumiseen.

Tutkimuksessa todetaan, että kansainvälisesti suuntautuneille, suhteellisen nuorille ja hyvin koulutetuille Euroopan kansalaisille muutto EU:n sisällä on yksi mahdollinen väylä työmarkkinoille. Muuttoa motivoivat erilaiset elämäntapaan ja henkilökohtaiseen kasvuun liittyvät tekijät, eivät pelkästään urakehitys tai mahdollisuus parempiin ansioihin. Kulttuurinen pääoma näyttäisi siirtyvän eurooppalaisten rajojen yli suhteellisen helposti ainakin, jos muuttaja on kotoisin Suomen kaltaisesta Pohjoismaasta. Koulutetut suomalaiset eivät kohtaa ylitsepääsemättömiä esteitä hakiessaan työtä muista EU-maista, mutta hyvän työpaikan löytäminen vaatii sopeutumista, määrätietoisuutta ja jopa hakeutumista kokonaan toiselle ammattialalle.

Avainsanat: korkeasti koulutettujen muuttoliike, Euroopan sisäinen muuttoliike, liikkuvuustutkimus, vapaa liikkuvuus, Euroopan unioni, työmarkkinat, sosiologia, Suomi.

Muuttoliike Suomesta muihin Euroopan maihin

Suomi liittyi Euroopan talousalueen (ETA) jäseneksi vuonna 1994 ja Euroopan unionin (EU) jäseneksi vuonna 1995. Näiden yhteisöjen jäseninä suomalaiset saivat oikeuden muuttaa ja asettua asumaan vapaasti mihin tahansa maahan talousalueen sisällä. Viimeisten yhdeksäntoista vuoden aikana Suomesta muihin EU-maihin on muuttanut yli satatuhatta suomalaista, joista liki 60 000 on korkeasti koulu-

^{*)} Artikkelin on Saara Koikkalaisen väitöstilaisuudessaan 7.2.2014 esittämä Lectio praecursoria. Väitöskirja: Making it Abroad. Experiences of highly skilled Finns in the European Union labour markets. Acta Universitatis Lapponiensis 267. Lapin yliopistokustannus, Rovaniemi.

tettuja muuttajia (Suomen virallinen tilasto 2013; Tilastokeskus 2012). Nämä Eurooppaan muuttaneet suomalaiset ovat tutkimukseni kohteena.

1990-luvun Suomi panosti kansainvälisyyteen: opiskeluaajan ulkomaanvaihtoista tuli arkipäivää, erilaiset harjoitteluohjelmat liikuttivat nuoria maasta toiseen ja yhä useammalle korkeasti koulutetulle tarjoutui tilaisuus lähteä ulkomaan työkomennukselle. Ovien avautuminen Eurooppaan aiheutti pelkoja aivovuodosta, joka veisi Suomesta parhaat opiskelijat ja ahkerimmat uraohjukset. Pahimmissa uhkakuviissa visioitiin jopa parhaiden koulutettujen osaajien joukkopakoa Suomesta yhteisille eurooppalaisille työmarkkinoille.

Euroopan talousalueen ja EU-jäsenyyden vaikutus näkyikin selvästi Suomen muuttoliiketilastoissa. 1990-luvun alkuvuosina ulkomaille muutti viitisen tuhatta Suomen kansalaista vuosittain, mutta vuonna 1994 heitä oli jo yli 7 000. Muuttajien määrä kasvoi koko 1990-luvun ajan, saavuttaen huippunsa vuonna 2001, jolloin ulkomaille lähtijöitä oli jo 11 000. (Suomen virallinen tilasto 2013.)

Keitä nämä muuttajat ovat, ja mikä heidät vetää ulkomaille? Löytyykö uudesta kotimaasta työtä vai syrjitäänkö näitä ulkosuomalaisia uuden kotimaan työmarkkinoilla? Vai onko ruoho vihreämpää eurooppalaisten raja-aitojen takana? Väitöstutkimukseni *Making it Abroad* pohjaa näihin kysymyksiin, joihin aikaisemmin ei ole yritetty yhtä kattavasti vastata.

Työntekijänä Euroopassa -tutkimus

Väitöskirjatutkimukseni tavoite on valottaa sitä, miltä yhteiset eurooppalaiset työmarkkinat näyttävät ulkomaille lähteneiden suomalaisten silmin. Tutkimukseni perustuukin EU-maissa töissä olevien suomalaisten omiin kokemuksiin. Vuonna 2008 tekemääni *Työntekijänä Euroopassa* -verkkokyselyyn vastasi liki 400 ulkosuomalaista ja sen vuonna 2010 toteutettuun seurantakyselyyn noin 200. Kyselyä mainostettiin esimerkiksi ulkosuomalaisten nettisivuilla, blogeissa, Facebookissa ja keskustelufoorumeilla. Lisäksi Suomen Ekonomiliitto lähetti kyselystä viestin ulkomaille asuville jäsenilleen.

Kyselyyn vastasi ulkosuomalaisia hyvin monilta eri aloilta. Mukana oli konsultteja, IT-alalla työsken-

televiä, freelance-toimittajia, kieltenopettajia, tutkijoita, tilintarkastajia, projektiassistentteja, EU-virkamiehiä, muotoilijoita, suunnittelijoita ja terveystieteiden ammattilaisia. Kyselyyn vastaajat olivat suorittaneet yhteensä 423 erilaista tutkintoa. Lähes puolella korkeakoulututkinto oli suoritettu Suomessa, viidesosalla ulkomailla ja neljäsosalla oli tutkinto molemmista maista.

Kyselyaineistojen tuottamaa tietoa täydensin kesällä 2011 tehdyillä Skype-haastatteluilla. Haastattelimistani ulkosuomalaisista kuusi oli miehiä ja 12 naisia. Haastateltavat asuivat Belgiassa, Espanjassa, Islannissa, Irlannissa, Italiassa, Isossa-Britanniassa, Itävallassa, Luxemburgissa, Portugalissa, Ranskassa, Saksassa ja Tanskassa.

Monta polkua maailmalle

Parin viime vuosikymmenen aikana lähteneet suomalaiset muuttajat eroavat 1960- ja 70-lukujen siirtolaisista, joita olivat esimerkiksi Ruotsiin muuttaneet tehdastyöläiset, Kostamuksen kaltaisia kaupunkeja Neuvostoliitossa rakentaneet komennustyöntekijät sekä Saksaan tai Sveitsiin au-paireiksi lähteneet nuoret tytöt.

1990- ja 2000-lukujen suomalaismuuttajat ovat aikaisempaa monimuotoisempaa väkeä: lähtijöissä on esimerkiksi opiskelijoita, aurinkoon halajavia eläkeläisiä, rakkauden viemiä, kehitys-, lähetys- ja järjestötyöntekijöitä, tutkijoita, virkamiehiä, lobbareita, business-ihmisiä, sekä taiteilijoita ja muusikoita. He ovat osa uutta eurooppalaista muuttoliiketrendiä, jossa liikkuvuuteen ja kohdemaan valintaan vaikuttavat monet yksilölliset tekijät (ks. myös esim. King 2002; Recchi & Favell 2009).

Enää ulkomaille ei siis muuteta teollisen työn perässä, kuten monet 1970-luvulla lähteneet tekivät, vaan muuttajien joukko on siis varsin monipuolinen. Eri ikäkausina muuttoa motivoivat erilaiset tekijät ja jotkut muuttajat vaihtavat maata useaan kertaan ennen asettumista aloilleen. Myös monenlaiset lyhyempää ulkomaanoleskelua vaativat työtehtävät liikuttavat suomalaisia ulkomaille. Näille suomalaisille muutto ei välttämättä ole enää pysyvä ratkaisu, vaan yksi välivaihe työurala edettäessä. (ks. myös Heikkilä & Koikkalainen 2012.)

Usein muuton alkuperäinen syy on tutkinto-opiskelu ulkomailla. Haastattelemistani suomalaisista ulkomaille opiskelemaan lähtivät Isossa-Britanniassa asuvat *Marko*, *Marika*, *Susanna* ja Ruotsissa opiskellut *Mika* sekä Italiaan kotiutunut *Anneli*.¹ Osa lähtijöistä muuttaa ulkomaille headhunterin tarjouksen perässä, kuten luxemburgilainen pankkiiri *Mikael* ja lontoolainen lakimies *Tapio*. Osa muuttajista haluaa nimenomaan lähteä pois Suomesta, esimerkiksi kylmän ilmaston tai huonojen uramahdollisuuksien takia, kuten tekivät Portugalin lämpöön muuttanut *Sari* ja Ison-Britannian kautta IT-konsultiksi Saksaan päätynyt *Antti*.

Vapaa työvoiman liikkuvuus on lisännyt suomalaisten muuttointoa erityisesti EU-maihin: liki 70 prosenttia ulkomaille muuttavista Suomen kansalaisista suuntaa johonkin toiseen unionin jäsenmaahan. Vaikka kolmannes ulkomaille muuttavista lähtee edelleen Ruotsiin, on läntisen naapurimaamme suosio ollut tasaisessa laskussa. Kaikista vuonna 1995 muuttaneista Ruotsiin suuntasi 34 prosenttia lähtijöistä, kun vuonna 2012 heidän osuutensa oli enää 22 prosenttia tuon vuoden muuttajista. Esimerkiksi Ison-Britannian suosio on tuona aikana noin kolminkertaistunut: vuonna 1995 sinne muuttajia oli vain 340 ja vuonna 2012 lähes 1 100. Euroopan maista suosiotaan ovat kasvattaneet myös esimerkiksi Ranska, Saksa ja Espanja, sekä aktiivisesti kansainvälisiä investointeja ja työvoimaa houkutellut Irlanti. (Suomen virallinen tilasto 2013.)

Väliaikaisia ja pysyviä muuttoja ulkomaille

Viralliset muuttotilastot eivät anna täydellistä kuvaa Euroopan sisällä tapahtuvan liikkuvuuden määrästä eivätkä sen monimuotoisuudesta, sillä lyhyempikestoiset ulkomaan oleskelut eivät välttämättä rekisteröidy minkään maan tilastoihin. EU:n myötä myös lyhytkestoisempi muuttoliike Euroopan maiden välillä on kuitenkin lisääntynyt, sillä myös liikkuvuuden konkreettiset esteet ovat poistuneet ainakin Schengen-alueen sisärajoilta.

Jos nuoren lähtijän muuttokuorma koostuu pelkistä matkalaukuista, eivät muuton taloudelliset

¹ Tutkimuksessa haastatelluista henkilöistä käytetään keksittyjä nimiä. Nimet ovat tyyppillisiä lapsille annettuja nimiä heidän syntymävuosinaan.

kustannukset ole välttämättä juurikaan RyanAirin lentolippua kalliimmat. Parhaimmillaan Euroopan sisällä ulkomaille muuttaminen on siis nykyään lähes yhtä helppoa kuin lomamatkalle lähteminen. Alun perin yksittäiseksi, lyhytkestoiseksi ulkomaan-kokemukseksi ajateltu opiskelijavaihto tai korkeakouluharjoittelu voi johtaa uraan ulkomailla. Näin kävi ainakin Venäjän, Irlannin ja Hollannin kautta Espanjaan päätyneelle *Juhanille*, Kreikan ja Espanjan jälkeen Islantiin muuttaneelle *Annalle*, ja Ranskassa, Isossa-Britanniassa, Ruotsissa ja Irlannissa asuneelle *Minnalle*.

Huomionarvoista on se, että vapaan liikkuvuuden tarjoamiin kansainvälistymismahdollisuuksiin ovat ahkerimmin tarttuneet nuoret naiset. Kaikista vuoden 1994 jälkeen Eurooppaan muuttaneista neljäkymmentä prosenttia on ollut 15–34 -vuotiaita naisia. Näissä ikäluokissa lähtijöiden enemmistö on naisia, kun taas yli 35-vuotiaissa miesten osuus on naisia suurempi. (Suomen virallinen tilasto 2013.)

Nuoret naiset lähtevät ahkerasti opiskelijavaihtoon ja suorittavat tutkintoja ulkomaisissa yliopistoissa. Myös rakkaus liikuttaa koulutettuja muuttajia: paikallinen poikaystävä oli tärkeä muuttosyy ainakin Tanskassa työskentelevälle *Pauliinalle*, Ranskassa lääkärintutkinnon suorittaneelle *Maaritille*, Pariisiin muuttaneelle *Marialle*, Itävaltaan opiskelijavaihdon jälkeen jääneelle *Helenalle* ja Berliiniin ihastuneelle *Emilialle*.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan viidentoista ensimmäisen EU-jäsenyysvuoden aikana Suomesta lähti yli 47 000 korkeakoulututkinnon suorittanutta. Kaikista tuona aikana muuttaneista suomenkansalaisista näiden korkeasti koulutettujen muuttajien osuus on noin kolmannes. Ulkomaille muuttaa erityisesti koulutettuja naisia: naisten osuus ulkomaille muuttaneista korkeakoulututkinnon suorittaneista suomalaisista on vuosittain ollut keskimäärin 56 prosenttia, kun taas vähemmän koulutettujen ryhmässä heitä on noin 52 prosenttia. (Tilastokeskus 2012.)

Osa näistä muuttajista on sittemmin palannut takaisin, mutta osa jätti Suomen taakseen pysyvästi. Tuona aikana ulkomailta palaavia, korkeasti koulutettuja Suomen kansalaisia on paluumuuttanut noin 32 000 henkeä. Suomesta pois päin suuntautuva ”aivovuoto” olisi näiden tilastojen valossa siis

vuosittain jopa tuhannen muuttajan suuruusluokkaa. (Tilastokeskus 2012.)

Tilastot eivät kuitenkaan tässäkään asiassa kerro koko totuutta kyseisestä muuttoliikeilmioista, sillä tiedot esimerkiksi ulkomailla suoritetuista tutkinnoista eivät välttämättä välity Tilastokeskukselle, joten ulkomaisen koulutuksen kanssa palaavat suomalaiset puuttuvat näistä luvuista. Lisäksi tilanetta tasapainottavat Suomeen muuttavat muiden maiden kansalaiset, joista monet ovat myös suorittaneet korkeakoulututkiminnon.

Kansainvälisyys on Suomessa nostettu tärkeään asemaan erityisesti yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa, jotka panostavat opiskelijoiden ja koulutuksensa kansainvälisyyteen. Siksi on mielenkiintoista tarkastella sitä, kuinka nämä ulkomaille lähteneet ovat pärjänneet työurillaan ja kuinka hyvin heidän koulutuksensa arvo säilyy maasta toiseen muutettaessa. Syrjitäänkö ulkosuomalaista työhaussa vai saako suomalaisella korkeakoulututkiminnolla helposti koulutusta vastaavia töitä? Entä minkälaisia keinoja nämä muuttajat ovat käyttäneet erottautuakseen kilpailluilla työmarkkinoilla?

Kulttuurinen pääoma ja muuttoliike

Käytän tutkimuksessani kulttuurisen pääoman käsitettä kuvaamaan muuttajien koulutusta, työkokemusta ja muita tietoja ja taitoja joita tarvitaan töitä haettaessa. Muuttoliiketutkimuksessa kulttuurisen pääoman käsitteen avulla on valotettu niitä ongelmia, joita muuttajat kohtaavat siirtyessään yhdestä maasta tai kulttuuripiiristä toiseen (ks. esim. Nohl et al. 2010).

Kulttuurisen pääoman lisäksi myös sosiaalista pääomaa tai sen puutetta on tarkasteltu yhteinä työnsaannin ja integraation esteenä. Sosiaalista pääomaa ovat tällöin kaikki ne verkostot ja resurssit, joita yksilö voi sosiaalisten suhteidensa ja yhteiskunnallisen asemansa kautta hyödyntää. Sosiaaliset verkostot voivat olla merkittäviä myös korkeasti koulutetuille muuttajille, sillä toiseen maahan siirtyessä muuttaja menettää monia niistä ”heikoista siteistä” jotka ovat hyödyllisiä työhaussa. Väitöskirjassani keskityn kuitenkin nimenomaan kulttuuriseen pääomaan ja sen siirrettävyyden problematiikkaan.

Koulutuksen ja ammattiopintojen kaltainen institutionaalisoitu kulttuurinen pääoma on yleensä suunnattu käytettäväksi samassa maassa, kuin missä tuo koulutus on hankittu. Siten koulutuksen arvo voi vähentyä muutettaessa toiseen maahan, jossa työelämän vaatimukset ovat erilaiset, eivätkä työnantajat tunne ulkomailla hankitun koulutuksen sisältöä. Myös työkokemus ja pitkän sosialisatioprosessin aikana kasaantunut sisäistetty kulttuurinen pääoma eli osaaminen, kulttuurinen ymmärrys, kielitaito ja paikallisympäristön toimintatapojen tuntemus, voivat menettää merkitystään ulkomailla, jossa yhteiskunta toimii eri tavalla. Töitä vieraasta maasta hakeva maahanmuuttaja joutuu usein läpikäymään pidemmän ja monivivahteisemmän status-siirtymän työmarkkinoille, kuin mitä tuossa maassa koulutuksensa hankkinut kotimainen työnhakija.

Työntekijänä Euroopassa –kyselyn perusteella ilmeni, että suomalaisten kulttuurinen pääoma siirtyy yleensä suhteellisen vaivatta ulkomaille. Suurin osa kyselyyn osallistuneista oli nimittäin pärjännyt ulkomailla hyvin: vain kahdeksan prosenttia vastaajista ei joko ollut kyselyn aikaan vielä löytänyt töitä, tai oli joutunut olemaan työttömänä yli puoli vuotta. Vastaajista 76 % oli kokoaikatyössä ja myös työn laatuun oltiin tyytyväisiä.

Vastaajista valtaosa arvioi oman työmarkkina-tilanteensa uudessa kohdemaassa hyväksi: suurin osa heistä arvioi saavansa parempaa palkkaa kuin Suomessa ja olevansa koulutusta sekä aikaisempaa työkokemusta vastaavissa työtehtävissä. Vain 11 prosenttia ilmoitti kokeneensa syrjintää nykyisen asuinmaansa työmarkkinoilla.

Helpoiten siirtymä ulkomaille oli tapahtunut niillä tutkimukseen osallistujilla, jotka työnantaja on lähettänyt ulkomaille, jotka ovat saaneet töitä tuttavien tai kollegan suosituksen perusteella tai hakenneet saman työnantajan toisessa maassa avoinna ollutta työpaikkaa. Ongelmallisinta ulkomaille siirtyminen on taas ollut heille, jotka ovat lähteneet puolison työn tai kansalaisuuden takia johonkin tiettyyn maahan, esimerkiksi Ranskaan, Italiaan, Portugaliin tai Itävaltaan; näissä maissa ulkomaalaisen koulutetun naisen voi olla vaikea löytää osaamistaan vastaavaa työtä. Pääosin tyytyväisten vastaajien joukossa oli myös joitakuuta erittäin pettyneitä ja nykyistä työmarkkinatilannetta uraumpikujaksi kuvanneita muuttajia.

Ulkomailla pärjäämiseen vaaditaan sopeutumista ja sinnikkyyttä

Euroopan unionin sanotaan muodostavan yhtenäisen työmarkkina-alueen, sillä unionin kansalaiset saavat vapaasti muuttaa ja asettua asumaan muihin unionin jäsenmaihiin opiskelujen, työn, perheen tai vaikkapa lämpimämmän ilmaston takia. Juuri liikkumisen vapauden ansiosta 28 jäsenmaan muodostama unioni on globaalisti ainutlaatuinen alue, jossa asuu yli 500 miljoonaa ihmistä. Euroopan sisärajojen yli muuttamisen onkin sanottu muistuttavan enemmän maiden sisäistä liikkuvuutta kuin kansainvälistä siirtolaisuutta (esim. Favell 2008; Recchi & Triandafyllidou 2010; Santacreu et al. 2009).

Euroopan sisäisille muuttajille rajaton vapaan liikkuvuuden alue tarjoaakin mahdollisuuden valita asuinmaa omien, henkilökohtaisten mieltymysten ja uravalintojen perusteella – ainakin, jos muuttaja on korkeasti koulutettu, kielitaitoinen *Eurostar*, joka kykenee luovimaan uuden kohdemaan työmarkkinoilla omia vahvuuksiaan hyödyntäen (ks. Favell 2008). EU-alueen ulkopuolelta tuleviin muuttajiin verrattuna ainakin Suomen kaltaisesta pienestä, skandinaaviseksi mielletystä maasta tulevat muuttajat ovat etuoikeutettuja, sillä euromuuttajiin ei juurikaan kohdisteta integraatiopaineita eikä heitä mielletä ”ongelmaksi” uudessa asuinmaassaan.

Pelkkä liikkumisen vapaus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että maan vaihtaminen olisi välttämättä kovin helppoa. Ulkomailla pärjäävältä työntekijältä vaaditaan sopeutumista sekä omien vahvuuksien ja suhteellista etua antavien taitojen tunnistamista. Joskus vaaditaan myös nöyryyttä todeta, että Suomesta hankittu koulutus ei johda halutulle urapolulle ulkomailla. Mikäli ovet työelämään uudessa asuinmaassa eivät yrityksistä huolimatta avaudu, on paluu Suomeen tai muutto johonkin kolmanteen maahan mahdollinen vaihtoehto ainakin niille ulkosuomalaisille, joilla ei vielä ole lapsia tai puolisoa.

Vaikka suurin osa *Työntekijänä Euroopassa* –kyselyn vastaajista oli muuttanut nykyiseen asuinmaahansa Suomesta, osa heistä oli asunut ulkomailla jo aikaisemmin. Vajaa neljännes (23 %) olikin muuttanut nykyiseen asuinpaikkaansa jostakin toisesta ulkomaasta. Osa heistä voi siten kuvata globaaleiksi nomadeiksi, joille kiinnittyminen tiettyyn maahan, kulttuuriin tai kaupunkiin on toissijaista ja

asuinpaikka valikoituu uran tai elämäntapavalintojen sekä yllättäen avautuvien kiinnostavien mahdollisuuksien perusteella. Tietty sattumanvaraisuus ja ennakkoluuloton tarttuminen yllättäen tarjoutuviin haasteisiin kuvastaakin jo sitä tapaa, miten moni tutkimukseeni osallistuneista alun perin päätyi lähtemään ulkomaille.

Kyselyn avovastauksissa ilmaistut käsitykset siitä, arvostetaanko Suomessa kansainvälistä työkokemusta, jakaantuivat karkeasti arvioiden kahtia. Osa oli varma ulkomaanoleskelusta olevan hyötyä, mutta jotkut olivat itse havainneet paluun mahdolliseksi, sillä suomalaiset työnantajat eivät arvosta ulkomaalaisia tutkintoja eivätkä työkokemusta.

Yllättävän monet näistä koulutetuista, kielitaitoisista ja kansainvälisistä suomalaisista raportoivatkin syrjäntäkokemuksista nimenomaan Suomen työmarkkinoilla. Suomeen palatessaan kansainvälistä työkokemusta omaava koulutettu muuttaja joutuu siten jälleen kerran arvioimaan, kuinka ulkomailla hankitun kulttuurisen pääoman, tiedot, taidot ja työkokemuksen, saa tunnustettua suomalaisilla työmarkkinoilla.

Osa tutkimukseen osallistuneista oli siirtynyt ulkomaille työntantajansa lähettäminä, ja osa oli rekrytoitu Suomesta suoraan johonkin tehtävään. Itsenäisesti ulkomailta töitä hakeneiden kokemuksissa oli yhtäläisyyksiä, vaikka tutkimukseen osallistuneet suomalaiset edustavatkin kovin erilaisia ammatteja ja koulutustaustoja. Työnhakutilanteissa esimerkiksi seuraavilla tekijöillä on ollut merkitystä: 1) tutkimukseen osallistuvien hyvä kielitaito oli auttanut heidän kulttuurisen pääomansa arvon määrittelyssä, 2) osallistujien suomalaisuus ja skandinaavisuus oli nähty positiivisen stereotyyppian kautta, 3) osallistujat olivat hakeneet töitä kansainvälisistä yrityksistä tai järjestöistä, joissa muutkin työntekijät ovat ulkomaalaisia ja 4) osa osallistujista oli löytänyt kilpailuetua siitä, että he kuuluvat pieneen muuttajaryhmään, joka osaa harvinaisia kieliä (suomi ja ruotsi).

Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan todeta, että korkeasti koulutettujen osaajien kulttuurinen pääoma siirtyy eurooppalaisten rajojen yli suhteellisen helposti ainakin, jos muuttaja on kotoisin Suomen kaltaisesta Pohjoismaasta. Ulkomailta töitä hakevan täytyy kuitenkin olla joustava ja valmis mukautumaan kohdemaan olosuhteisiin.

Tutkimukseen osallistuneet suomalaiset käyttivät kolmea eri strategiaa pyrkiessään kohdemaan työmarkkinoille: sopeutumista, erottautumista ja uudelleen orientaatiota. Tutkimuksen mukaan korkeasti koulutetut suomalaiset osaajat eivät kohdata ylitsepääsemättömiä esteitä hakiessaan työtä muista EU-maista. Sen sijaan osaamista ja koulutusta vastaavan työpaikan löytäminen vaatii sopeutumista, määrätietoisuutta ja joskus jopa hakeutumista kokonaan toiselle ammattialalle.

Ulkomailla menestymiseen ei siis ole yhtä ainoaa reseptiä, vaan onnistumisen ja elämässä pärjäämisen kokemuksiin liittyy myös koulutetuilla muuttajilla uranäkymien, palkan ja työtehtävien lisäksi myös monia muitakin tekijöitä. Vaikka kyseessä ovat yhdestä lähtömaasta lähteneet, korkeasti koulutetut muuttajat, on ryhmässä silti hyvin erilaisissa elämäntilanteissa ja uravaiheissa olevia ihmisiä, jotka ovat löytäneet omat polkunsa Eurooppaan.

Lähteet

- Favell, Adrian (2008): Eurostars and Eurocities: Free Movement and Mobility in an Integrating Europe. Blackwell, Oxford.
- Heikkilä, Elli & Koikkalainen, Saara (toim.) (2012): Finns Abroad. New Forms of Mobility and Migration. Migration Studies C 21. Institute of Migration, Turku.
- King, Russel (2002): Towards a new map of European migration. *International Journal of Population Geography*, 8, 89-106. DOI: 10.1002/ijpg.246.
- Nohl, Arnd-Michael, Schittenhelm, Karin, Schmitzke, Oliver & Weiss, Anja (toim.) (2010): *Kulturelles Kapital in der Migration*. Hochqualifizierte Einwanderer und Einwanderinnen auf dem Arbeitsmarkt. [Kulttuurinen pääoma ja muuttoliike: korkeasti koulutetut muuttajat työmarkkinoilla]. VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden.
- Recchi, Ettore & Favell, Adrian (toim.) (2009): *Pioneers of European integration*. Citizenship and mobility in the EU. Edward Elgar, Cheltenham.
- Recchi, Ettore & Triandafyllidou, Anna (2010): *Crossing over, heading West and South: mobility, citizenship and employment in the enlarged Europe*. Teoksessa: Menz, Georg & Caviedes, Alexander (toim.): *Labour Migration in Europe*. Palgrave Macmillan, London, 125–148.
- Santacreu, Oscar, Baldoni, Emiliana, & Albert, Maria Carmen (2009): *Deciding to Move: Migration Projects in an Integrating Europe*. Teoksessa Recchi, Ettore & Favell, Adrian (toim.): *Pioneers of European Integration*. Citizenship and Mobility in the EU. Cheltenham: Edward Elgar, 52–71.
- Suomen virallinen tilasto (2013): *Muuttoliike* [verkojulkaisu]. ISSN=1797-6766. Helsinki: Tilastokeskus. <http://www.tilastokeskus.fi/til/muutl/index.html> (16.1.2014) sekä PX-web -ohjelmasta tehdyt laskelmat http://193.166.171.75/database/StatFin/vrm/muutl/muutl_fi.asp (16.1.2014)
- Tilastokeskus (2012): *Suomen kansalaisten muuttoliike sukupuolen ja koulutustason mukaan jaoteltuna 1990–2011*. Tiedot saatu Tilastokeskukselta syyskuussa 2011 ja täydennetty lokakuussa 2012.

**Seuraava lehti on kaksoisnumero
Siirtolaisuus-Migration 2-3/2014 ja
instituutin 40-vuotisjuhlanumero!
Lehti ilmestyy syyskuussa.**

Cultural Competence in Health Promotion and Experienced by the Kurdish Women in Finland

Afrouz Zibaei

For people who come from other countries to live in Finland, the impact of settlement and acculturation varies widely depending on their experience and situation. There are many determinants of health and well-being from outside of the health system. Finland is becoming more responsive to the needs of people from diverse backgrounds. This research explains in general the plight of the Kurdish women having immigrated into Finland. A woman's position in this society is slow to change. These women have experienced various factors in their everyday lives such as patriarchy, political issues, different environments, different languages and cultures. In this research I have shown that those factors directly and indirectly influence the Kurdish woman in Finland's health situation. I have likewise proposed a project plan in order to solve these problems.

Data were collected using individual interviews derived from three discrete groups in three cities in Finland. The interview group consisted of 12 Kurdish immigrant women aged 30 to 52 years. Each has lived in Finland for some time—either in Helsinki, Turku or Tampere. The research is based on interviews. The research method in this study was qualitative. Data collection was conducted in the form of individual theme interviews. The results were analyzed by qualitative method based on interview analysis. The result of this study shows that health promotion among Kurdish immigrant women is important and should be taken into account when planning further health promotion programs in Finland. Most of the Kurdish immigrant women have language problems and poor understanding of health care promotion and the health care system.

The findings of this research study could be used for planning of the methods in the health promotion project, developing personal health promotion skills of the Central Council for Health Education and Promotion for Kurdish immigrant women.

Keywords: Cultural competence, awareness, sensitivity, knowledge, Kurdish immigrant, Kurdish women

Culture has been defined as an integral part of learned beliefs and behaviors that can be shared among different groups of people. It naturally includes styles of communicating, ways of inter-

acting, views on roles and relationships, values, customs and religion. Culture is influenced by various factors such as race, ethnicity, nationality, language, and gender, but it also extends to socio-

Afrouz Zibaei obtained her Master's degree from the Kymenlaakso University of Applied Sciences, Finland in 2013. The abstract of this thesis is given in full here. She is currently working as a nurse in Turku Centre for the elderly.

economic status, physical and mental ability, sexual orientation and occupation among other factors. To understand cultural competence, it is important to grasp the full meaning of the word “culture” first. According to Chamberlain (2005, 195–211) culture represents “the values, norms, and traditions that affect how individuals of a particular group perceive, think, interact, behave, and make judgments about their world”. According to research studies, no universal definition for cultural competence in health care exists. In general, it is skills that allow someone to increase their awareness of culture competency including: country of origin, language, education, spiritual traditions, family traditions, diet and nutrition, traditional medical practices, attitudes about illnesses and death and migration experiences (Donini 2000, 241–45).

Health literacy has become a keyword in the global discussion on health promotion and participation. The WHO (1998) defines health literacy as a cognitive and social skill which determines the motivation and ability of individuals to gain access to understand and use information in ways which promote and maintain good health.

Cultural competence in health care has emerged to contribute to racial/ethnic disparities in health care. Cultural competence in health care describes the ability of system’s needs. Understanding and being culturally competent is important, because unfortunately health care is not equal for everyone. (Malin and Gissler 2009.)

According to a recent survey conducted through a THL (2002) research study, many mental and physical problems as well as physical disabilities are left untreated amongst the immigrants. Information research appears to lack awareness of the complex needs of immigrants.

The target group in this thesis is Kurdish women who have been living in Finland for a while, but who still know little about health care, health promotion, and health services available to them. According to this research study, Kurdish women in need of health promotion can be divided into two categories: integration into Finnish society and joined to multicultural society. Health promotion among Kurdish immigrant women is a top priority of Finnish health care in this research. Based on this explanation, the research questions are: What

are the health promotion problems among Kurdish immigrant women living in Finland? What are the causes of these problems? What are the health promotion activities that can lead to a solution to these problems? How effective has solving these health problems been?

I chose Kurdish women because I am Kurdish and belong to this population, and also to reach Kurdish women with preventive and health promoting activities and health education measures, specific communication patterns and health care services. In Finland, the Kurds have so far been studied primarily in the context of immigration policy and perspective. Wahlback (2000) and Lehtonen (2004) studied the Kurdish population in Turku, Finland in their doctoral and master’s theses, respectively. Health promotion creates social change through community education. This education tells women what is best for them. Education develops women’s health and supports them to express their health needs, and provides their needed information in a way that makes sense to them.

The factors affecting Kurdish women’s health in Finland

In Finland, Kurdish women live a normal life, including employment, education, and child-care leave. Women have built their lives in Finland; they are happy to live in Finland, as here they can feel free as women. Kurdish cultural values are important to them, and they want to bring up their children according to their own cultural values. Most of the Kurds living in Finland had first moved to a different country, whether as quota refugees or asylum seekers; they are not coming from the Kurdistan area. The reasons why the Kurds have fled from Kurdistan as refugees are many and varied. (Kanervo and Saarinen 2005.)

The Kurds are an ethnic group, united by language, religion, origin and the contiguous geographical area of Kurdistan. Kurdistan is not an independent state, but is divided into several state areas. Contemporary use of Kurdistan refers to parts of eastern Turkey (Turkish Kurdistan), northern Iraq (Iraqi Kurdistan), northwestern Iran (Iranian Kurdistan) and northern Syria inhabited mainly by

Kurds. Kurdistan roughly encompasses the north-western Zagros and the eastern Taurus mountain ranges, and covers small portions of Armenia. (Columbia Encyclopedia 2005.)

Kurd's population in the world totals about 35 to 40 million. Throughout history, women in Kurdistan have been socially and politically active. They have strong family lives. The Islamic culture is shown in Kurdish men and women's relationships, gender roles and the division of labor. Women's and girls' main task is to take care of home and children, they do not often go to school, and thus the illiteracy rate for women is higher than- that for men. (Kanervo and Saarinen 2007, 60.)

Some Kurds have arrived in Finland also on the basis of family ties. (Niemi 2006.) The Kurdish tribe, unlike many other Finnish tribes, is not one big umbrella organization including members from all of the countries with immigrant populations in Finland. But there are many small organizations. These organizations represent great ways to get in touch with the Kurds. They feel thankful towards Finland, and they have a good grasp of the Finnish culture. They also feel that they could have received more intensive language courses earlier as well as more information on the system. Many of them have received a good education in Finland, and they are an integral part of the labor force. Nowadays, a lot of work to promote women's and gender equality is carried out. Women are able to go to work and educate themselves. According to Moab's (2001a, 1-18) explanation, the number of Kurds living in Europe is approximately 700,000. According to Statistics Finland, at the end of 2010 there were 8,032 Kurdish people living in Finland. The Kurdish language was the seventh most widely spoken language in Finland. (Statistics 2010.)

The aim of the research

Most of the literature identified in this literature review pertains to the understanding of health promotion and health education among Kurdish immigrant women, also including those who have been living in Finland for a long time but still have need of health information and health knowledge. According to research studies in the UK diversity

in Health and Social Care in 2004, lack of evidence-based transcultural nursing and research knowledge about cultural differences makes it difficult for providers to deliver, and for clients to experience, high-quality cost-effective care cultural competence. (Papadopoulos 2004, 108.)

Essential to the understanding of health promotion is the concept of health. Health has multiple definitions and meanings. The science and art of helping people change their lifestyle to move towards an optimal state of good health, which is a balance of physical, emotional, social, spiritual, and intellectual health. Lifestyle change can be facilitated through a combination of learning experiences, which enhances awareness, increases motivation and builds good skills, and most importantly through creating supportive environments that provide opportunities for positive health practices. (O'Donnell 2009,5.)

The health promotion category expects nurses to have the knowledge to incorporate prevention and/or early detection of health problems and strategies, which will help clients and their family to achieve optimal health. The health of an individual, family, community and population-at-large is multidimensional. It includes the social, cultural, behavioral, economic and environmental influences on health. Those influences provide the basis for the development of policy and programs in preventive health care. The impact of preventive health care services or lack of such services in a community must be assessed. Such an assessment is within the purview of the professional registered nurse. (ANA 2001, 101.) Health promotion is the process that enables people to improve and have greater control over their health state. So the aim of health promotion is helping people improve their health to reach normal physical, mental and social health well-being states. Health education is a component of health promotion and for many is considered to be health promotion; however, health education differs from health promotion as it is specifically geared towards individual learning. The research is based on interviews. I have interviewed three groups of Kurdish women of different ages in three cities, and three group interviews with the key information. The key information was Kurdish women's health promotion in educating them about

health care promotion. I interviewed them separately in my place of residence and two other cities.

This study is based on information gathered from interviews, articles, books, the THL research report of 2012 and the Internet. Qualitative research, which is descriptive, interpretive, and reflexive, was useful in minimizing my biases and highlighting new issues and perspectives. Interviews were well suited to give the researcher a better understanding of deeper perspectives. Interviews can be conducted as open-ended questions in which the researcher has the opportunity to get more detailed answers. The aim is to obtain women's opinions, feelings, experiences, knowledge and emotions related to health care promotion. (Denscombe 2007, 174–175.)

I asked for the interviewee's consents. I explained that I was recording my research only for the purposes of my thesis work. The secondary sources include newspapers, journals, magazines, human-right reports from the WHO homepage and Internet research. My familiarity with the Kurdish women's society, competence of the native language and the time I spent in the field helped me to build trust and establish rapport, which is of the highest importance for an interviewer. The research method in this study was qualitative. Data collection was conducted in the form of individual theme interviews with three different groups of Kurdish women, each of which of a different city in Finland all members of which having experienced the Finnish health care system. The following responses were given in the interviews:

"I suffer from emotional and mental distress. I've been seeing a psychotherapist regularly and after several years of the psychotherapy I got a prescription for medications which I use daily. I meet a psychotherapist three times a month. I made an agreement with my doctor to not change my translator during my treatment. Doctors have counseling treatments for me and I participate in these counseling."

52 years old, Helsinki

"Health system in Finland should be developed in a way that nurses and doctors could be more familiar with immigrant cultures. We ran away

from our homelands because it wasn't safe for us to live there anymore. Finland accepted us as citizens so they should also make an effort and take care of us. Make it easier for us to live and understand. Teach us how to survive. For some of us it is hard to learn the language. Also it would help us so much if there would be health information in our language or in simple Finnish language."

38 years old, Tampere

"The biggest problem is that foreigner women don't have enough knowledge. They should be given more information about health and wellness. Health centers should think of good strategies how to make us more aware."

42 years old, Turku

"In my opinion culture is very important and people need Culturalization. The culture of the people should be considered because it is very important for us. The language is very important to obtain information. For example notes and contracts are very difficult and hard to read. If the information was written in our language, it would solve many problems. If they can't do this at least the written Finnish language should be easier to understand. It would make everything easier if monthly data would be sent to our home in our language"

38 years old, Tampere

The results were analyzed by qualitative content analysis

My interviewees were women experienced in trying to change the health care promotion situation. The researcher must try to identify what element can affect or undermine the reliability and validity of the data. It is often argued that the "interview on a sensitive topic exposes the researcher to bias". (Cohen 2003,121.)

Ensuring the confidentiality, reflexivity, safety, and the protection of the informant's privacy can enhance valid and reliable data. I am a Kurdish Muslim female, born and raised in the east of Kurdistan. In this respect I am part of the Kurdish women society. My field of research is Cultural Competence in Health Promotion and Nursing Care among Kurdish

Immigrant Women in Finland. My research purpose led to a greater understanding of health promotion, and filled a gap in current knowledge and built trust and cooperative relationships with information. During the process of choosing a research topic, collecting data, and the writing process itself, I was always reflecting on my own position.

I am from Kurdistan and speak the Kurdish language fluently. I chose to use a qualitative method and individual interviews for two reasons: first, I desired the viewpoint of one person to be unaffected by others; and second, interviews can be conducted in-person by creating a virtual face-to-face interview. Women studies are a very important and rapidly developing field of research in Finland Bergman (2002, 317-331) and Tuori and Silius (2002, 69-121). Even though there are many academic and official studies conducted on immigrants in Finland, studies on women immigrants are relatively few. According to Zechner (2002, 447-485), research on migration in Finland can be divided into three main branches: immigration, emigration, and ethnic minorities. Immigration, immigrants and their integration into Finnish society have been the most investigated. Immigration to Finland changed those women's lives either in a good way or in a bad way.

This research study was the beginning of these interviews and allowed me to meet these women via telephone. I reached these women by phone in three cities in Finland, and I travelled to these cities on two different days. It was not that easy to find these Kurdish women for interviews, because I did not know these Kurdish women's addresses and phone numbers. I had to contact a Kurdish women's organization in Finland to help me find them.

Methods and materials

In this research study the interview method was selected because interviewing is an invaluable tool for the qualitative researcher. The Interview method according to Kvale (2007, 12) provides both the theoretical background and the practical aspects of the interview process, incorporating discussion of the wide variety of methods in interview-based research and the different approaches to reading the data. The qualitative research interview seeks

to describe the meanings of central themes in the life world of the subjects. The main task in interviewing is to understand what the interviewees say. (Kvale 2007,12.)

The qualitative method is based on interviews chosen for this study. The respondents live in the cities of Turku, Tampere and Helsinki.

Questions were asked in the Kurdish language and answers were then translated into English. Interviewees answered the questions with confidence. They expressed their contentment to participate in this research. This research study was organized for 12 women in three different cities in Finland. The interviews were undertaken according to an interview guide explaining the purpose of this research study to interviewees and giving some practical information.

The questions were made as simple as possible because interviewees had different educational backgrounds. In the structured in-depth interviews, the women were asked about their health care, health care promotion and health care services. The interviews lasted from 60 minutes up to 90 minutes and were conducted in the respondents' mother tongue. The interviews were transcribed and then translated into English. I have used this model to introduce the report. In this study, the average interviewee age was 40.5 years. The youngest woman to participate in the study was 30 years old, and the oldest 52 years old.

Health promotion needs of Kurdish immigrant women

'Culture shock' describes the process of coming to terms with the otherness of a different society. It affects even those refugees with a positive attitude to being in a new country and who want to build a new life for themselves. Refugees may suffer from identity problems associated with losing their home, family and country they used to live in. (Papadopoulos 1998.)

According to research studies, immigrant and refugee populations often experience extensive post-migration stressors, including distressing life events and poor physical health. Research shows that stressful life events experienced by older resi-

dents in a new country, such as financial crisis and separation from someone close, contribute to depression. (Gellis and Taguchi 2004, 23–38; Mui and Kang 2006, 243–255.)

New research literature, of THL (2012), describes the basic steps a refugee suffering from trauma or other psychological distress needs to go through as part of rebuilding their lives. The research approach needs to be based on:

- Empowerment
- Cultural appropriateness
- Education (THL 2012)

Displacement is difficult for all refugees, but women are often the most seriously affected. (Ferron 2000). The illiteracy of women forms one of the important changes in the social fabric in Kurdistan. The social environment affects both the women's individual freedom to the extent of withholding them from public life, as well as their humane security. This warrants the creation of development and empowerment opportunities for women to expand available choices, build their capacity, and provide them with a humane environment marked with justice and fairness, and the empowerment of vulnerable groups, providing them with alternative opportunities to integrate in the society, and providing the necessary care to help them play positive roles in the development process that can be used to affect women's freedom and humane security in a positive way. (Social services sector 2012.)

Discussion on the results

Growing evidence has been presented that there is an independent risk factor associated with poor health care promotion information and knowledge among Kurdish immigrant women. Research studies of Kurdish immigrant women have identified elements such as feelings of loss of social status and social isolation arising from language which have a negative consequence on their health condition (Hatter, Pollara, and Meleis 1995, 5.) A qualitative research study shows that the experience of immigrant women is an important determinant of health care promotion influenced by cultural competence (Sundquist and Johansson 1997, 36–156.) Kurdish immigrant women are suffering from health is-

suues, and they have limited access to healthcare. Kurdish immigrant women in Finland suffer from psychological and physical health problems created by their experiences. This research study dealt with the ability of Kurdish immigrant women in Finland to handle and integrate experiences of poor health in order to understand health care promotion and the health care system in Finland. In this issue cultural competence context is important. Cultural competence is a tool for the development of modern thinking in Kurdish immigrant women in Finland. A Kurdish immigrant woman can create by developing and recognizing her womanhood, by making use of her own knowledge and worth in health care promotion experiences.

Cultural competence in health care promotion is seen in different dimensions of uniqueness, context, culture, and universality. The world is becoming more multicultural, and the Nordic countries are having more patients from different countries with different cultures and languages. Kurdish women actively participate in giving the nursing information needed to increase their cultural competence. They also suggested that cultural minorities in Finland need to add a nursing education program to facilitate health care promotion. It is important in the health care system and health care education for caregivers at all levels to be aware of the structural context of caring, meeting and treating to access the cultural competency of Kurdish immigrant women in Finland. The awareness is also needed at the societal level to elucidate the structure contradiction in Finnish society that influences our lives.

According to the interviews, the Kurdish immigrant women need health knowledge, health literacy and health education. Therefore, they try to use Internet and native TV-channels as a source. They do not have any resources to learn about the Finnish health care system in their own language. Problems among Kurdish women differ, because some learn just by hearing or listening; they are unable to read or write. Others have a good ability and education background; they actively participate in health education by schools or universities. Kurdish immigrant women have acknowledged the need for help in health care issues. Their knowledge about the health care in Finland is quite limited. Language has been cited as a barrier to Kurdish immigrants'

women gaining health care knowledge in the Finnish language.

A lack of health information and knowledge for women has adverse health consequences for them for their future in Finnish society too. Development in health education is necessary since educational programs promote “healthy living”. Group education provides opportunities and gives them chances for better learning and lifestyles. They can have regular lectures regarding healthcare once a week. The place can be a women’s center or AKK center’s facility (Turku Adult Education Centre). Programs can start with discussion, the watching of healthcare videos, short health documents, making health posters with each other, preparing health information notebook with each other, or exchanging information with one another.

Most of the women in Kurdistan are left untreated in their mental health. When they moved to their new host country, the mental problems appeared due to new circumstances. Kurdish women are suffering from many mental health problems such as depression and loneliness. There are big gaps in securing treatment because of literacy, language barriers and communication problems.

Food is very important to the health of the Kurds. They consume healthy foods. Many vegetables and fruits are used. Kurdistan has good weather in which various vegetables are grown. During spring and summer in the mountains of Kurdistan, a nice scented green grows that it is consumed for use. They eat healthy foods and enjoy them with family and friends outdoors. Halal food is very important to all the Kurdish people. Family ties are very close therefore there is a lot of common talk amongst the family members. Elders and those with experience are always in a special place. Looking to all of those interviewed by their parents and other family members is a good source of learning.

Conclusion and discussion based on the results

A large number of research studies emphasize the need of women, in quantitative data on the health status of ethnic minority women and more qualitative information on their health experience, with

their own perceptions of their health concerning the most important influences on their wellbeing in their family. (Avotri 2001). Research studies emphasize the misdiagnosis, lack of cultural understanding, inability to communicate or communication difficulties on the part of care providers, socio-demographic differences and difference of attitudes among immigrant women. (Bruxner 1997, 4) Based on my research study, Kurdish immigrant women have language problems that lead to communication difficulties between a doctor and nurse. They always need a third person, the interpreter, to solve the health problems. They fill lots of gaps with health care centers in Finland.

Cultural competence is very important for Kurdish immigrant women. Understanding other people’s culture increases health care organization effectiveness in meeting their needs. Understanding the context of the Kurdish immigrant women and their experience, physical and emotional needs, and addressing geographic, linguistic, economic, and cultural barriers are problematic elements for Kurdish women. Background knowledge of Kurdish immigrant women’s perceptions of health, illness, and health care needs allows, culturally competent health care providers to effectively help to enrich the communities in which they live, study and work.

Cultural competence has a potential aim of improving the quality of health care and well-being among people with different cultures and backgrounds. Kurdish immigrant women have different backgrounds with many health problems that affect their health condition. According to research interviews they are suffering from many mental health problems which affect their daily lives too.

Communication and language skills provide optimal care by increasing aptitudes in communicating with Kurdish immigrant women from diverse cultures and backgrounds.

Cultural competence is the capacity to provide effective healthcare taking into consideration people’s cultural beliefs, behaviors, and needs. Cultural competence is both a process and an output, and results from the synthesis of knowledge and skills. Cultural competence requires the synthesis of previously gained awareness, knowledge and sensitivity, and its application in the assessment of clients’

needs, clinical diagnosis and other caring skills. The aim of this scientific study is to find knowledge to alleviate suffering and to serve life and healthcare promotion among Kurdish women living in Finland.

This research study found that they need interpreter services, but they do not trust those services because most of them used family members or friends as an interpreter when needed. Based on the research interview across cultural barriers, we need to understand what cultural competence is and what raises our own cultural self-awareness in health care education and health literacy.

Health literacy has been defined as the cognitive and social skill which determines the motivation and ability of individuals to gain access to, understand and use information in ways which promote and maintain good health. According to Nutbeam (2000, 259–267), health literacy is a public health goal and challenge for contemporary health education and communication strategies in the 21st century as a health promotion international. The concept of culturalization of race in the expression of these developments is considerable evidence of an increasing intensity of that among Kurdish immigrant women in Finland (Castles 2000, 228). Improvements of the health care promotion of Kurdish immigrant women are based on understanding their needs and cultural availability. Cultural competence in health care and the health care system is needed to develop educational diversity in expanding its focus to include social and cultural groups for getting good information in this field. Clearly marginalization and oppression are also complex social processes that are found along many axes of social difference. Establish central of the culture diversity under name of multicultural umbrella. The health care system in Finland and it is practitioners must function effectively in transcultural interactions because Finland is moving towards a multicultural society.

Cultural competence in health care promotion is seen in different dimensions of uniqueness, context, culture, and universality. The world is becoming more multicultural and the Nordic countries have more patients from different countries with different cultures and languages. According to Wikberg and Eriksson (2008, 485–496.) in culture studies, types of learned but dynamic values and beliefs gives meaning to experience and influence

the thoughts and actions of individuals of an ethnic group. Kurdish women actively participate in promoting nursing information needed to increase their cultural competence. They also suggest that cultural minorities in Finland need to add a nursing education program to facilitate health care promotion. It is important in the health care system and health care education for caregivers at all levels to be aware of the structural context of caring, meeting and treating to know the cultural competency of Kurdish immigrant women in Finland. The awareness is also needed at the societal level to elucidate the structure contradiction in Finland's society that influences our lives.

Many of the Kurdish immigrant women suffer depression, insomnia and stressful lives in Finland because it is difficult to find correct treatment owing to language and communication often posing a problem. The awareness level and health knowledge and health care promotion are low. I discovered by interviewing Kurdish immigrants' women that migratory grief is a significant predictor of depressive symptoms among them. Kurdish immigrants' women need to access acculturation, because acculturation decreases the risk of psychological distress and is the best way to adapt to a new culture.

Further research and development proposals

It is important that Kurdish immigrant women forms be changed in the society of Finland. The social environment affects both the women's individual freedom to the extent of withholding them from public life, as well as their humane security in Finland. This urges the creation of development and empowerment opportunities for women in order to expand available choices, build their capacity, and provide them with a humane environment marked with justice and fairness, and the empowering of vulnerable groups, providing them with alternative opportunities to integrate in the Finnish society, and providing the necessary care to help them play positive roles in the development process in this society.

They must be able to get jobs that satisfy the needs of their families and insure them a decent so-

cial status. Health awareness should develop personal skills, providing information and education for health. Therefore, health promotion creates social change through community education. Healthcare promotion education tells women what is best for them. Education develops women's healthcare promotion and supports to express their health needs and provides the information for them in ways that makes sense to them. Integrating in a new society with immigrant backgrounds seems to be of vital importance, and is based on the caregiver's cultural differences, (WHO/1998, 4.)

Health literacy is a person's ability to obtain, understand, and act on health information, and a provider's capacity to communicate clearly, educate about health, and empower them. According to the Institute of Medicine, low health literacy impacts a person's health status more than any other factor, including education, income, employment, or race. Today within changing demographics, the world is more diverse than ever in terms of race, ethnicity, gender, sexual identity, language, acculturation, socioeconomic level and education. (Dorsett, 2006; Nielsen 2004.)

Communicating health information is more difficult today than ever due to patients bringing forward individual learning needs such as limited literacy or language skills, cultural differences, age-related physical and cognitive changes, disabilities, and emotions that affect listening, learning, and remembering. The World Health Organization at (2001) the World Assembly stated that improved health literacy is necessary for all people to increase control over their health and for better management of disease, risk and their health. It is imperative that healthcare providers become aware of health literacy and change their written and verbal communication style to one of 'plain language' so that patients will be better able to understand and manage their health problems. Health literacy has to do with patient safety and better health results. Health literacy is improving the readability of information flow between health professional and the health system for health care customers. Health literacy needs to be in plain language for written and oral information to be of easy comprehension. Language is an important tool for improving health literacy. It facilitates the communication between

healthcare users and healthcare professionals such that, they are able to understand the first time they read or hear it, what they need to understand or what is indicated, and act correctly so that they might understand each other. (U.S, 2001.)

Cultural competency can contribute to health literacy to help healthcare professionals. According to the Department of Health and Human Services in US (2001), cultural competence is the ability of health organizations and health careers to recognize the cultural beliefs, values, attitudes, traditions, language, health needed for diverse populations to use that knowledge to produce positive health results. Understanding various cultures helps to recognize how others interpret and navigate their environments. Health care providers should begin to familiarize themselves with these differences to improve treatment results and patient satisfaction. (Kaiser 2001.)

References

- American Nurses Association (ANA). 2001. P. 101. Code of ethics for nurses with interpretative statements. [Online] Available at: <<http://nursing-world.org/default.aspx>> [Accessed 28 July 2012].
- Avotri, J., and Walters, V. 2001. We women worry a lot about our husbands: Ghanian women talking about their health and their relationship with men. *Journal of Gender Studies* 10(2).
- Bergman, Max. 2002. Reliability and Validity in Interpretative Research During the Conception of the Research Topic and Data Collection. 2, 317–331.
- Bruxner, G. Burvill, P. Fazio, S. and Febbo, S. 1997. Aspects of psychiatric admissions of migrants to hospital in Perth Western Australia. *Aust N Z J psychiatry*, 31(4).
- Castles, S. 2000. Ethnicity and globalization: from migrant worker to transnational citizen. London, Sage publication 228 p. (Ubit:304.8 Cas).
- Chamberlain, S. P. 2005. Recognizing and responding to cultural differences in the education of culturally and linguistically diverse learners. *Intervention in School and Clinic*, 40(4).
- Cohen, Louis, Manion, Lawrence and Morrison, Keith. 2003. *Research Methods in Education*. 5th Ed. London and New York: Rutledge Falmer, p 121.

- Denscombe, Martyn. 2007. *The Good Research Guide for Small Scale Social Research Projects*. Third Ed. New York: Open University Press. p 174–5.
- Donini-Lenhoff, F., G. and H., L. Hedrick. 2000. Increasing Awareness and Implementation of Cultural Competence Principles in Health Professions Education, *Journal of Allied Health* 29: 241–45.
- Dorsett, B. 2006. Live well, live long: Health promotion and disease prevention for older adults. American Society on Aging. [Online] Available at: <http://www.asaging.org/cdc/issue_briefs/Issue_brief_4.pdf> [Accessed 12 January 2012].
- Ferron, S. Morgan, J. and O'Reilly, M. 2000. *Hygiene promotion a practical manual for relief and development*. London: CARE International and Intermediate Technology Publications.
- Gellis, Z., D. & Taguchi, A. 2004. Depression and health status among community dwelling Japanese American elderly. *Clinical Gerontologist*, 27(3), 23–38.
- Hattar-Pollara, M. and Meleis, A. L. 1995. The stress of immigration and the daily lived experiences of Jordanian immigrant women in the United States. *Western Journal of Nursing Research*, 17 (5).
- Kaiser, Permanente. 2001. National Diversity Council and Kaiser Permanente Nation Diversity Department. *A provider's handbook on culturally competent care: Latino population*. 2nd edition.
- Kanervo, Sari and Saarinen, Tiina. 2005. *Cultures among us*. Educational material produced by the international meeting point of the city of Turku. [Online] Available at: <www05.turku.fi/kulttuurikeskus/kvk/kulttuurit> [Accessed 10 March 2012].
- Kanervo, Sari ja Saarinen, Tiina. 2007. *Kulttuurit keskuudessamme*. Opas kulttuurien kohtaamiseen. S. 60. [Online] Available at: <<http://www.kuopio.fi/>> [Accessed 17 May 2012].
- Kvale, S. 2007. *Doing Interviews*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Lehtonen, Elina. 2004. *Kurdit Turussa. Yhteisöllisyyden rakentuminen diasporassa*. Pro gradu –tutkielma. Sosiologia. Turun yliopisto.
- Malin, Maili and Gissler, Mika. 2009. Maternal care and birth outcomes among ethnic minority women in Finland [Online] Available at: <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2674879/citedby/>> [Accessed 12 August 2012].
- Mui, A., C. and Kang, S., Y. 2006. Acculturation stress and depression among Asian immigrant elders. *Social Work*, 51, 243–255.
- Nielsen-Bohlman, Lynn, Panzer, Allison, Kindig, David (2004, editors): *Health Literacy. A Prescription to End Confusion*. Institute of Medicine of the National Academies. The National Academic Press, Washington, D.C.
- Niemi, Hannele. 2006. Helsingin yliopiston syrjinnän vastainen suunnitelma. Helsingin yliopiston hallinnon julkaisua 16/2006. Helsinki.
- Nutbeam, D. 2000. Health literacy as a public health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health Promotion International*, 15, 259–267.
- O'Donnell, M. 2009. Definitions of health promotion: Part III: Expanding the Definition. *American Journal of Health Promotion*, 3(5).
- Papadopoulos, Irena. 2004. Promoting cultural competence in health care through a research based intervention in the UK. Professor of Transcultural Health and Nursing. Research Centre for Transcultural Studies in Health Middlesex University London N19 5LWp. 108.
- Papadopoulos, R. K. 1998. Destructiveness, atrocities and healing: epistemological and clinical reflections. *Journal of Analytical Psychology Development Goals* [Online] Available at: <www.developmentgoals.org> [Accessed 17 July 2012].
- Social services sector. 2012. Ministry of Planning / Kurdistan. [Online] Available at: <<http://www.mop.krg.org/index.jsp?sid=1&id=288&pid=274>> [Accessed 14 July 2012].
- Statistics Finland. 2010. Suomen suurimmat vieraskieliset ryhmät 2001, 2011. Helsinki: Tilastokeskus. [Online] Available at: <http://www.stat.fi/til/vaerak/2011/vaerak_2011_20120316_kuv_002_fi.html> [Accessed 12 June 2012].
- Sundquist, Jan and Johansson, Sven-Erik. 1997. Self-reported poor health and low education level predictors for mortality: a population –based follow –up study of 36–156 people in Sweden. *Journal of Epidemiol Community Health* 51(1).
- The Columbia Encyclopedia, Sixth Edition. 2005. Kurdistan, Britannica Concise. [Online] Available at: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Kurdistan>> [Accessed 17. May.2012].

THL, Research report. 2012. [Online] Available at: <<http://www.turku.fi/public/default.aspx?contentid=364226&nodeid=9382>> [Accessed 15 November 2012].

Tuori, Salla & Silius, Harriet. 2002. Background Data Report: Finland. In: Gabriele Griffin (ed.) Women's Employment, Women's Studies, and Equal Opportunities 1945–2001. Reports from nine European Countries. The University of Hull, 69–121.

U.S. Department of Health and Human Services. 2001. National Standards for Culturally and Linguistically Appropriate Services in Health Care. Washington, DC: Office of Minority Health.

Wikberg, A. and Eriksson, K. 2008. Intercultural caring – an abductive model. *Scandinavian Journal of Caring Science*, 22(3), 485–496.

World Health Organization. 1998. Health Promotion Glossar. World Health Organization [Online] Available at: <http://www.who.int/hpr/NPH/docs/hp_glossary_en.pdf> [Accessed 22 February 2012].

Wahlbeck, O. (2000) *Kurdish Diasporas: A Comparative Study of Kurdish Refugee Communities*. London: Macmillan.

Zechner, K., 2002. Automatic Summarization of Open-Domain Multiparty Dialogues in Diverse Genres. *Computational Linguistics* 28(4), pp. 447–485, December, Special Issue on Summarization.

Did you know? Helsingfors in Argentina

(Helsinki is called Helsingfors in Swedish)

At the beginning of the 20th century, a group of Scandinavians were captivated by the landscape in the beautiful glacier area on the coast of Viedma Lake in Patagonia, Argentina. One of them, Alfred Ramstrom arrived in Argentina in 1907 after fleeing away from Finland, his homeland, which was going through a difficult situation under the Russian Regime.

He started working at a lumber-yard in the Oberá area, in the Province of Misiones. In 1912, he was employed by a French Company for the building of a large shed on the premises of “La Primera” Ranch, in the area of El Chaltén. He was fascinated by the marvelous views and started breeding horses, which were sold for the acquisition of land for his new ranch in 1917. He gave it the name of “Helsingfors” (Helsinki).

Since 1996, Helsingfors welcomes visitors from all over the world and allows them to discover its past, its great beauty and enjoy Patagonia in a unique way.

Read the whole story at: <http://www.helsingfors.com.ar/>
Text: Jouni Korkiasaari (joukork@utu.fi)

Takaisin kotiin – Seinäjoki ja Vaasa muuttoalueina

Joonas Sotaniemi & Markku Mattila

Väestön rakenne ja muutokset ovat kuntien tärkeimpiä menestystekijöitä. Syntyvyyden ja kuolleisuuden lisäksi väestölliseen kehitykseen vaikuttaa muuttoliike. Keskeistä on lähtö- ja tulomuutto ja niiden välinen erotus. Nykyisen suhteellisen alhaisen syntyvyyden aikana muuttoliikkeellä on korostunut vaikutus väestön määrään.

Muuttovolyymien koko sinänsä ei pidemmällä aikavälillä määritä kunnan kehityksen ja hyvinvoinnin tasoa, vaan muuttajien väestölliset ominaisuudet ovat erityisen tärkeitä. Yhteiskuntarakenteen kehityksen näkökulmasta avainkysymykset liittyvät tulo- ja lähtömuuttajien sosiaalisiin, taloudellisiin, yksilöllisiin ja demografisiin seikkoihin (Aro 2012). Kunnan kannalta toivottavaa olisi, että tulomuuttajat olisivat työelämässä ja jäisivät kuntaan asumaan pitempiaikaisesti. Huomiota kiinnitetään myös niin sanottujen 'hyvien veronmaksajien' poismuuton ehkäisyyn.

Eteläisen Pohjanmaan nykyinen asema muuttoliikkeessä rakentuu vahvasti kahden, väestöltään yhtä suuren naapurikaupungin, Vaasan ja Seinäjoen, vetovoimaisuudelle. 1990-luvun lopulla Seinäjoki, kuten myös sitä ympäröivä Etelä-Pohjanmaan maakunta, leimattiin julkisuudessa "auringonlaskun maakunnaksi". Seinäjoella muuttotappio jylläsi, väestön koulutustaso oli heikko, tulot alhaiset ja elanto tuli matalan jalostusasteen sektoreilta (Helsingin Sanomat 1999). Sittemmin jotain merkittävää on tapahtunut. Kymmenen vuotta myöhemmin Helsingin Sanomat otsikoi artikkelinsa "Entinen tuppukylä on nyt ykkönen maan sisäisessä muuttoliikkeessä: Seinäjoki on vetovoimaisin" (Helsingin Sanomat 2010). Pidemmällä tarkastelujaksolla Seinäjoki oli muuttovirtojen vetovoimassa listalla toisena heti Espoon jälkeen. Laskelmien perusteella naapurikaupunki Vaasa, Pohjanmaan maakunnan keskus, oli sijalla 19 sekä viime aikojen että myös pidemmän aikavälin maassamuuton tarkastelussa. (Aro 2010a ja 2010b) Näiden laskelmien valossa eteläisen Pohjanmaan kahden 'napakaupungin' asema muuttoliikkeessä näyttää olevan erilainen.

FM Joonas Sotaniemi on valmistunut Oulun yliopiston maantieteen laitokselta pääaineenaan kulttuurimaantiede. Hän on perehtynyt muuttoliikkeisiin sekä kaupunkitutkimukseen. FT Markku Mattila toimii Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksen aluepäällikkönä.

Avainsanat: suomalaiset muuttoliikkeet, maassamuutto, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Seinäjoki, Vaasa.

Tämä Seinäjoen ja Vaasan muuttoliikettä tarkasteleva artikkeli perustuu postikyselyaineistoon sekä pienemmälle muuttajajoukkoille tehtyihin haastatteluihin. Käytetty postikyselyaineisto on osa laajempaa aineistoa, jolla kartoitettiin vuosina 2007–2011 eteläiselle Pohjanmaalle muuttaneiden ja sieltä pois muuttaneiden ihmisten muuttosuuntia, ominaisuuksia ja mielipiteitä. Seinäjoen ja Vaasan kaupunkien muuttajia postikyselyaineistossa oli kaikkiaan 347 (Taulukko 1). Tästä joukosta haastateltiin lisäksi kaikkiaan kahdeksan tutkimuksellisesti mielenkiintoista tulomuuttajaa. Heistä neljä muutti Seinäjoelle ja neljä Vaasaan. Haastattelumetodina oli teemahaastattelu. Postikyselyaineistosta, sen edustavuudesta ja haastatelluista sekä käytetyistä metodeista on kerrottu laajemmin tutkimuksen loppuraportissa (Sotaniemi & Mattila 2013, 23–29).

Taulukko 1. Postikyselyaineiston jakautuminen Seinäjoen ja Vaasan kesken muuttotyypeittäin, %.

	Tulomuutto	Lähtömuutto	Kaikki
Seinäjoki	49	47	48
Vaasa	51	53	52
Yhteensä, %	100	100	100
N	149	198	347

Postikyselyaineiston kokoamisen yhteydessä asetetuista rajauksista johtuu muutama seikka. Aineisto kuvaa ennen kaikkea maan sisäistä muuttoliikettä ja äidinkielenään suomea tai ruotsia puhuvaa muuttajakuntaa. Lisäksi tulomuuttajat olivat muuttaneet kohdekaupungin sijaintimaakunnan ulkopuolelta ja lähtömuuttajat lähtökaupungin sijaintimaakunnan ulkopuolelle.¹ Tällä rajauksella tarkastelusta suljettiin pois kuntien sisäinen muuttoliike ja suurelta osin myös naapurikuntien välinen muuttoliike. (ks. tarkemmin Sotaniemi & Mattila 2013, 23–25)

Artikkelin tavoitteena on vastata seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Mitkä ovat Seinäjoen ja Vaasan kaupunkien muuttovirtojen pääpiirteet?
 - muuttovirtojen suunnat
 - millaiset ihmiset muuttavat
 - muuttamisen motiivit
- 2) Miten kaupunkien tulo- ja lähtömuuttajat eroavat toisistaan?

Tutkimusalueet Seinäjoki ja Vaasa

Vaasa ja Seinäjoki ovat eteläisen Pohjanmaan suurimmat kaupungit. Kummassakin on noin 60 000 asukasta.² Vaasa on perustettu vuonna 1606 ja se on perinteinen hallinto- ja kauppakaupunki. Kaupunkina Seinäjoki on uudempi tulokas. Paikkakunta sai kasvupotentiaalia tullessaan rautatieristeyk-

¹ Vaasaan muuttaneet tulivat siis Pohjanmaan maakunnan ulkopuolelta ja Vaasasta lähtijät menivät Pohjanmaan ulkopuolelle. Seinäjoelle muuttaneet tulivat Etelä-Pohjanmaan maakunnan ulkopuolelta ja Seinäjoelta lähtijät menivät Etelä-Pohjanmaan maakunnan ulkopuolelle.

² Vuoden 2012 lopussa Seinäjoella oli 59 557 asukasta ja Vaasassa 60 996 asukasta.

seksi 1880-luvulla. Kauppala Seinäjoesta tuli vuonna 1931 ja kaupunki vuonna 1960. Seinäjoen kasvua ovat avittaneet 2000-luvulla tapahtuneet kuntaliitokset. Matkaa kaupunkien välillä on noin 80 kilometriä.

Kaupunkirakenteeltaan Vaasa ja Seinäjoki ovat erilaisia. Vaasa on vanha, perinteisen satamakaupunkirakenteen omaava kaupunki. Seinäjoen 'maaseutumainen menneisyys' näkyy vielä kaupunkikuvassa, jossa on yhä piirteitä kirkonkylämäisyydestä. Vaasaan verrattuna Seinäjoen kaupunkirakenne ja väestön keskittyminen ovat hajanaisempia, asutus väljempää. Erot ovat nähtävissä esimerkiksi kaupunkien keskustoissa. Seinäjoen kaupungin keskusta on rakentunut rautatieaseman ympärille ja muutaman vanhan valtaväylän varrelle. Vaasan keskusta on tiiviisti rakennettuna sijoittunut meren ranta-alueille. (Sotaniemi & Mattila 2013, 16–17)

Kaupunkien elinkeinorakenne on melko samanlainen. Työpaikoilla mitattuna palvelut ovat keskeisessä asemassa. Työpaikkojen valossa Vaasa on Seinäjokea teollistuneempi: Vaasassa on Seinäjokea suurempi osuus jalostuksen työpaikkoja, kun taas Seinäjoella alkutuotannon työpaikkojen osuus on Vaasaa suurempi. Vaasan suuret yritykset toimivat korkean teknologian alalla, Seinäjoella pääasiallinen liiketoiminta-ala on elintarviketeollisuus. Vaasassa työpaikat myös sijaitsevat suuremmissa keskittymissä kuin Seinäjoella. (Sotaniemi & Mattila 2013, 20–22)

Eroa kaupunkien välille tuovat myös niiden koulutustarjonta ja ulkomaalaisen väestön määrä. Vaasaan tullaan opiskelemaan, mutta Seinäjoelta lähdetään opiskelemaan. Toisen asteen koulutuksesta alkaen Vaasassa on huomattavasti laajempi koulutus- ja opiskelutarjonta kuin Seinäjoella: esimerkiksi ammattikorkeakoulussa opiskelevia on Vaasassa yli puolitoista kertaa enemmän kuin Seinäjoella. Suurinta eroa merkitsee kuitenkin yliopisto, joka Vaasassa on, mutta Seinäjoelta puuttuu. Yliopisto tuo Vaasaan opiskelijoita, tutkijoita, kehitystoimintaa ja kansainvälisyyttä aivan toisella tapaa kuin Seinäjoen toimintoiltaan vähäisempi yliopistokeskus. Vaasa onkin erityisesti Seinäjokeen mutta myös koko Suomeen verrattuna kansainvälinen paikka. Seinäjoella ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä on vain kaksi prosenttia, kun heidän osuutensa Suomen väestöstä on kaksi kertaa suurempi ja Vaasan väestöstä kolminkertainen. (Sotaniemi & Mattila 2013, 15, 56)

Merkittävä ero tutkimusalueiden välillä liittyy äidinkieleen. Kotimaisten kielten puhujien osuudet ovat jakaantuneet alueilla eri tavoin. Seinäjoen kaupunki, sen seutukunta ja maakunta ovat käytännössä täysin suomenkielisiä alueita. Olipa tarkastelussa mikä tahansa näistä, alle prosentti väestöstä ilmoittaa äidinkielleeseen ruotsin. Vaasan kaupungissa ruotsinkielisten osuus on neljännes väestöstä, seutukunnassa kaksi viidesosaa ja maakunnassa jo puolet.

Muuttamisen suunnat

Jotta muuttovirtojen suunnista ja voimakkuuksista saatiin käsitys, kysyttiin tulomuuttajilta heidän viimeisintä asuinkuntaansa ennen tutkimusalueelle muuttamista ja toisaalta lähtömuuttajilta heidän ensimmäistä asuinkuntaansa tutkimusalueelta muuttamisen jälkeen. Analyysin helpottamiseksi kuntia tarkasteltiin maakunnittain. Lisäksi käytettiin ryhmää ”Ruotsi” ja ryhmää ”muut ulkomaat”.

Seinäjoelle saapuneet muuttajat tulivat tasaisesti useasta eri maakunnasta (Taulukko 2). Viisi keskeisintä muuttoaluetta luovutti kolme neljäsosaa kaikista tulomuuttajista. Vaasaan sen sijaan

saavuttiin keskittyneemmin: suurin luovuttaja vastasi yksinään kolmasosasta Vaasaan tulleista muuttajista, ja vastaavasti kahden keskeisimmän alueen luovuttamien tulijoiden määrä oli lähes puolet kaikista tulijoista. Keskittymisen vastapainona oli se, että toinen puoli Vaasan muuttovirroista koostui keskenään melko samanlaisista pienemmistä puoroista. Seinäjoen tulomuutolle oli maantieteellisesti leimallista se, että tulomuuttajat tulivat pääasiassa Uudeltamaalta ja naapurimaakunnista, eli Pohjanmaalta, Pirkanmaalta, Keski-Suomesta ja Pohjois-Pohjanmaalta.³ Vaasan tulomuutto oli luonteeltaan puolestaan enemmän kaukokuuttoa, jossa naapurimaakuntien osuus – Etelä-Pohjanmaata lukuun ottamatta – oli varsin vähäinen. Alueina jo mainitun Etelä-Pohjanmaan ohella korostuivat Uusimaa ja Varsinais-Suomi, kummatkin vahvan ruotsinkielisen väestön omaavia alueita.

Kun tulomuuton maakuntatasoa tarkastellaan lähemmin, huomataan, että kummankin kaupungin tulomuuttajat saapuivat pääosin kaupunkikes-

³ Pohjois-Pohjanmaa voitaneen tässä yhteydessä katsoa Etelä-Pohjanmaan naapurimaakunnaksi. Toki niiden välissä on Keski-Pohjanmaan maakunta, mutta sen alue, joka edellä mainittua kahta maakuntaa toisistaan erottaa, on perin kapea.

Taulukko 2. Kaupunkien tulo- ja lähtömuuttajien muuttoalueet maakunnittain (% vastaajista).

Maakunta	Seinäjoki		Vaasa		
	Tulomuutto	Lähtömuutto	Maakunta	Tulomuutto	Lähtömuutto
Uusimaa	20	29	Uusimaa	32	49
Pohjanmaa	20	2	Etelä-Pohjanmaa	17	10
Pirkanmaa	15	27	Varsinais-Suomi	10	7
Keski-Suomi	11	9	Keski-Suomi	7	–
Pohjois-Pohjanmaa	10	5	Pirkanmaa	7	14
Kanta-Häme	4	1	Keski-Pohjanmaa	6	–
Keski-Pohjanmaa	4	1	Muut ulkomaat	4	3
Muut ulkomaat	4	4	Pohjois-Pohjanmaa	4	2
Pohjois-Savo	4	3	Ruotsi	4	–
Ruotsi	3	–	Etelä-Savo	3	–
Varsinais-Suomi	–	9	Satakunta	3	3
Muut maakunnat	5	10	Muut maakunnat	3	12
Yhteensä	100	100	Yhteensä	100	100
N	72	92	N	72	101

kuksista. Seinäjoelle saavuttiin Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta (Uusimaa), Vaasasta ja Mustasaaresta (Pohjanmaa), Tampereelta (Pirkanmaa), Jyväskylästä (Keski-Suomi) ja Oulusta (Pohjois-Pohjanmaa). Vaasaan saavuttiin Helsingistä (Uusimaa), Seinäjoelta (Etelä-Pohjanmaa) ja Turusta (Varsinais-Suomi).

Lähtömuutossa keskittyminen näkyi vielä selvemmin (Taulukko 2). Aineiston mukaan Seinäjoelta lähdettiin pääasiassa kahteen suuntaan, Uudellemaalle ja Pirkanmaalle. Yhdessä ne houkuttivat hie-man yli puolet lähtijöistä. Koska kyseessä ovat maakunnat myös luovuttivat huomattavassa määrin tulijoita Etelä-Pohjanmaalle, voidaan sanoa, että muutto näiden alueiden välillä oli vastavuoroista. Näiden alueiden välisessä muutossa Seinäjoki oli lievästi tappiolla: se luovutti näille alueille kymmenkunta prosenttiyksikköä enemmän muuttajia kuin se niiltä sai.

Vaasan vastaajien lähtömuutto puolestaan oli kaikkein keskittyneintä. Puolet lähtijöistä suuntasi Uudellemaalle. Vastaavasti noin joka seitsemäs lähtömuuttaja suuntasi matkansa Pirkanmaalle. Keskittymisen sivutuote oli se, että tärkeimmän ’muuttoliikekumppaninsa’ kanssa Vaasa oli raskaasti tappiolla: Uusimaa vastaanotti Vaasasta muuttajia kaksikymmentä prosenttiyksikköä enemmän kuin se sinne luovutti. Suurimman muuttovoittonsa Vaasa sai Etelä-Pohjanmaalta. Vastaavasti Seinäjoki sai suurimman muuttovoittonsa Pohjanmaalta. Aineiston valossa näiden maakuntien ja maakuntien kes-

kuskaupunkien välinen keskinäinen muutto näyttää hyvin vilkkaalta ja prosenttiosuudella mitattuna yhtä suurelta. Lähtömuutossa korostui suurten kaupunkikeskusten ja yliopistokaupunkien (pääkaupunkiseutu, Tampere, Turku, Oulu ja Jyväskylä) vetovoima.

Muuttamisen motiivit

Yleisimmät muuttomotiivit liittyvät työhön ja ammattiuraan, asuntoon ja asuinympäristöön sekä elämäntilanteessa tapahtuviin muutoksiin (Kyttö & Väliniemi 2009, 26). Tutkimusten mukaan tämän vuosituhannen maassamuutossa on vahvasti korostunut halu oman elämäntilanteen parantamiseen. Muutto on koettu positiivisena asiana ja elinoloissa on tapahtunut myönteistä kehitystä (Korki-asaari & Söderling 2007).

Kyselykaavakkeessa esitettiin useita muuttosyytä ja vastaajia pyydettiin arviomaan, kuinka tärkeinä he pitivät niiden vaikutusta muuttopäätökseen. Tulosten mukaan tulomuuttajien keskeisimmät syyt liittyivät työhön ja urakehitykseen uudessa asuinkunnassa sekä perheen ja sukulaisten läheisyyteen (Taulukko 3). Seinäjoelle muuttaneiden kohdalla yksittäistä muuton kärkisyytä ei noussut esiin. Tärkeimmän syyn asema jakautui kahden seikan kesken: perheen ja sukulaisten läheisyys sekä

Taulukko 3. Tulomuuton motiivit Seinäjoelle ja Vaasaan muutettaessa (% vastaajista).

Muuttosyy	Vaikutti		Ei vaikuttanut	
	Seinäjoki	Vaasa	Seinäjoki	Vaasa
Työ ja ura tulokunnassa	53	70	44	30
Perheen ja sukulaisten läheisyys tulokunnassa	54	62	45	38
Vaihtelunhalu	49	43	47	55
Elintason parantaminen	41	47	54	49
Työmatkan pituus tulokunnassa	30	42	64	57
Turvallisuus tulokunnassa	35	24	53	68
Puolison työpaikan sijainti	28	28	72	68
Asuntojen hinnat tulokunnassa	26	24	69	73
Liikenneyhteydet tulokunnassa	27	15	63	81
Lasten kasvuympäristö tulokunnassa	18	24	79	69

Taulukosta on poistettu ryhmä ”ei osaa sanoa”

työ ja ura. Sen sijaan Vaasaan muuttaneiden vastauksissa työn ja uran merkitys muuttosyyntä korostui selvästi. Yhtä selvästi toisella sijalla oli perheen ja sukulaisten läheisyys. Yleisesti ottaen sekä Vaasaan että Seinäjoelle muuttaneiden keskuudessa merkityksellisinä pidettyjen muuttosyyden joukko oli hyvin samankaltainen. Vaasaan muuttaneista piirtyi kuitenkin kuva ura- ja työorientoituneempaa joukkoa kuin Seinäjoelle muuttaneet.

Huomattavaa myös on, että usealla esitetyllä muuttosyyllä ei vastaajien enemmistön mielestä ollut vaikutusta muuttopäätöksen tekoon. Aineiston valossa näyttää siltä, että tiedämme melko tarkkaan, mitkä motiivit ovat merkityksellisiä ihmisten muuttaessa Seinäjoelle tai Vaasaan. Sen sijaan merkityksellisten muuttomotiivien kirjo on leveä ja niiden osuutta muuttopäätöksiin on vaikea tulkita.

Lähtömuuttajien keskeisimmät muuttosyyt olivat työ ja ura, vaihtelunhalu ja elintason parantaminen (Taulukko 4). Kaikkein vähiten lähtijöiden muuttopäätökseen vaikuttivat tulokunnan tarjonta lasten kasvuympäristön, turvallisuuden, asuntojen hintojen ja työmatkan pituuden suhteen. Näiden kaikkien vastausvaihtoehtojen kohdalla myös vastaajien osuus jäi perin pieneksi. Osaltaan sekin kertonee niiden kokemisesta merkityksettöminä kysytyn asian suhteen.

Lähtijöiden muuttosyyt olivat hyvin samankaltaiset sekä Seinäjoella että Vaasassa. Tuloksen va-

lossa lähtömuuton keskeisenä syynä on parempien toimeentuloedellytysten hankkiminen. Tämä sopii hyvin siihen, että aineiston lähtömuuttajat olivat nuoria. Heille tärkeitä asioita ovat oman elämän rakentaminen ja vakiinnuttaminen, ei vielä niinkään esimerkiksi perheeseen tai sosiaalisiin verkostoihin liittyvät seikat.

Seinäjoen ja Vaasan muuttajien muuttosyyt käyvät pääosin yhteen edeltävien tutkimusten kanssa (Kytö & Väliniemi 2009; Korkiasaari & Söderling 2007). Erona on kuitenkin tässä työssä havaittu perheen ja sukulaisten merkityksen korostuminen erityisesti tulomuuttajien motiiveissa. Tämä liittyy havaittuun juurten suureen merkitykseen ja paluumuuttoon (Sotaniemi & Mattila 2013, 35–37) Juurten merkitys puolestaan käy yksiin sen kanssa, että pohjalaisia pidetään Suomen mittapuulla erityisen yhteisöllisinä ja sosiaalista pääomaa omaavina (ks. Hyyppä 2002).

Tyypillinen muuttaja

Aiemmassa muuttoliiketutkimuksessa on tunnistettu seuraavat muuttajien ryhmät: uramuuttajat, perhekeskeiset työmuuttajat, työhön siirtyvät nuoret, perheenmuodostajat ja asumismuuttajat sekä vetäytyjät (Söderling 1988). Tämän tutkimuksen aineiston mukaan Seinäjoen ja Vaasan tulo- ja

Taulukko 4. Lähtömuuton motiivit Seinäjoelta ja Vaasasta muutettaessa (% vastaajista).

Muuttosyy	Vaikutti		Ei vaikuttanut	
	Seinäjoki	Vaasa	Seinäjoki	Vaasa
Työ ja ura tulokunnassa	65	59	31	40
Vaihtelunhalu	52	53	44	45
Elintason parantaminen	48	52	50	46
Puolison työpaikan sijainti	23	29	76	69
Liikenneyhteydet tulokunnassa	17	18	82	82
Perheen ja sukulaisten läheisyys tulokunnassa	12	21	87	77
Työmatkan pituus tulokunnassa	4	8	90	89
Asuntojen hinnat tulokunnassa	1	9	96	90
Turvallisuus tulokunnassa	3	4	97	96
Lasten kasvuympäristö tulokunnassa	1	5	94	86

Taulukosta on poistettu ryhmä "ei osaa sanoa".

lähtömuuttajat jäsentyivät selkeästi neljään ryhmään:

- työ- ja uramuuttajat
- paluumuuttajat
- opiskelijat
- kieliperusteiset muuttajat

Työmuuttajille työ- ja uramahdollisuuksien parantaminen ovat keskeinen muuttamisen motiivi. Useimmiten he ovat vastavalmistuneita tai työuransa alkuvaiheessa ja muuttavat suureen kaupunkikeskukseen työpaikan perässä. Seinäjoella ja Vaasassa työ- ja uramuuttajat ovat pääsääntöisesti lähtömuuttajia. Toki myös tulomuuttajilla on työhön ja uraan liittyviä motiiveja, mutta heidän muuttoonsa on muitakin syitä, ja kyseessä on usein paluumuutto.

Paluumuuttajat ovat jo vakiintuneet työelämään. Heille perheen ja sukulaisten läsnäolo on tärkeää: he ovat asuneet jonkin aikaa muualla ja haluavat palata takaisin kotiseudulle. He kokevat paluuseudun turvalliseksi ja rauhalliseksi lasten kasvuympäristöksi. Heille on ominaista oman asunnon hankinta ja perheen perustaminen. *Opiskelijat* ovat sekä tulo- että lähtömuuttajia. He muuttavat opiskelupaikan perässä ja valmistuttuaan heistä voi tulla työ- ja uramuuttajia. Heille asuinpaikan vaihto on yleistä. *Kieliperusteiselle muuttajalle* on tärkeää, että hän voi käyttää omaa

kotimaista äidinkieltään työelämässä ja sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Tutkimuksen *tulomuuttajien* tyypilliset piirteet on koottu taulukkoon (Taulukko 5). Seinäjoelle muuttanut on tyypillisimmillään keski-ikäinen tai sitä vanhempi, koulutustaso on alempi korkea-aste, tulot ovat olleet keskitasoa ja hänellä on vakiintunut asema työelämässä. Hän on muuttanut alueelle paluumuuttajana. Asumisympäristöltään muuttaja haluaa rauhallisuutta, mutta kuitenkin palvelujen läheisyyttä. Hän asuu omistamassaan rivi- tai omakotitalossa keskustan lähellä kaupunkitaajamassa perheensä kanssa, mutta lapset voivat asua jo omillaan. Muuttajalla on Seinäjoella vahva sosiaalinen verkosto ja sukulaisia. Muuton pääasialliset motiivit ovat asumisen tason ja yleisten elämänolosuhteiden parantaminen ja paluu juurille.

Vaasaan muuttajan motiivit pohjautuvat työhön ja uraan, opiskeluun sekä kielikysymyksiin. Tyypillinen muuttaja on joko keski-ikänen lähettyvillä oleva työelämään vakiintunut perheellinen tai nuori opiskelija. Ensin mainitulla on usein ylemmän tason koulutus ja hänen tulonsa ovat vähintään keskitasoa. Asuntonsa hän haluaa mieluummin keskustan kerrostalosta. Hän on usein paluumuuttaja, ja paluu juurille on yksi muuton motiiveista. Nuorelle opiskelijalle kaupunki ei ole ennestään tuttu ja tulon motivaatio on opiskelupaikka. Nuori opiskelija on perheetön ja asuu vuokralla.

Taulukko 5. Seinäjoen ja Vaasan tulomuuttajien tyypillisimmät ominaispiirteet.

Ominaispiirre	Seinäjoki	Vaasa
Ikä:	Keski-ikäinen tai vanhempi	Nuori aikuinen tai keski-ikäinen
Perhe:	Lapsiperhe tai lapset jo omassa taloudessa	Lapsiperhe tai ei lapsia
Äidinkieli:	Suomi	Suomi tai ruotsi
Koulutus:*	Alempi korkea-aste	Ylempi korkea-aste
Työ tai opiskelu:	Vakiintunut työelämään	Opiskelija tai vakiintunut työelämään
Tulotaso:**	Keskituloinen	Keski- tai korkeatuloinen
Asuminen:	Kaupunkitaajama, rivi- tai omakotitalo	Tiivis kaupunkialue, kerrostalo
Muuttomotiivi:	Asuminen, sosiaaliset syyt ja paluumuutto	Työ ja ura, opiskelu ja paluumuutto

* Alempi korkea-aste = ammattikorkeakoulututkinnot, yliopistojen alemmat korkeakoulututkinnot; Ylempi korkea-aste = ylempät ammattikorkeakoulututkinnot, yliopistojen ylempät tutkinnot (maisteri).

** Tulotason arviointi perustuu muuttajien itse ilmoittamiin tuloihin ja niistä muodostettuihin tuloluokkiin sekä vertailuun Tilastokeskuksen määrittämään pienituloisuuden rajaan, joka vuonna 2011 oli 13 640 euroa kulutusyksikköä kohden (Tilastokeskus 2013).

Taulukko 6. Seinäjoen ja Vaasan lähtömuuttajien tyypillisimmät ominaispiirteet.

Ominaispiirre	Seinäjoki	Vaasa
Ikä:	Nuori aikuinen	Nuori aikuinen
Perhe:	Parisuhteessa, ei lapsia	Parisuhteessa, ei lapsia
Äidinkieli	Suomi	Suomi
Koulutus:*	Alempi korkea-aste	Alempi tai ylempi korkea-aste
Työ tai opiskelu:	Opinnot kesken tai uran alkuvaiheessa	Vastavalmistunut tai uran alkuvaiheessa
Tulotaso:**	Pieni- tai keskituloinen	Keski- tai korkeatuloinen
Asuminen:	Lähiö, kerrostalo	Lähiö, kerrostalo
Muuttomotiivi:	Opiskelu, työ ja ura	Elintason parantaminen tai työ ja ura

* Alempi korkea-aste = ammattikorkeakoulututkinnot, yliopistojen alemmat korkeakoulututkinnot; Ylempi korkea-aste = ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot, yliopistojen ylemmät tutkinnot (maisteri).

** Tulotason arviointi perustuu muuttajien itse ilmoittamiin tuloihin ja niistä muodostettuihin tuloluokkiin sekä vertailuun Tilastokeskuksen määrittämään pienituloisuuden rajaan, joka vuonna 2011 oli 13 640 euroa kulutusyksikköä kohden (Tilastokeskus 2013).

Seinäjoen tulomuuttajien taustoissa korostuvat elämänvaihe, sosiaaliset syyt ja asuminen, kun taas Vaasaan muuttaneiden motiiveissa painottuvat työ, ura ja opiskelu sekä kielikysymys. Kielellä voi olla vaikutusta myös Seinäjoen tulomuutossa, koska osa muuttajista katsoo ruotsin kielen taitonsa riittämättömäksi ja on siksi valinnut nimensä omaan Seinäjoen. Paluumuutto sukujuurten alueelle näyttää olevan merkittävä motivaatiotekijä molempien kaupunkien tulomuutossa. Tulo- ja lähtömuuton virtaa luonnehti maan kaupunkien välinen muutto: Seinäjoelle ja Vaasaan tullaan Suomen suurista kaupungeista, mutta suuriin kaupunkiin myös lähdetään Seinäjoelta ja Vaasasta. Muuttajat kokivat Vaasan rakenteeltaan ja miljööltään selvästi kaupunkimaiseksi, Seinäjokea taas pidettiin maaseutupaikkakuntana.

Tyypillinen lähtömuuttaja asuu vuokralla kerrostalossa kaupungin keskustassa. Hän on nuori ja elää parisuhteessa, mutta hänellä ei ole lapsia (Taulukko 6). Seinäjoelta lähtenyt muuttaa opiskelu- tai työpaikan takia suureen tai keskisuureen kaupunkiin, tulotaso on alhainen ja opinnot ovat vielä kesken tai ura on alkuvaiheessa. Vaasasta lähtenyt on vastavalmistunut ja muuttaa työn ja elintason parantamisen takia suureen kaupunkikeskukseen. Hänellä on korkea tulotaso.

Seinäjoen ja Vaasan tulomuuttajien välillä on profiilieroja enemmän kuin samojen kaupunkien lähtömuuttajilla keskenään. Seinäjoelle muuttaneet ovat tyypillisesti varttuneita iältään, ja heidän työ- ja perhesuhteensa ovat vakiintuneita. Vaasaan muuttajissa taas painottuu nuorten ja perheettömien opiskelijoiden osuus. Lähtömuuttajien ominaisuudet ovat näillä paikkakunnilla sen sijaan lähes samankaltaiset. Lähtömuuttajille on ominaista tavoite opiskelun aloittamisesta tai jatkamisesta, työllistymisestä ja elintason parantamisesta.

Tällä hetkellä Seinäjoelle ja Vaasaan suuntautuu rakenteeltaan hyvin erilainen muuttovirta. Tämä tarkoittaa, että nämä kaupungit eivät oikeastaan kilpaile keskenään muuttajista – ne kyllä kalastavat samasta järvestä, mutta pyytävät täysin eri kalaa. Tämä voisi avata mahdollisuuksia yhteiseen esiintymiseen muuttajia houkuteltaessa. Alueiden elinkeinoelämän kehittyminen, työllistämismahdollisuudet ja koulutustarjonta voivat tuki aikaa myöden muokata kilpailuasetelmaa toisenlaiseksi. Olenaista on kuitenkin se, että näillä näkymin kaupunkien väestö tulee muuttoliikkeiden johdosta kasvamaan, mikä tuo potentiaalia kaupunkikehitykseen ja lisää moniulotteisuutta elinkeinoelämässä.

Lähteet**Kirjalliset lähteet:**

- Helsingin Sanomat (1999). Auringonlaskun maakunta. 17.10.1999.
- Helsingin Sanomat (2010). Entinen tuppukylä on nyt ykkönen maan sisäisessä muuttoliikkeessä: Seinäjoki on vetovoimaisin. 5.9.2010.
- Hyyppä Markku T. (2002). Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. PS-kustannus, Jyväskylä.
- Korkiasaari, Jouni & Ismo Söderling (2007). Muuttoliike. Teoksessa: Koskinen, S., Martelin, T., Notkola, I-M., Notkola, V., Pitkänen, K., Jalovaara, M., Mäenpää, E., Ruokolainen, A., Rynnänen, M. & I. Söderling (toim.). Suomen väestö. 2. uudistettu laitos. Gaudeamus, Helsinki, 239–270.
- Kytö, Hannu & Jenni Väliniemi (2009). Pääkaupunkiseudun muuttovirrat muutoksessa. Kuluttajatutkimuskeskus, julkaisuja 3, Helsinki.
- Sotaniemi, Joonas & Markku Mattila (2013). ”Olen palannut kotiseudulle jäädäkseen”: Seinäjoen ja Vaasan muuttoliikkeet. Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksen tutkimuksia nro 6. Siirtolaisuusinstituutti, Turku.
- Söderling, Ismo (1988). Maassamuuton ulottuvuudet. Yksilö-, alue- ja yhteiskuntatason tarkaste-

lu Suomessa vuosina 1977–1978 maassamuutaneista. Annales Universitatis Turkuensis. Sarja C, osa 65. Turun yliopisto, Turku.

Sähköiset lähteet:

- Aro, Timo (2010a). Vetovoimaisimmat suuret kaupungit. Analyysi muuttoliikkeestä 20 suurimmassa kaupungissa vuosina 2005–2010. <<http://www.timoaro.net/index.php?p=177>> Luettu 10.11.2010.
- Aro, Timo (2010b). Vetovoimaisimmat suuret kaupungit. Analyysi muuttoliikkeestä 20 suurimmassa kaupungissa vuosina 1980–2010. <<http://www.timoaro.net/index.php?p=177>> Luettu 10.11.2010.
- Aro, Timo (2012). Kaupunkiseutujen muuttoliikkeen rakenteellinen dynamiikka. <http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/Kaupunkiseutujen_muuttoliikkeen_rakenteellinen_dynamiikka.pdf> Luettu 16.5.2013.
- Tilastokeskus (2013). Tulonjakotilasto, kotitalouksien käytettävissä olevat rahatulot vuonna 2011. <http://www.stat.fi/til/tjt/2011/03/tjt_2011_03_2013-04-10_kat_001_fi.html> Luettu 20.5.2013.

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskukselle sähköinen arkistolahjoitus

Aluekeskus on jo vähän aikaa sitten alkanut kerätä arkistoaineistoa sähköisessä muodossa eli skannaamalla. Näin siksi, että ihmiset eivät välttämättä halua luopua alkuperäisestä aineistosta – esim. alkuperäisistä amerikankirjeistä – mutta voivat antaa luvan niiden sähköiseen kopioimiseen arkistossa säilytystä varten. Tänä syksynä aluekeskuksen arkistoon on sähköisessä muodossa tallennettu lahjoitus, joka sisältää mm. 83 valokuvaa Amerikasta ja Suomesta, hautajaiskutsuja, kuolinilmoituksen, kirjoitelman Isän äidin suku (Father's mother's relatives) by Kalervo (Matti's son) Viitanen ja kopion Gayle Mattson Kollitzin kirjoittamasta omakustannekirjasta Elias Viitanen and Maria Ruona: Finnish Ancestors, Finnish and American Descendants. Suurkiitos lahjoittajalle!

Push and Pull in Migration – a Systems Approach Revisited in a Contemporary Context

Arno Tanner

This article provides an overview on the contemporary literature on the push and pull factors of international migration, particularly on that from countries in transition to advanced welfare states. The article stresses the importance of the economic factor in the country of destination. This suggests that pull factors are often more significant than push factors, in contemporary international migration.

Dr. Arno Tanner, Adjunct Professor, project manager, European Asylum Support Office.

Keywords: emigration, immigration, international migration, migration, migration theory, push and pull.

Defining migration and migrant

What is meant by migration? The academic discourse has typically pondered the following questions, which make the ultimate difference between migration and tourism, and between migration and work commuting: How far need one travel and for how long to be classed as a migrant? What are the purposes of the trip? How different are origin and destination? How do we handle repetitive trips? (See Zelinsky 1971, 225–226.)

The most comprehensive and revealing description is offered by Wilbur Zelinsky, whose concept has best survived the test of time: “Migration is any permanent or semipermanent change of residence. It is spatial transfer from one social unit or neighbourhood to another, which strains or ruptures previous social bonds.” (See Zelinsky 1971, 225–226). Logically, according to Thomas Faist, the term international migrant refers to “any person who lives temporarily or permanently in a country where he or she was not born, and has acquired some significant social ties to this country.” (See Faist 2000.)

In Zelinsky’s appealing concept, temporary accommodation of several months, and a fundamental

transformation in the social status of a migrant, from “indigenous”, “local” or “native” to a “migrant” is crucial: The migrant is at least considered to have a pursuit, or some expressed intention, to settle and to become a member – permanent or semipermanent – of the sociocultural context (compare to integration) of the country of destination, which makes difference to tourism or to pure “Gastarbeiter” or “commuter”.

Thomas Faist adds another important feature: Frequently, spatial movement within the same administrative unit is not regarded as migration anymore, it is rather coined as relocation. This is obvious within a county, in a province and even increasingly within one state. One can even argue that moving within the EU, or at least within the Schengen area, as a citizen of one of the member countries would in the future automatically fulfill the criteria of being a migrant. (Faist 2000.) Hence, coming from Slovenia to Germany may in the future be considered as relocation, whereas an Albanian person would still be considered a migrant.

Push and pull in a migration system context

Migration is typically considered a system¹, where there are visible a) push factors, b) pull factors, c) the individual deliberation and decision, d) intervening factors (such as migration policies or best practises, or diverse agencies getting benefit from facilitating migration²), e) possible return migration AND f) a feasible prognosis for future. This final prognosis element, enabling future replication is one of the defining characteristics of the concept of a system. (Bakewell 2012, 9.)

Push and pull factors are the key concepts of the system, and also a key concept in this analysis. The push factor is a force which acts to drive people away from one place and the pull factor is what draws them to another, new location. The active force in push is a negative aspect or condition that motivates one to leave, here from one's country. A pull factor is the driving force that pulls you to a location. This driving force is the positive factor exerted by the locality towards which people move.

In the traditional push-pull model costs and benefits of migrating are determined by push factors of conditions at the origin and pull factors of prospects at the destination. According to Wilbur Zelinsky, actors reach rational decisions “whether and whither” to move on the basis of relative known costs and returns (material and nonmaterial), subject as always to various inertial anchors. (Zelinsky 1971, pp. 221–222.) Migration occurs when the net

present expected value of migrating is positive. (See Ruysen et al. 2012.)

More practically, according to a recent analysis by Kahanec and Fabo, better labor market opportunities, political or economic climate, but also social networks abroad are important push and pull factors. The analysis of push and pull factors and migration constraints indicates that social, economic and political conditions abroad, as well as existing social networks abroad, all increase the propensity to indicate migratory intentions. (Kahanec 2013, 13.)

In a beautiful recent mathematical model by Ruysen et al. (2012), typical factors are wages and (un)employment rates in both the origin and the destination country, which together determine the expected wage differential. Other factors are not only levels of social expenditures, geographical and cultural proximity but also differences in living standards and the sociopolitical environment. (See Ruysen et al. 2012.) Defective or oppressive laws, heavy taxation, an unattractive climate, uncongenial social surroundings, and even compulsion (today, persecution and human trafficking), all have produced and are still producing currents of migration. (Lee 1966, 47–57.)

However, one cause presents as “*primus inter pares*”: One of the best-known migration scholars through times, Everett S. Lee cites another major scholar in migration, Ravenstein, in one particular point: Ravenstein stresses the dominance of the *economic motive*. (Lee 1966, 47–57.)

Also in recent research, surveying empirical findings, the main reason for migration appears to be the search for better economic conditions. Hatton and Williamson (2002) have made an extensive elaboration on the African push/pull factors, and point to the increasing migration pressure in Africa from non-monetary factors such as deteriorating economic conditions as is the case in most African countries. In addition to financial constraints, other factors that enter the decision to migrate are labor market conditions, environmental degradation, migration laws and policies in country of origin. (See Dzvimbo 2003.)

However, the economic motive needs to be conceptually limited here. The economic motive does not automatically mean labor and employment conditions in countries of origin and destination. The findings regarding (un)employment rates

¹ A set of connected things or parts forming a complex whole, in particular. A set of things working together as parts of a mechanism or an interconnecting network.

² Numerous organizations in the market earn their profits from migrants legally (travel agencies, airlines, railways, sea carriers and other transport agencies which often combine services, barrister's offices specialized in migration-oriented issues, etc.) or illegally (organizations of criminal nature which specialize in arranging illegal trafficking routes and smuggling migrants). All the organizations mentioned make efforts to intensify migration in order to maximize profits. Salt stresses the significant role of such organizations and institutions in the migration globalization process that is observed all over the world, and went even further speaking of the business of international migration as an industry, partly owned by governments (visa and permit fees).

in both sending and receiving countries are more ambiguous, dependent on a vast amount of variables. Rather, fixed benefits and costs fit more safely in the theory. (Ruysen et al. 2012.)

Another limiting remark needs to be done with health systems. Interestingly, consistent with the findings of Giuliatti et al. (2013), social and health care factors are not strongly related to the decision to emigrate. The effect of the perception of better social and health care system abroad ends up only marginally significant, although there appears to be a small positive and statistically significant effect on permanent migratory intentions. (Kahanec 2013, 13.)

On the other hand, this limitation does not include the idea of added value of non-urgent medical care. The question about the obvious economic quality, the value of health care operations is in contradiction with Everett S. Lee. Like housing, transportation and individual savings, health care also has a significant economic value, often lucrative for the individual. For example, an acute heart attack is a medical condition, needing fast care, whereas better dentists, non-urgent protetics or slowly progressing eye conditions are not life-threatening, but still should be dealt with, and they often possess a significant economic value and interest. An economic motive, that is.

Push peaks from a country in transition

There are definite, patterned regularities in the growth of personal mobility through space-time during recent history, and these regularities comprise an essential component of the modernization process. (Zelinsky 1971, 221–222.) Few theories have been able to comprehensively interlink the push factor to country of origin societal development. According to Zelinsky, different levels of modernization incorporate definite patterns of migration and emigration. Societies can be categorized, in accordance to their development and level of modernization, to five categories (Zelinsky):

- The premodern transitional society
- Early transitional society
- Late transitional society
- Advanced society
- The future superadvanced society

In the early transitional society, fertility rates are somewhat higher than in the more advanced societies. What is significant, however, is a visibly diminishing mortality: these two factors lead to a relatively rapid rate of natural increase, and thus a major growth in size of population. In the early transitional society, there is also increasing migration from countryside to cities. What is more, there is significant growth in various kinds of circulation. In addition, under certain circumstances, one can observe a small, but significant, immigration of skilled workers, technicians, and professionals from more advanced parts of the world. (Zelinsky 1971, 230.)

In other words, there is a stock of many potential migrants, typically either poor with dissatisfaction with the economical possibilities, or too many young people for the job market. In a recent mathematical model by Ruysen et. al., both the lagged migration flow and the migrant stock have a strong positive and significant impact on current migration, the former indicating dynamic effects stemming from the process by which expectations about future earnings are formed and updated while the latter indicates network effects. (Ruysen et al. 2012.)

In such early transitional society, the onset of modernization (increasing production, rise in material welfare, and improvements in transport and communications) brings with it a great “shaking loose of migrants” from the countryside. If the farmer and his family have neither inclination nor opportunity to desert the rural locality, they have no alternative but to adopt a more labor (or capital) intensive mode of production that yields more food and perhaps more cash per unit area. (Zelinsky 1971, 222.)

Hence, the most effective solution in rural societies in an early transitional society seems to be out-migration, one of that being cities in alien lands with an expanding economy. (Zelinsky 1971, 222.) A transition from a relatively sessile condition of severely limited physical and social mobility toward much higher rates of such movement always occurs as a community experiences the process of modernization.

Finally, the migratory processes in question tend to accelerate in spatial and temporal pace with time. An apparent reason is the steady accumula-

tion and intensification of causative factors within any given community and because of information and effects transferred from more advanced to less advanced regions. (Zelinsky 1971, 222.)

Pull peaks to an advanced welfare state

As discussed earlier in this approach, pull is the positive factor exerted by the locality towards which people move. This pull is particularly apparent to modernized countries that have progressed to an advanced state, as considered by Zelinsky: Significant net immigration of unskilled and semiskilled workers from relatively underdeveloped lands. The earlier net outward movement of emigrants to foreign lands is being overtaken by a significant, if moderate, immigration of unskilled workers from less advanced countries. (Zelinsky 1971, 230.)

In such an advanced country, the decline in fertility has terminated, and a socially controlled fertility oscillates rather un-predictably at low to moderate levels. This is a period of radically shrunken fertility and hence the sharp braking of population growth. Regions such as Western and European countries, Northern America and some of the South-East Asian countries and Australia can be considered to be in this phase.

The pull factor is indeed, by many, considered an even stronger incentive than push: Ruysen et al.'s results indicate that immigrants are primarily attracted by better income opportunities abroad and much less by income at home and by employment rates both at home and abroad. High public services are found to discourage migration from advanced countries BUT exert a pull on migration from developing countries, confirming the welfare magnet hypothesis. (Ruysen et al. 2012.)

In other words, we again return to the economic motive: Many studies explored recently by Ruysen et al. find a significant effect of income differentials between the origin and destination country. (Ruysen et al. 2012.) An advanced, rich country with a high-quality welfare system possesses a significant pull character.

Indeed, according to Solimano, primary determinants of migration lie in the economic gains for the migrant and his or her family. These economic

gains are often approximated by wage, benefit and income differentials, in comparable currencies and purchasing power, between the origin and destination countries. Also other important factors, ranging from the availability of social services and housing, to personal safety, and other indicators of the quality of life and human development, are also part of the decision to migrate. (See Solimano 2010.)

We can expand on Adam Smith's classical economic theory: "Migration is a balancing factor between labour supply and demand in different locations." The mainstream neoclassical microeconomic theory allows the assessment of individualized costs and gains associated with migration to benefits achieved for living, be it salaries, monetary or other benefits making life easier. In other words, migrants aim at maximizing their incomes, which means maximization of profit on investment in migration. (Kupiszewski et al.)

A fundamental sociological concept, formulated by Stouffer, elaborated by Kupiczewski et al. (2013) is the intervening opportunities theory linking a destination to which migration takes place with the number and quality of opportunities attractive to the migrant between the place of origin and destination and at the destination. (Kupiszewski et al.)

Migrants from less developed countries, who consider public expenditures a safety net, prefer countries with rising social expenditures, providing some indication for the welfare magnet hypothesis. (Ruysen et al. 2012.)

In addition to a good economic standing, already existing diasporas in a potential country of destination play a major role: popular dynamic factor is given by network effects, which suggests that having friends and family from the same origin living in the host country lowers the monetary and psychological costs of migrating and thus increases migration to that country. (Ruysen et al. 2012.)

From both a sociological but also a practical political view one may add the importance of relative deprivation: Both immigration policies and migration networks usually reinforce each other in the following way – policies (if not totally restrictive) and migrant & migration networks lead expectations for migration to grow more rapidly than the actual chances for legal migration. From an en-

ogenous point of view, this points to the typical s-shaped diffusion curve. Yet exogenous factors – such as curtailed migration may end this dynamic of relative deprivation which, if left on its own, would foster migration until all of those who are available have migrated. (See Faist 2000)

Kupiszewski et al. further ponders the current diaspora discourse: In the existence of a network of family and friends is of crucial importance to potential migrants, as it diminishes monetary and social costs and the risks of migration. Empirical evidence suggests that migrants often rely on the assistance of relatives or countrymen while arriving at the country of destination. The networks were identified as a form of social capital, referred to as “the sum of the resources, actual or virtual, that accrue to an individual or a group by virtue of possessing a durable network or more less institutionalized relationships of mutual acquaintance and recognition”, convertible into other forms of capital. The networks are on the one hand the results of migration (as any single act of migration adds to the capital for the acquaintances of those who emigrated), and a propeller of migration on the other (the greater the capital, the lower the costs of migration). (Kupiszewski et al., 40.)

Conclusion: Pull more important than push, especially existing diasporas and the welfare state

From the above we can estimate migration, at least semipermanent mobility of persons to particularly occurs from a transitional country to an advanced one. Significantly higher GDP, better labor market opportunities, a functioning social welfare system, political or economic climate, but also social networks abroad are important push and pull factors.

One of the most important factors for migration is the economic motive. Health and medicine systems are in current academic discourse not considered as the most important motive, but if we consider it comprehensively, as non-ambulant added value (such as protetics, or better equipment) increasing life quality, this can also be considered as another factor with an economic dimension.

Push and pull factors are not automatically equally important in the final decision to migrate from a country in transition: Immigrants may be primarily attracted by better income opportunities abroad and much less by income at home and by employment rates both at home and abroad. High public services are found to discourage migration from advanced countries BUT exert a pull on migration from developing countries, confirming the welfare magnet hypothesis.

An advanced, rich country with a high-quality welfare system possesses hence a significant pull character from transitional countries. Still, the question remains, whether it is possible to disentangle the expected income effect from the benefits of social rights empirically? Both seem to be highly correlated in practice. Yet if true the US should be less attractive than Sweden.

Other important factors, ranging from the availability of social services and housing, to personal safety, and other indicators of the quality of life and human development, are also part of the decision to migrate.

Finally, existing networks, or diasporas, are of great importance: Popular dynamic factor is given by network effects, which suggests that having friends and family from the same origin living in the host country lowers the monetary and psychological costs of migrating and thus increases migration to that country

Sources

Bakewell, Oliver (2012): Re-launching migration Systems, University of Oxford, International Migration Institute Working Papers, Paper 60, November 2012, p. 9, <http://www.imi.ox.ac.uk/pdfs/imi-working-papers/WP-12-60>, accessed 25.4.2013.

Dzvimbo, Peter (2003): The International Migration of Skilled Human Capital from Developing Countries, 2003, World Bank, HDNED, available at <http://www.geocities.ws/iaclaca/PushAndPullFactorsWorldBankReport.pdf>, accessed 29.4.2013.

Faist, Thomas (2000): The volume and dynamics of international migration. There is also have a German-language summary: www.uni-bielefeld.de/

tdrc/ag_comcad/downloads/workingpaper_11.pdf, accessed 8.4.2013.

Faist, Thomas (2000): Migration, in: George Ritzer (ed.), Wiley-Blackwell Encyclopedia of Globalization. 2013.

Kahanec, Martin and Brian Fabo (2013): Migration strategies of the crisis-stricken youth in an enlarged European Union. Central European Labour Studies Institute, CELSI Discussion paper 6, March 2013, p. 13, <http://www.celsi.sk/media/discussion-papers/celsi-dp-6.pdf>, accessed 25.4.2013.

Lee, Everett S. (1966): A Theory of Migration, Demography, Vol. 3, No. 1, 1966, pp. 47–57, <http://www.students.uni-mainz.de/jkissel/Skripte/Lee.pdf>, accessed 26.4.2013.

Ruysen, Ilse, Gerdie, Everaert and Glenn, Rayp (2012): Determinants and dynamics of migration to OECD countries in a three-dimensional panel

framework, Empirical Economics, Institute for Advanced Studies, 28.12.2012.

Solimano, Andres (2010): International Migration in the Age of Crisis and Globalization, Cambridge University Press.

Zelinsky, Wilbur (1971): The Hypothesis of the Mobility Transition Geographical Review, Vol. 61, No. 2, April, 1971, pp. 225-226, <http://www.cedir.fr/cedir2/wp-content/uploads/2012/07/ZELINSKY-Wilbur-The-hypothesis-of-the-mobility-transition-Geographical-Review.pdf>, accessed 25.4.2013.

Forthcoming

Kupiszewski, Marek, Jakub Bijak, and Anna Kicing, The Use of International Migration Theories in Migration Forecasting—A Practical Approach.

Väestöliiton hallituksen puheenjohtaja Reino Hjerppe (vas.) jätti liiton hallituksen 20 vuoden rupeaman jälkeen. Lämminhenkisellä juhlatilaisuudella 12.2.2014 muisteltiin menneitä ja puhuttiin tulevaisuudesta. Tohtori Hjerppen vasemmalla puolella istuu Sinikka Aapola-Kari (hallituksen jäsen), Juha Haapala (VL:n talous- ja hallintojohtaja), Maija Ritamo (hallitus), Helena Hiila (VL:n toimitusjohtaja) ja Marianne Heikkilä (hallituksen vpj.). Reino Hjerppen jälkeen hallituksen puheenjohtajana jatkaa entinen lapsiasiavaltuutettu Maria-Kaisa Aula. Kuva: Ismo Söderling.

Siirtolaisuusinstituutissa vieraili 24.2.2014 tohtori Misuzu Toba Japanista. Hän työskentelee sosiologian apulaisprofessorina Kwansai Gakuin Universityssä. Tohtori Toba oli kiinnostunut Suomen kieli- ja vähemmistöpolitiikasta. Kuvassa Siirtolaisuusinstituutin vanhempi tutkija Krister Björklund esittelemässä instituutin toimintaa – japaniksi. Krister on aikoinaan opiskellut samaisessa Kwansai yliopistossa. Yhteistä muisteltavaa oli paljon. Kuva: Ismo Söderling.

Some aspects to families in a multicultural world

Elli Heikkilä

Families of immigrants and settled populations of immigrant origin have become central to discussions about the integration and living in multicultural societies in Europe and elsewhere. At the same time, immigrants and ethnic minorities are themselves reflecting on how to manage their family relationships in a changing world in which migration is transnational and societies are increasingly pluralized. Although many migrants are long-term settlers, or have been born and brought up in receiving countries, relationships with sending countries have not diminished.

Ralph Grillo says that in analysing the controversies surrounding immigrant and minority ethnic families, a starting point is to describe some perspectives as “external” (from the viewpoint of “outsiders”), others as “internal” (from the viewpoint of “insiders”). The first encompasses the public policy perspective which addresses familial relations within immigrant and minority ethnic communities from the viewpoint of the society of immigration. The second includes what happens “inside” minority, ethnic and immigrant families, and the communities, and may be observed in many different locations; local, national and international.

Transnational migration means that new questions are posed, and new solutions sought, for example through the demands of distant care, often ignored in official and traditional conceptions of the family. Transnational caregiving is primarily characterised by varying degrees and forms of communication and interaction. The most common ways people exchange emotional and practical care across distance is by regular telephone calls for example by skype, social media and letters. Remittances are also sent to origin country. In addition, visits between migrants and kin are important avenues for caregiving and are the only way of delivering “hand-on” personal care.

One phenomenon of families and international migration covers so-called split families. This includes children who are left behind, i.e. children who do not move themselves, but are left behind by one or both parents who have migrated. They may live with one parent or stay with other relatives, such as grandparents, aunts or uncles if both parents migrated.

There is, for example, one story how the father of the family had emigrated from Latvia to Ireland and that time mother was pregnant and stayed in Latvia with a 6 years old son. The husband’s purpose was to work a half a year or maximum one year abroad, but he was still in Ireland after two years working there. This was because in the home country there were no open vacancies. The family and children met each other on Skype nearly everyday. The father had seen, so far, his youngest son only through social media, and not yet in homeland Latvia. This is showing how there are so-called social costs for families when somebody from the nuclear family moves abroad. This phenomenon is quite common nowadays because temporary migration has been an increasing trend. Sometimes, however, the family can follow after a while, and nuclear family can live together.

Sources

- Baldassar, Loretta (2008): Debating Culture across Distance: Transnational Families and the Obligation to Care. In: Grillo, Ralph (ed.): The Family in Question. Immigrant and Ethnic Minorities in Multicultural Europe. Amsterdam University Press, IMISCOE Research, pp. 269–291.
- Grillo, Ralph (2008): The Family in Dispute: Insiders and Outsiders. In: Grillo, Ralph (ed.): The Family in Question. Immigrant and Ethnic Minorities in Multicultural Europe. Amsterdam University Press, IMISCOE Research, pp. 15–35.

Tietoa kaikille

Lilli Kojo

Instituuttimme tuottaa ja dokumentoi tietoa etnisyydestä ja muuttoliikkeistä. Tuottamamme ja keräämämme tieto on kaikille saatavissa kirjastossamme, jonne toivotamme kaikki asiakkaat tervetulleiksi Siirtolaisuusinstituutin aukioloaikoina. Mikäli matka kirjastoon on liian pitkä, tietopalvelupyynnöjä ja kysymyksiä kirjoista voi lähettää meille myös sähköpostitse. Olemme panostaneet tiedon avoimeen jakamiseen myös julkaisemalla tätä Siirtolaisuus-Migration lehteä sähköisessä muodossa kotisivuillamme. Siellä on myös osa julkaisuistamme ladattavissa ilmaiseksi omalle koneelle. Lisäksi olemme digitoineet sinne vanhaa siirtolaisuusaiheista kirjallisuutta, jonka tekijänoikeus on jo rauennut.

Koska tietoa haetaan yhä enenevässä määrin internetistä ja oikean tiedon löytäminen voi joskus olla haastavaa, olemme panostaneet viime aikoina lisäksi sähköisen tiedon löydettävyyteen. Siirtolaisuusinstituutti on liittynyt ARTIVA-hankkeeseen, jossa tarkoituksena on saada tiedekustantajat itse indeksoimaan julkaisujensa artikkelit Suomen suurimpaan artikkelitietokantaan ARTO:on. Siirtolaisuusinstituutti on yksi hankkeen pilotoijista, eli lehtemme artikkelien tiedot löytyvät ARTO:sta muutama päivän sisällä julkaisemisesta. Tämä on loistava mahdollisuus olla edelläkävijä.

Siirtolaisuus-Migration artikkelit ovat kotisivuillamme kaikkien ladattavissa ja ARTO:on saa lisättyä jokaiseen artikkeliin linkin kyseiselle sivulle. Kun artikkelien viitetiedot vielä löytyvät tietokannasta välittömästi ilmestymisen jälkeen, tarkoittaa se tiedonhakijoille tuoreinta tietoa vähällä vaivalla. Eritäin suuri etu on myös se, että ARTO:n tiedot haravoitetaan päivittäin Finnaan, joka on kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteinen uusi suomalainen käyttöliittymä. Tämän avulla meidän artikkeliviittemme tulevat todennäköisemmin hakujen tulok-

siin nimenomaan silloin, kun ne ovat relevantteja tuloksia ja kirjoittajat saavat artikkeilleen laajaa näkyvyyttä nopeasti.

Kirjastot ovat suomalaisille tuttu ja luotettu tietolähde. Kirjastojen työntekijöiltä kysytään usein mitä moninaisimpia kysymyksiä. Sähköisen palvelun aikakaudella kysymyksiä voi esittää myös verkossa. Siirtolaisuusinstituutin kirjasto on liittynyt Kysy kirjastonhoitajalta –palveluun, jonka verkkosivuilla asiakkaat voivat lähettää kysymyksiä, jotka sitten ohjataan alan parhaiten tuntevaan kirjastoon vastattaviksi. Kysy kirjastonhoitajalta -verkkosivulla voi myös tehdä hakuja vanhoihin kysymyksiin ja vastauksiin ja vaikka tarkentaa omilla kommenteil- la jo annettuja vastauksia. Mikäli kysymykset liittyvät siirtolaisuuteen, etnisyyteen tai muuttoliikkeisiin, lähetetään ne siis tulevaisuudessa meidän kirjastomme selvitettäväksi.

Näiden kahden uuden hankkeen avulla pyrimme toisaalta viemään tietoa verkkoon asiakkaiden itsensä löydettäväksi. Toisaalta haluamme olla niiden asiakkaiden tavoitettavissa, joita kiinnostaa meidän alamme tieto, mutta joille instituuttimme ja sen palvelut eivät vielä ole tuttuja. Jos ARTO, Finna ja Kysy kirjastonhoitajalta ovat vielä vieraampia palveluita, kannattaa niihin tutustua tai ainakin pistää muistiin nämä nimet tulevien tiedontarpeiden varalle.

ARTO	arto.linneanet.fi
Finna	www.finna.fi

Kysy kirjastonhoitajalta:
www.kirjastot.fi/tietopalvelu

Siirtolaisuusinstituutin vastaanottamaa arkisto- ja museomateriaalia 1.11.2013- 31.1.2014

Jarno heinilä

Siirtolaisuusmuistomerkkikokoelma

- Maija-Liisa Kalhaman keruutyön tuloksena 1980- ja 90-luvuilla syntynyt laaja aineistokokonaisuus suomalaisen siirtolaisuuden muistomerkeistä. Koostuu pääasiassa kirjeenvaihdosta, valokuvista (n. 300 kpl) ja lehti- sekä tutkimusartikkeleista. Lahjoittanut: Maija-Liisa Kalhama, Turku.
- Amerikansuomalaiselle Hilja Fräkille (myöh. Thompson) lähetettyjä yksityiskirjeitä ja tervehdyksiä USA:sta, Kanadasta ja Suomesta vv. 1912-1961, 123 kpl. Lisäksi englanninkieliset käännökset lähes jokaisesta kirjeestä. Kopiot antanut: Kathy Thompson, Seattle, USA.

Kirjeet ja postikortit

- Benjamin Johnsonille New Yorkiin lähetetty postikortti (1918). Kopion antanut: Ismo Söderling, Rusko (Benjamin Johnson on Söderlingin isoisa).
- Ismo Söderlingin saamia kirjeitä haastatettuilta amerikansuomalaisilta (esim. Jenny ”Jingo” Viitala), 15 kpl (1987-1996). Lahjoittanut: Ismo Söderling, Rusko.
- Yhdysvaltain suurlähetystön haastattelukutsu maahanmuuttoa varten (1958). Kopion antanut: Antero Leitzinger, Helsinki.
- Benjamin Johnsonin matkustus- ja kansalaistamisasiakirjoja 3 kpl, Yhdysvallat (1921). Kopiot antanut: Ismo Söderling, Rusko.
- Amerikan-siirtolaisten matkustusasiakirjoja 3 kpl (1889, 1912). Kopiot antanut: Kathy Thompson, Seattle, USA.

Valokuvat

- Juho Matinpöika Lepistön valokuvia 1900-luvun alusta, 3 kpl. Virginia, Minnesota. Kopiot antanut: Anne Hyvärinen, Helsinki.
- Neljä valokuvaa sekä negatiiveja liittyen sotien jälkeiseen Yhdysvaltain ja Australian siirtolaisuuteen. Lahjoittanut: Ansa & Pertti Oksa, Turku.
- Amerikansuomalaisia Michiganissa ja Floridassa koskeneen tiedonkeruun yhteydessä otettuja valokuvia, n. 300 diaa (1986-1987). Lisäksi muita kuin tiedonkeruuseen liittyviä dioja n. 50 kpl. Lahjoittanut: Ismo Söderling, Rusko.
- Finn Grand Fest 2000-tapahtuma, n. 80 kpl. Toronto, Kanada (2000). Lahjoittanut: Ismo Söderling, Rusko.

Siirtolaisuusinstituutin eläkkeellä oleva hallintopäällikkö Maija-Liisa Kalhama lahjoitti keräämänsä muistomerkkiai-
neiston arkistolle marraskuussa 2013.

- Argentiinan Colonia Finlandeseen sekä Brasilian Penedoon liittyviä kuvia n. 170 kpl (1997). Lahjoittanut: Ismo Söderling, Rusko.
- Matt ja Hilja Thompsonin (o.s. Fräki) perhekuvia n. vv. 1890-1940, n. 70 kpl, USA. Kopiot antanut: Kathy Thompson, Seattle, USA.

Sukuselvitykset

- Frakin perheen sukupuu. Kopiot antanut: Kathy Thompson, Seattle, USA.

Artikkelit

- Kolme sukututkimusaiheista artikkelia Kuolan niemimaan suomalaisista. Kopiot antanut: Irja Hirsivaara, Vantaa.

Lehtileikkeet

- Uutinen Karjalan kansallisessa museossa avatusta näyttelystä koskien Neuvosto-Karjalaan

muuttaneita amerikansuomalaisia. Lähettänyt: Olavi Koivukangas, Turku.

- Lehtiartikkeli 1950-luvun lopun Kanadan-siirtolaisuudesta. Lähettänyt: Ossi Lindqvist, Kuopio.
- Australiansuomalaisiin liittyviä lehtileikkeitä, 8 kpl. Lähettänyt: Matti Penttilä, Perth, Australia.
- Kadonnutta suomalaisnaista käsittelevät lehtileikkeet, 2 kpl, USA (1917). Kopiot antanut: Kathy Thompson, Seattle, USA.

Muut

- Kanadan Sointulaan v. 2002 suuntautuneen matkan yhteydessä kertynyttä erinäistä aineistoa: osuuskaupan kuitteja, kartta, muistiinpanoja ym. Lahjoittanut: Ismo Söderling, Rusko.

jshein@utu.fi

Professori Pohjanpalon merkittävä yksityisarkisto-lahjoitus

Siirtolaisuusinstituutille on lahjoitettu professori Jorma Pohjanpalon yksityisarkisto. Lahjoituksen teki Suomen Kulttuuriperinnön Säätiö. Vastaanotettu aineisto sisältää mm. kirjeenvaihtoa seitsemältä vuosikymmeneltä, laajan artikkelikokoelman sekä Pohjanpalon ottamia valokuvia australiansuomalaisista 1920-luvulta. Aineisto tullaan järjestämään, luetteloimaan ja tallentamaan Siirtolaisuusinstituutin arkistoon.

Kauppatieteiden tohtoriksi v. 1949 väitellyt Pohjanpalo (1905–1991) teki mittavan työuran eri järjestöjen ja yhdistysten johtotehtävissä. Varsinaisen elämäntyönsä hän teki Muoviyhdistyksen asiamiehenä ja sittemmin toimitusjohtajana. Pohjanpalo oli mukana myös Siirtolaisuusinstituutin toiminnassa sen perustamisesta lähtien. Hän toimi instituutin valtuuskunnan puheenjohtajana vv. 1974–1984.

Jorma Pohjanpalo oli lisäksi palkittu tietokirjailija. Suomalaista siirtolaisuutta hän tuli käsitelleeksi jo ensimmäisessä kirjassaan ”Australiaa kynällä ja kameralla” (1931).

Suomen Sydneyn-konsulaatin sihtööri Jorma Pohjanpalo seuranaan maatilan emäntä Kerttu Karhula lapsineen. Runcorn, Queensland, Australia, 1930.

Saksan Suomi-kouluilta suuri aineistotalletus Siirtolaisuusinstituutille

Siirtolaisuusinstituutti on vastaanottanut talletettavaksi arkistoonsa runsaan määrän asiakirja-aineistoa yli kahdenkymmenen Saksassa toimivan Suomi-koulun toiminnasta 1970-luvulta nykypäivään. Aineistossa on sekä hallintoon että opetuksen sisältöön liittyvää materiaalia.

Materiaalin siirrosta Saksasta Suomeen vastasi Saksan Suomi-koulujen pedagogisen neuvoston puheenjohtaja Päivi Nurmi-Steinke yhteistyössä Suomi-koulujen tuki ry:n kanssa.

Talletus on alku laajemmalle yhteistyölle Siirtolaisuusinstituutin ja Suomi-koulujen tuki ry:n välillä, johon liittyen instituutti on lupautunut arkistoimaan toimintamateriaalia kaikilta ympäri maailmaa sijaitsevilta Suomi-kouluilta.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI HALUAA LÄMPIMÄSTI KIITTÄÄ KAIKKIA LAHJOITTAJIA SIIRTOLAISHISTORIAN TALLENTAMISESTA ARKISTOOMME!

Personalnytt / Henkilöstöuutisia

FM Magnus Enlund, Projektledare av Migrationcentret för Svenskfinland

Jag föddes i Karleby år 1981 och har gått i svenskspråkig skola, lågstadium, högstadium och gymnasium. År 2000 flyttade jag till Helsingfors för att studera i Helsingfors universitet med historia som huvudämne. Jag utexaminerades år 2007, och började skriva några artiklar till Karleby kommuns historia. Följande år skrev jag en bok om min hemkyrka, och år 2010 började jag skriva på min doktorsavhandling som handlar om emigrationen från svenska Österbotten. För tillfället bor jag i Karleby. Till mina fritidsintressen hör bland annat fågelskådning och badminton.

FM Magnus Enlund, Suomenruotsalaisen siirtolaisuuskeskuksen projektinjohtaja

Olen syntynyt vuonna 1981 Kokkolassa, jossa kirjoitin ylioppilaaksi milleniumvuonna 2000. Opiskelin Helsingin yliopistossa historia pääaineenani. Valmistutuani vuonna 2007 tein muutamia artikkeleita Kaarlelan kunnan historiasta. Vuonna 2009 valmistui kirjani kotikirkostani eli Kaarlelan kirkosta. Aloitin väitöskirjatutkimukseni vuonna 2010 aiheena ruotsinkielisen Pohjanmaan siirtolaisuus. Asun tällä hetkellä Kokkolassa, ja harrastuksiini kuuluvat mm. lintujen tarkkailu ja sulkapalloilu.

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia

Tellervo Lahti

Amerikan, Australian ja Siperian siirtolaisuutta draaman keinoin Maailman Raitille

Suomen Siirtolaisuusmuseo on aloittanut siirtolaisuuden draamallisen elävöittämisen jo pari vuotta sitten, kun ”Amerikan lakimiehestä” John G. Annalasta laadittiin pienoisnäytelmä paikallisin harrastajavoimin suomeksi ja englanniksi. Tuon Miljoonan dollarin kirkonkylä –hankkeen jälkeen on aloitettu myös Maailman Raitin kehittäminen samalla periaatteella. Uudessa Leader-hankkeessa Maailman Raitin rakennuksiin liittyviä henkilöhistorioita ja tarinoita tuodaan esiin näytelmien avulla. Hankkeen vetäjänä toimii Suomen Siirtolaisuusmuseon projektitutkija, FM Hannele Salenius. Yhteistyötä tehdään harrastajanäyttelijöiden lisäksi mm. paikallisten matkailuyrittäjien kanssa.

Keininhakkaajat kämpällä työpäivän jälkeen –näytelmä kertoo 1950- ja 1960-lukujen taitteen Australian suomalaisista. Näytelmässä tulevat esiin sekä sokeriruokofarmin kiivas työ että sen vaatimat raskaat huvit. Projektin vetäjä on onnistunut kiteyt-

Sokeriruokofarmin työntekijät keinikämpällä työpäivän jälkeen. Vas. Kalevi Pitkäranta, Aarre Kulmala, Markus Haapala, Juhani Korhonen, Heikki Ojanen ja Aaro Harjunpää. Kuva: Tellervo Lahti.

tämään käsikirjoitukseen myös siirtolaisten suhteet kotimaahan ja eri murrealueilta saapuneiden suomalaisten luonteenpiirteet. Australian vaaralliset ja myös vaarattomat käärmeet ovat läsnä sekä työmaalla että asuntoparakissa. Keininhakkaajat –näytelmän luonteva esittämispaikka on Maailman Raitille Australian Queenslandin sokeriruokofarmilta lahjoitettu aito keinikämpä.

Etelä-Pohjanmaalta Ylihärmästä kotoisin ollut Matti Unkuri (1855–1927) joutui miestaposta tuomittuna Turun Kakolaan maakunnan ”häjyjen” temmellysaikoihin 1870-luvulla. Siperian karkotukseen päätyneen Unkurin surulliset ja loistokkaamatkin elämänvaiheet tulevat dramaattisesti esiin Matti Unkurin tarinassa. Näytelmää tullaan esittämään pienen pohjalaistalon äärellä ja Matti Unkurin oman Siperiasta lahjoitetun talon edustalla.

Erään hankkeessa tuotetun pienoisnäytelmän päähenkilö on peräseinäjokelainen Amerikan siirtolainen Justiina Rastasmäki, o.s. Tupamäki (1845–1921). Rastas-Tiinaksi kutsuttu työteliäs perheenäiti palasi kotiinsa ”rapakon takaa” hyvin menestyneenä. Justiina Rastasmäen oikeakin kotipaikka on järven rannalla aivan Maailman Raitin lähistöllä. Rastas-Tiinasta laaditun näytelmän ensi-ilta on jo tulevana pääsiäislauantaina Maailman Raitilla. Sama henkilöahmo on jo vuosia toiminut alueen ”hengettärenä” ja mm. syyttänyt Maailman Raitin ”pääsiääsvalakian” Amerikan taaloillaan kulloisenkin Vuoden Heikin avustamana.

Hannele Saleniuksen käsikirjoittamien näytelmien dramatisoijana ja ohjaajana toimii Birgitta Javanainen, paikallisen harrastajateatterin Peräseinäjoen Pennihäät ry:n puheenjohtaja.

Innokas paikallinen näyttelijäkaarti on harjoitellut esityksiä pari kertaa viikossa jo useiden kuukausien ajan. Australian, Amerikan ja Siperian siirtolaisuudesta kertovia pienoisnäytelmiä tullaan näkemään ensi kesästä alkaen Maailman Raitin tapahtumien yhteydessä ja esityksiä voi myös tilata pienille ja suuremmillekin ryhmille. Tekstit ja näytelmien muu oheismateriaali on saatavilla myös ruotsin- ja englanninkielisinä.

Kirja-arvosteluja

Flink, Toivo: *Pois nöyrän panta*. Inkerin Liitto 1922–1944. Turku 2012. 201 s. ISBN 978-952-5889-31-4.

Inkerin historiaa

Toivo Flink on väitellyt vuonna 2000 aiheesta ”Maarjuuden ja vallankumouksen puristuksessa. Inkerin ja Pietarin suomalaisten sivistys-, kulttuuri- ja itsetuntopyrkimyksiä vuosina 1861–1917”. Viime vuonna Flinkin laajaan Inkeri-tuotantoon tuli uusi lisä, historiikki Inkerin Liiton vaiheista: *Pois nöyrän panta*. Inkerin Liitto 1922–1944.

Toivo Flink on syntynyt Inkerinmaalla, opiskellut Neuvostoliitossa (Venäjällä) ja kuuluu 1990-luvun paluumuuttajiin.

Inkerin Liitto perustettiin vuonna 1922. Onkin siksi luonnollista, että Flinkin uusin kirja lähtee liikkeelle tilanteesta, jota elettiin ensimmäisen maailmansodan päättyessä. Näin on epäilemättä luonnollista tehdä nimenomaan populaarissā esityksessä. Flinkin tavoite lienee kuitenkin ollut tutkimuksen tekeminen inkeriläisistä ja nimenomaan Inkerin Liitosta – ei siis popularisoida Inkerin historiaa. Läh-tien tästä olisin suonut kirjan alkuun lyhyen katsauksen tähän asti ilmestyneestä aihepiiriä koskevasta kirjallisuudesta, sitten selkeän kysymyksenasettelun ja vaikkapa vielä muutaman sanan lähdetilanteesta. Selkeä kysymyksenasettelu olisi varmaan vähentänyt sitä kronikkamaisuutta ja luettelomaisuutta, joka paikoin on kirjan heikkoutena.

Perehtyessäni Inkerin suomalaisia koskevaan historiantutkimukseen totesin, että tutkijoilla on erilaisia käsityksiä siitä, onko tästä kansanryhmästä tehty tutkimuksia ”tarpeeksi” vai ”liian vähän”. Verrattuna Pohjois-Amerikan suomalaisista tehtyyn tutkimukseen tietenkin ”vähän”, mutta onhan

myös muistettava, että Inkerin suomalaiset ovat suomalaistenkin maastamuutossa vain pieni osa – ei toki merkityksetön. Joka tapauksessa sain sen vaikutelman, että Toivo Flink on Inkerin suomalaisia tutkineiden joukossa ansioitunein. Alan pioneereja on toki ollut jo ennen häntä, esimerkkinä mainittakoon vaikkapa Erkki Tuuli, joka jo 1980-luvulla tutki inkeriläisten ”vaellusta” toisen maailmansodan aikana.

Lähdeaineistona Flink on käyttänyt nimenomaan erilaisia lehtiä ja paria arkistoa: Ek-Valpon arkistoa ja Inkerin arkistoa. Hiukan yllättynyt olin siitä, että ”ulkomaisia” arkistoja on käytetty hyvin vähän. Jäin kysymään, johtuuko se siitä, että venäläisistä arkistoissa ei ole inkeriläistä juuri mitään? Vai siitä, etteivät nämä arkistot ole syystä tai toisesta auenneet Flinkille? Onhan kysymys vähemmistöstä, joita koskevat tiedot ovat ainakin aikaisemmin olleet arkaluontoisia. – Tietoja tutkimukseensa Flink on saanut myös muutamasta yksityiskokoelmasta.

Inkerin Liitto perustettiin siis vuonna 1922 Helsingissä. Perustajina oli sekä suomalaisia että inkerinsuomalaisia. Liitto syntyi maailmaan, jota Flink luonnehtii onnistuneesti sanomalla, että inkerinsuomalaiset joutuivat elämään ”itseään suurempien voimien puristuksessa”. Näitä voimia olivat mm. Venäjän bolševikkien vallankumous ja Suomen itsenäistyminen.

Inkerin Liitto toimi aktiivisesti Suomessa nimenomaan inkeriläiskulttuuria tukien. Neuvostoliitossa se ei tietenkään voinut toimia. Se ei voinut tehdä mitään, vaikka tietoja Neuvostoliiton vähemmistöjä 1930-luvulla kohdanneesta vainosta epäilemättä tihkui Suomeenkin.

Jos Inkerin Liiton toiminta 1920-luvulla oli elämää Suomen suurvaltanaapurin puristuksessa, olivat Liiton viimeiset toimintavuodet – toisen maailmansodan aika – vähintään yhtä ahdistavia. Suomen osalta sota päättyi tappioon ja ankariin rauha-nehtoihin, jotka sanelivat myös inkerinsuomalaisten tulevaisuuden. Inkerin Liittokin lakkautettiin välirauhansopimuksen ehtojen mukaisesti marraskuussa 1944 siksi, että valvontakomissio piti liittoa ”fasistisena” järjestönä. Moni muukin Suomessa toiminut järjestö, kuten Suomen Suojeluskuntaliitto, lakkautettiin ”fasistisena”.

Kun Leningradin saarto päättyi ja Neuvostoliiton armeija lähestyi Baltiaa, siirrettiin noin 65 000 inkerinsuomalaista ”turvaan” Suomeen. Jo joulukuussa 1944 inkerinsuomalaisia ryhdyttiin kuitenkin palauttamaan Neuvostoliittoon. Osa lähti vapaaehtoisesti ajatellen pääsevänsä takaisin kotiin. Osan oli pakko lähteä. Osa onnistui jäämään Suomeen, ja noin 8 000 inkerinsuomalaista muutti salaa Ruotsiin ja jopa Pohjois-Amerikkaan asti.

Inkerinsuomalaisten vaiheet Inkerin Liiton toiminta-aikana olivat todellinen kärsimysnäytelmä, jolla oli onneton loppu. Toivo Flink on ansiokkaasti kartoittanut tämän ”näytelmän” eri vaiheet. Inkerin Liiton historia on pieni osa tästä työstä.

Inkerinsuomalaisista on kirjoitettu ainakin kaksi yleisesitystä, joista uusimmankin ilmestymisestä on ehtinyt kulua jo yli 20 vuotta. Olisi ehkä aika kirjoittaa kolmas ja sisällyttää siihen Toivo Flinkin tutkimusten tulokset. Työn voisi tehdä Toivo Flink itse.

Reino Kero

Kenttälä, Marjukka, Koskela, Lasse, Pyhäniemi, Saija ja Seppä, Tuomas (toim.): Monikulttuurisen maamme kirja. Suomen kielen ja kulttuurin luku- ja opetuskirja. Gaudeamus, Tallinna Raamatutrükikoja oü, Tallinna 2013. ISBN 978-952-495-253-8, 252 s.

Monikulttuurinen maamme kirja

1800-luvulla suomalainen ja suomenkielinen kulttuuri otti ensimmäisiä horjuvia askeleitaan. Syntyi Topeliuksen Maamme-kirja ruotsiksi, Lönnroth vaelteli Itä-Suomessa ja Karjalan kunnilla keräten talteen kuulemaansa kansanperinnettä. J. L. Runeberg kirjoitti ruotsiksi Suomen kansallislaulun ”Maamme”, ja sävelmän teki Saksasta Suomeen muuttanut Fredrik Pacius. Runebergin ruotsinkieli-

nen runo ei maininnut Suomi-nimistä paikkaa kertaakaan. Aleksis Kivi kirjoitti veljes-tarinansa suomeksi, jonka sitten ruotsinkielinen älymystö halusi vaieta kuoliaaksi liian rahvaanomaisena. Mutta siitä se lähti – eri kulttuurisista säikeistä nousi kansallinen identiteetti, jonka rakentamisessa sekä suomen- että ruotsinkielisillä kulttuuripersoonilla oli tunnettu ja tunnustettu vaikutuksensa. Noista ajoista on jo 150 vuotta, joten on syytä päivittää suomalaisen kulttuurin nykytila.

”Monikulttuurisen maamme kirja” esittelee suomalaisen kulttuurin tärkeitä tekstejä Runebergin ajoilta nykypäivään. Niiden lisäksi kirja esittelee tekstejä, jotka ”toistavat, siteeraavat, muuntelevat ja toisinaan myös pilkkaavat tunnettuja suomalaisia tekstejä” (vrt. s. 7). Tekijät ovat liittäneet valitsemiinsa tekstinäytteisiin selityksiä: he selittävät vaikeita sanoja ja kertovat, millaisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa teksti on syntynyt. Suomalaisesta kirjallisuudesta poimittujen tekstien lisäksi kirjassa on asiantuntijoiden kirjoittamia pienenä artikkeleita, jotka tarjoavat lisätietoa suomalaisen kulttuurin tunnusomaisista piirteistä: suomalaisten historialta, tavoista ja niistä omituisista piirteistä, joita on pidetty erityisen suomalaisina.

Kirja on virkistävä läpileikkaus suomalaisen kulttuurin nykytilasta. Kirjoittajat on valittu huolella ja jokaisen kirjoittajavalinnan myötä avautuu pieni ikkuna suomalaiseen kulttuuriin ja elämänmenoon. Arvostan myös sitä, että tekijät antavat puheenvuoron myös uussuomalaisille eli tässä tapauksessa maahanmuuttajille. Esimerkiksi Umayya Abu-Hannahin lyhytnovelli ”Sinut” on aivan mainio kiteytys suomalaisesta kahvipöytäkulttuurista tai enemmänkin sen puutteesta. Samoin Hannu Luntialan kirjoitus ”Tavallinen on erikoista” antaa oivan oppitunnin suomalaisen kotouttamispolitiikan tehottomuudesta ja siihen liittyvistä nurinkurisista käänteistä. Tekstiä lukiessa naurua on paljon, mutta kyynelten läpi.

Kirja sopii paitsi suomalaisen lukioasteen opetukseen, myös maahanmuuttajien kotouttamiskouluttajille. Teos on myös oiva resurssi heillekin, jotka kantavat huolta suomalaisen kulttuurin tulevaisuudesta ja näköalattomuudesta. Runeberg, Haanpää ja Linna kaipaavat seuraajaa uudella vuosituhannella.

Ismo Söderling

Khosravi, Shahram: "Laiton" matkaja. Paperittomuus ja rajojen valta. Gaudeamus 2013. 185 s. ISBN 978-952-495-307-8.

Pako rajojen taakse

Kymmenet tuhannet ihmiset lähtevät vuosittain Afganistanista, Irakista ja Iranista etsimään parempia elinolosuhteita. Ilmiö on sukupolvia vanha näillä sekasortoisilla alueilla. Suuri osa ihmisistä suuntaa lähialueille, kuten rikkaimpiin arabimaihin työllistyäkseen esimerkiksi rakennus- tai kodinhoitoalalle. Osa taas on päätenyt taittamaan usein vaativan, vaarallisen ja pitkän matkan Eurooppaan.

Shahram Khosravi, joka toimii nykyisin sosiaaliantropologian lehtorina Tukholman yliopistossa, oli vuonna 1987 yksi näistä henkilöistä. Hän pakeni Iranista välttääkseen joutumisen asepalvelukseen ja sitä kautta Irakin kanssa käytyyn sotaan. Khosravi kirjoitti kokemastaan taipaleesta Iranista – Afganistanin, Pakistanin ja Intian kautta – Eurooppaan ja Ruotsiin, autoetnografisen teoksen, jossa hän tulkitsee omia kokemuksiaan sekä muiden matkalla kohtaamiensa ja haastattelemiensa kertomuksia.

Antropologian yliopistollisena oppikirjanakin käytetty teos on luonteeltaan osittain omaelämäkerrallinen ja toisaalta teoreettis-tieteellinen. Antropologiassa perinteisesti suosittu etnografisen tutkimussuuntauksen mukaisesti tutkija on vahvasti läsnä osallistuvana sekä aineiston keräämisessä että havainnoinnissa. "Laittoman" matkajan keronta saa paikoin kaunokirjallisia sävyjä Khosravin kuvatessa elävästi matkalla kohtaamiaan olosuhteita ja tunnetiloja.

"Lainsuojatonta siirtolaisuutta koskeva tutkimus on usein sellaisten tutkijoiden tekemää, joilla ei ole aiheestaan omakohtaista kokemusta", kirjoittaa Khosravi. Tutkijat käyttävät ihmistieteissä suuren

osan tarmostaan kyetäkseen tarkastelemaan kohdettaan "sisältä käsin", ymmärtäen sen olemuksen lisäksi sisäistä logiikkaa, ajattelua sekä ihmisten motiiveja ja jopa tunteita. Harva tutkija asettaa kuitenkaan itsensä yhdeksi tutkimuksen kohteista.

Rajojen politiikkaa

Rajojen poliittisuudesta on puhuttu jo vuosikymmeniä antropologian ja yleisemminkin ihmistieteiden parissa. Antropologit ovat tulkinneet muiden muassa etnisiä, sukupuolisia ja tapakulttuuriin liittyviä rajanvetoja eri yhteisöissä. Yleinen havainto on, että maantieteelliseen tai yhteisöjen väliseen liikkumiseen liittyy useimmiten symbolisten ja metaforallisten rajojen kohtaamista. Rajojen ylittäjiin kohdistuu lukuisia odotuksia ja kontrollointipyrkimyksiä. Näitä fyysisiä ja mentaalaisia rajakonflikteja Khosravi esittelee siirtolaisten kokemusten kautta.

Khosravi tarttuu teoksessaan paperittomien siirtolaisten ja turvapaikanhakijoiden kokemuksiin heidän matkallaan kohti Eurooppaa ja osittain myös Pohjois-Amerikkaa. Matka ei ole ainoastaan fyysinen kokemus, vaan Khosravi kuvaa, kuinka "matkajat" ylittävät niin identiteettinsä kuin ihmisyytensä rajoja. Khosravi esittelee mielenkiintoisen ajatuksen siitä, että paperittoman siirtolaisen kohdattua kylliksi näitä mentaalaisia erontekoja, hän "muuttuu itse rajaksi". Rajoista tulee osa hänen kehoaan, käyttäytymistään, olemustaan ja itseymmärrystään.

Teos osallistuu myös ajankohtaiseen maahanmuuttokysymysten turvallistamiskeskusteluun. Khosravi nostaa esille turvattomuuden, jonka siirtolaisten on esitetty kohdemaiden yhteiskunnalliselle ja kulttuuriselle järjestykselle aiheuttavan. Hänen mukaansa ulkomaalaisten olemassaolo nähdään koko kansallisvaltiota ja kansakuntaa uhkaavina tekijöinä. Valtaväestö rakentaa teoksen kuvauksissa omaa kansallista ja yhteiskunnallista itseymmärrystään suhteessa näihin vieraisiin oltiinpa Iranissa, Intiassa tai Ruotsissa.

Pakenevan ensimmäiset rajanylitykset

Khosravin mukaan ulkomaille lähdön perinne on muotoutunut monin paikoin Etu- ja Etelä-Aasiassa

niin vahvaksi, että se on mahdollista nähdä initiaatiotiiritin nuorille miehille. Jo kodin jättäminen on ensimmäinen rajan ylitys. Lähtemiseen kiinnitty monenlaisia odotuksia ja irtautumisen kokemuksia niin lähtijän kuin taakse jäävän lähipiirin ajatuksissa. Khosravi kuvaa ristiriitaista kotiinpaluutaan kahdeksan vuotta lähtönsä jälkeen, kun ihmiset kummeksuvat hänen ammattiaan ja siteiden vähäisyyttä Iraniin. Khosravi jää pohtimaan, voiko hän enää missään kokea onnistuneensa tai kuuluvansa yhteisön jäseneksi.

Kun Khosravi ylittää ensimmäisen valtiollisen rajan siirtyessään salakuljettajan matkassa Afganistanin puolelle, hän toteaa muuttuneensa matkustusasiakirjojen puuttuessa rikolliseksi. Khosravi analysoi useaan otteeseen teoksessaan sitä, kuinka paperittomat siirtolaiset ovat lain silmissä oikeudettomia ja alempiarvoisia. Paperittomat epäinhimillistetään hänen mukaansa ennen muuta retoriikan ja valvontajärjestelmien kautta. Khosravi puhuu jopa paperittomien siirtolaisten kohtaamasta ”uhraamisesta” ja ”kuoleman politiikasta” Yhdysvaltojen ja EU:n eteläisillä raja-alueilla: ”Rajat eivät aktiivisesti tapa tai halua siirtolaisten kuolevan, vaan ne ovat valmiita sietämään kuolonuhreja.”

Siirtolaiskoneisto

Khosravi kuvaa taitavasti myös siirtolaisuuden ympärille kietoutunutta eri toimijoiden muodostamaa järjestelmää. Matkaaminen ei ole vain yksilöiden liikettä vaan symbioottisen järjestelmän soljuvaa ja ajoittain yskivää uudelleenmuotoutumista. Erilaiset toimijat, joita kirjoittaja on haastatellut teostaan varten, ja kohdannut omalla taipaleellaan, selvittävät kertomuksissaan, kuinka he ovat olleet osasia tässä järjestelmässä.

Teos kyseenalaistaa esimerkiksi käsityksen siitä, mikä on ihmisten salakuljettaja. On liian yksioikoista ajatella, että rikollisjärjestöt johtaisivat kaikkea ihmisten epävirallista ja laitonta rajanylitystä. Monilla alueilla esimerkiksi paimentolaiset, kalastajat, yleisesti työttömät nuoret miehet tai paperittomat siirtolaiset toimivat salakuljettajina. He varmistavat – ohjeistamalla, lahjomalla viranomaisia, väärentämällä asiakirjoja ja tarjoamalla tai hankkimalla kyydin siirtolaiselle – sen, että valtion rajojen ylitys on-

nistuu. Vastaavia järjestelmiä toimii paitsi Lähi-idässä ja Etelä-Aasiassa, niin myös esimerkiksi Pohjois-Afrikan ja Etelä-Euroopan välillä.

Siirtolaisjärjestelmissä toimivien ihmisten ilmi tuodut motiivit ovat Khosravin teoksessa monenkirjavia. Osalle kyseessä on liiketoiminta, josta monet vilkkaiden muuttoreittien solmukohtien asukkaat saavat toimeentulon. Eräs Delhissä 1980-luvulla toiminut salakuljettaja toteaa Khosraville, ettei hänen motiivinaan ollut ainoastaan raha: ”Mihin ne kaikki iranilaiset olisivat muuten menneet, jos en olisi auttanut heitä?” Ei kuitenkaan sovi unohtaa, että osa paperittomien siirtolaisten kanssa toimivista salakuljettajista, rajavartijoista ja viranomaisista käyttää säälimättömästi hyväkseen siirtolaisten heikkoa asemaa huijaamalla, kiristämällä tai väkivallanteoilla.

Ihminen, joka kulkee rajojen määrittämässä siirtolaisjärjestelmässä, pyrkii Khosravin mukaan luomaan itselleen erilaisia strategioita selviytyäkseen. Suhteet välittäjiin ja paikallisyhteisöihin, oikeanlainen käyttäytyminen, vaatetus ja puhetapa sekä oikeanlainen tarina menneisyydestä ovat ratkaisevia. Tässä epävirallisessa järjestelmässä esimerkiksi iranilaisen muslimin kääntyminen kristityksi voi auttaa häntä pääsemään kirkkojen muodostaman auttamisverkoston piiriin. Samalla se tarjoaa hänelle mahdollisen turvapaikkaperusteen, kun hän voi vedota uskontoon perustuvaan vainoon saapuaan Eurooppaan.

Pohjoismaisen vastaanottojärjestelmän nurjalla puolella

Khosravin salakuljettajan valitsema lento saapui lopulta Arlandan lentokentälle helmikuussa 1988. Ruotsalaisen yhteiskunnan tapaa vastaanottaa turvapaikanhakija Khosravi kuvaa kynäänsä puristaen. Osansa kritiikistä saavat rajavalvojat, Migrationsverketin työntekijät, ruotsalaiset toimittajat ja tavalliset ruotsalaiset. Khosravi katsoo vastaanottojärjestelmän uhriuttavan, laitostavan sekä vievän arvokkuuden ja toimijuuden turvapaikanhakijoilta.

Khosravi avaa haastattelemiensa henkilöiden kertomusten kautta sitä, kuinka turvapaikanhakijat kohtaavat odotuksia heidän menneisyyttään ja siitä johtuvaa käyttäytymistään kohtaan. Kieroutu-

neeseen järjestelmään on ikään kuin rakennettu sille valheiden hyväksyttävyyttä. Turvapaikanhakijat tähtäävät oikeanlaiseen selostukseen kohtaamistaan hirveyksistä kotimaassaan. Mikäli kertomus täyttää maahanmuuttoviranomaisten odotukset, sitä uskotaan tai pidetään todennäköisenä ja oleskelulupa saattaa hellitä.

Khosravi havaitsee lisäksi, että maahanmuuttaja on pakotettu tuntemaan kiitollisuutta uutta asuinpaikkaansa kohtaan. Yhteiskunnan paine tuomitsee hänet ikuisen kiitokseen. Asia kietoutuu kysymykseen kansalaisuudesta. Onko Ruotsiin ulkomailta saapuneen mahdollista ikinä ylittää symbolinen kansakunnan raja, eli tuntea itsensä ruotsalaiseksi ja saada muilta tunnustus ruotsalaisuudestaan? Samat kysymykset nousevat nyt ja tulevaisuudessa esille Suomessa. Onko perusteltua puhua maahanmuuttajien lapsista tai näiden lapsista enää maahanmuuttajataustaisina?

Saarnaa ja ymmärrystä

”Laittomassa” matkaajassa on osaksi poliittisen manifestin tuntua. Sen kerronnassa korostuvat subjektiivisuus sekä empaattisuus uhreja ja kirjoittajaa itseään kohtaan. Lukijan on kuvauksen puitteissa vaikea keksiä perusteluja sille, että esitelyihin aiheisiin tulisi asennoitua toisin. Autoetnografisessa teoksessa tämä on luonnollista, mutta mielipiteet olosuhteista ja kokemusten erittely tutkimustiedon valossa sekoittuvat kirjassa ajoittain ehkä liiaksi.

Khosravi esittää erityisesti Ruotsia koskevissa osuuksissa argumenttinsa toistuvasti selittämättä tarkemmin, mistä yksiköistä ja ihmisryhmistä hän puhuu. Arvostellessaan näkemyksiä paperittomien

ja turvapaikanhakijoiden kohtaamasta byrokratiasta, asenteista tai vastaanottojärjestelmistä häneltä jää mainitsematta selvästi, mistä maista hän puhuu. Lukija jää pohtimaan, onko kysymyksessä Khosravin parhaiten tuntema Ruotsin tilanne vai mahdollisesti Euroopan unionin todellisuus.

Samoin toisarvoisiksi jäävät ne ihmiset, jotka näkevät paperittomat siirtolaiset ja turvapaikanhakijat inhimillisestä näkökulmasta – ihmiset, jotka saarnaavat Khosravin tapaan siirtolaisten oikeuksien parantamisen ja tasa-arvon puolesta. Näiden äänen huomioon ottaminen ei sovi kirjoittajan näkemysrajoihin vihamielisestä luonteesta. Rajoihin ei liity Khosravin katsannossa positiivisia puolia. Tämä lisää dramatiikkaa, mutta antaa paikoin yksioikoisen vaikutelman. Toisaalta Khosravi sijoittaa teoksensa Walter Benjaminin ja Franz Kafkan edustamaan pessimististen kirjailijoiden traditioon.

Vaikka turvapaikanhakijoiden ja ilman virallisia matkustusasiakirjoja Eurooppaan muuttaneiden ihmisten kokemuksista on aiemmin julkaistu lukuisia haastatteluihin perustuneita teoksia, Khosravin teos erottuu terävänäköisyydessään ja yksityiskohdientajussaan, tutkimuksellisuudellaan sekä kirjallisen rakenteen ja tyylien tajullaan. Kirjoittaja on lisäksi jaotellut siirtolaisuuden kokemukset tehokkaasti matkansa eri vaiheita luotaaviin lukuihin. Rajat eivät päästä matkaajaa otteestaan; ne vain muuttavat muotoaan.

Teos on silmiä avaava kertomus sekä fyysis-hengellisestä kokemuksesta, jonka läpi Euroopan ulkopuolelta siirtolaisina saapuvat ihmiset kulkevat, että siirtolaisjärjestelmästä, joka tämän muuttoliikkeen ympärille on lukuisissa eri maissa muodostunut. Khosravi onnistuu johdannossa esittämässään, Benjaminilta lainaamassaan tavoitteessa: hän näyttää asioita – ei selitä niitä.

Matti Välimäki

Seminaareja

Helsinki 11.12.2013

Kuunnelkaa ääntämme – YK:n pakolaispäävaltuutun UNHCR:n seminaari ikä-, sukupuoli- ja monimuotoisuuskysymysten valtavirtaistamisesta ja pakolaisten osallistumisesta

Johanna Malmi, Siirtolaisuusinstituutti

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR aloitti vuonna 2011 dialogin Suomessa asuvien pakolaisnaisten kanssa. Tässä dialogissa naisilla oli mahdollisuus nostaa esille heitä koskevia huolenaiheita ja ehdottaa ratkaisua niihin, koska pakolainen itse tietää oman parhaansa. Osapuolet tapasivat uudelleen vuonna 2013. Nämä kartoitukset on tehnyt tohtori Sanna Saksela-Bergholm UNHCR:n konsulttina.

Monikulttuurisuuden asiantuntija Mina Zandkarimi Väestöliitosta muistutti puheenvuorossaan, että pakolaiset ovat keskenään moninainen ryhmä yksilöitä, joiden lähtösyyt, olosuhteet, kulttuuri, ikä, sukupuoli ja sosiaalinen pääoma vaihtelevat henkilöistä riippuen. Vastaavasti vaihtelevat heidän henkilökohtaiset suhteensa lähtömaahan ja Suomeen.

Dialogissa naiset nostivat omina huolinaan esiin mm. pankkitilin avaamiseen ja perheenyhdistämiseen liittyvät vaikeudet. Kotoutuminen hidastuu, koska omat perheenjäsenet elävät edelleen omassa kotimaassaan. Suomessa tulijoita kohtaavat kieliongelmat ja työnantajien kielivaatimukset. Naiset toivat esille myös sen, että harvoin mediassa kuullaan positiivisia pakolaistarinoita. Myös myönteisten tarinoiden kertominen auttaisi torjumaan kielteisiä asenteita ja antaisivat pakolaisnuorille hyvän kuvan omasta yhteisöstään ja vanhemmistaan. Mina Zandkarimi muistuttikin, että pakolainen ei ole ainoastaan haaste, vaan myös voimavara.

Sanna Saksela-Bergholm esitteli turvapaikan roolin vahvistamista vastaanotossa. Hänen tutkimuskohteinaan olivat Helsingin Kaarlenkadun ja Kristiinankaupungin vastaanottokeskukset. Kaarlenkadulla molemmille sukupuolille tarjottiin tasapuolisesti toimintaa. Kristiinankaupungissa vas-

taanottokeskus toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa kunnan kulttuuri- ja vapaa-ajan toimistojen kanssa. Tämä mahdollistaa osallistujien omiin toiveisiin perustuvaa toimintaa. Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian erikoisuunnittelija Johanna Metsälä ja kolme kokemusasiantuntijaa Kivenlahden perheryhmäkodista kertoivat alaikäisten turvapaikanhakijoiden edustajajärjestelmän kehittämisestä.

Pakolaisten osallistamisesta kunnissa ja järjestöissä Sanna Saksela-Bergholm antoi erilaisia esimerkkejä ajankohtaisista pakolaisten osallistamisprojekteista. Keskeistä pakolaisten osallistamisessa on, ettei kaikkien hankkeiden tarvitse olla suuria, näyttäviä ja uutta luovia, vaan pienet teot ratkaisevat. Harriet Lindelöf, Pajam Razjan ja Marjan Zughayaie todistivat Kristiinankaupungin esimerkillä, että erilaisten tahojen keskinäinen verkostoituminen ja yhteenkuuluvuuden tunne aktivoivat pakolaisia mukaan keskinäiseen yhteistoimintaan.

Erja Stolt puhui puolestaan Oulun Seudun Settlementti ry:n vetämästä Naisten koulu -projektista, jonka kohderyhmänä ovat Suomessa pitkään asuneet naiset. Heidän kotouttamisaikansa on jo mennyt umpeen ja heidän edellytyksensä toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ovat heikentyneet. Naiset käyvät vuoden lähiopetusta ja kuntouttavaa työtoimintaa tarjoavassa koulussa. Osa naisista onkin työllistynyt tämän koulutusohjelman läpikäytyään. Vuonna 2014 alkaa miehille vastaava koulutus.

Seminaarin iltapäiväosiossa oli työryhmämuotoista työskentelyä sen pohjalta, miten pakolaisten aktivoimista ja osallistumista voitaisiin edelleen edistää Suomessa.

Helsinki, Eduskuntatalo 19.3.2014

Eduskunta-seminaarissa maahanmuuttopolitiikkaa bossa novan tahtiin

Ismo Söderling, Siirtolaisuusinstituutti

Tutkijoiden ja kansanedustajien seura TUTKAS järjesti 19.3.2014 Eduskunnassa seminaarin ”Suomesta ja Suomeen - seminaari maahanmuutosta”. Tilaisuuteen osallistui vajaat 100 henkeä, huomattava osa heistä oli kansanedustajia. On ilahduttavaa, että kiireisillä kansamme edustajilla on aikaa ja mielenkiintoa rauhoittua myös keskusteluun ja tietojensa päivittämiseen.

Tilaisuus alkoi tanssahdellen, sillä brasilialaistaukaiset Fabiana Laube ja Fabio de Oliveira esitivät 15 minuuttia bossa novaa. Tutkaksen puheenjohtaja, kansanedustaja Sanna Lauslahti (kok.) totesi avaussanoissaan, että vaikka alati puhutaan Suomesta maahanmuuttomaana, kannattaa muistaa, että Suomesta edelleen myös muutetaan paljon pois (tämä onkin totta, sillä v. 2012 Suomen kansalaisia muutti pois n. 9 500 ja tänne palasi n. 7 900. Maamme onkin varsin poikkeuksellinen länsimaa, jossa kantaväestön kohdalla on muuttotappiota/lisäys IS). Lausmaa korosti myös yhteisen kielen, käytännössä suomen – merkitystä maahanmuuttajia yhdistävänä kulttuurisena siltana.

Ensimmäisen varsinaisen puheenvuoron Suomi-shokista piti André Noël Chaker. Hän on kanadanranskalainen juristi, joka on asunut Suomessa 1990-luvun alkupuolelta asti. André on erikoistunut urheilujuridiikkaan, minkä lisäksi hänet tunnetaan kirjailijana, puhujana sekä muusikkona. Hänet on pari kertaa valittu Suomen parhaaksi puhujaksi. Esitys oli vaikuttava: kädet pyörivät, laulu raikui ja juttu luisti.

Itse pidin esitelmän teemasta ”Suomen maahanmuutto – käyttämätön mahdollisuus”. Esitys löytyy instituutin kotisivuilta, joten jätän kertaamisen vähemmälle (<http://www.migrationinstitute.fi/pdf/webreports.htm> mene kohtaan ”esitelmät”). Vertasin Suomen tilannetta Kanadan vastaavaan, ja totesin meillä olevan aika lailla tekemistä oman

maahanmuuttomallimme kehittämisessä. Toimiva maahanmuuttomalli huomioi samanaikaisesti kotoutumisen, väestöpolitiikan ja työllisyyspolitiikan. Nykyinen mallimme on sirpaleinen ja hallinnollisesti hajoitettu sinne tänne – kokonaisuus on hämärä.

Työ- ja elinkeinoministerin neuvotteleva virkamies Sonja Hämäläinen tarkasteli maahanmuuttopolitiikkaa ja kotouttamista. Hän kävi läpi kotouttamiseen liittyvät keskeiset asiakirjat ja lait. On totta, että uusi (2010) kotouttamislaki on tuonut paljon mahdollisuuksia, mutta niiden saaminen toimivaksi on haasteellista. Siksi Sonja Hämäläinen painotti pöytäkirjan pysyvien rakenteiden vahvistamista, joista keskeinen on kotouttamisen osaamiskeskuksen perustaminen.

VATT:n ja Aalto-yliopiston tutkija Matti Sarvimäki tarkasteli esitelmässään maahanmuuttopolitiikan ja erityisesti kotouttamispolitiikan onnistumista. Vuoden 1999 kotouttamislaki antoi mahdollisuuden verrata ennen lakia ja lain syntymisen jälkeen maahanmuuttaneiden elinolojen kehittymistä. Sarvimäki on laskelmillaan osoittanut, että kotouttamistoimenpiteillä on kiistatta positiivisia vaikutuksia. Esimerkiksi ansiotuloihin kotouttamissuunnitelmien vaikutus toi vuosien 2000–2009 aikana kaikkiaan noin 20 000 euron tulonlisäyksen. Siten vuoden 1999 kotouttamislaki nosti kohderyhmän tuloja lähes puolella, vähensi heidän saamiaan tulonsiirtoja – eikä käytännössä maksanut mitään.

Toiminnajohtaja Jenni Tuominen Monika-Naiset liitosta esitteli johtamansa järjestön toimintaa. Ainakin minut yllätti järjestön toimintakentän laajuus ja monipuolisuus. Kun Jenni Tuominen puheenvuoronsa lopussa toivotti kuulijat tervetulleiksi tutustumaan Monika-Naisten toimintaan, huomasin jostain korvieni välistä kuuluvan ”bingo”. Sinne syksyllä.

Kansanedustajista paikalle oli kutsuttu kokouksen ja perussuomalaisen eduskuntaryhmien

puheenjohtajat. Kokoomuksen Arto Satonen tunnetaan kipakoista kerjäläis-kannanotoistaan. Samoin hän teki vuonna 2013 eduskunnassa aloitteen, jonka mukaan ulkomaisilta opiskelijoilta perittäisiin lukukausimaksu. Esitys on saanut reilusti yli 100 allekirjoittajaa. Sopiva lähtötaso alasta riippuen olisi Satosen mukaan 3 500–12 000 euroa/lukukausi. Vähitellen kysynnän kasvaessa hinta nostettaisiin kattamaan kustannukset. Lisäksi on Satosen mielestä oikeudenmukaista, että valmistumisen jälkeen Suomeen töihin jäävät saavat vähentää maksamansa maksut jälkikäteen verotuksessa esimerkiksi viidessä vuodessa.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmän pj. Jari Lindström vakuutti useaan otteeseen, ettei hän eikä hänen edustamansa ryhmä ole rasistinen. Sen sijaan hän peräänkuulutti maahanmuuttokriittistä keskustelua – maahanmuutto ja sen kustannukset eivät saa olla Lindströmin mukaan tabu yhteiskunnallisessa keskustelussa. Toivomukseen on helppo yhtyä. Jos keskustelemme päivähoidon tai vanhustenhuollon kustannuksista, niin toki tietoa tarvitaan myös maahanmuuton eri osatekijöiden kustannusvaikutuksista. Johan siinä kansanedustajankin uskottavuus murenee, elleivät he tiedä, mistä päättävät.

Seminaarin päätti kansanedustaja Tarja Filatov (sd). Hän kiitti osallistujia ja yleisöä aktiivisesta sekä

hedelmällisestä keskustelusta. Kiitoksiin on helppo yhtyä, sillä seminaari jätti harvinaisen positiivisen ja rakentavan vaikutelman. Lopuksi Tarja Filatov kertoi mainion jutun tyttärensä ainevalinnoista koulussa. Tarina on tämän artikkelin lopussa.

Mikä on TUTKAS

TUTKAS on tutkijoiden ja kansanedustajien seura, jonka tarkoituksena on luoda edellytyksenä kansanedustajien ja tutkijoiden väliselle yhteydelle ja tiedonvaihdolle. TUTKAS edistää tiedettä koskevan suunnittelun, päätöksenteon ja tulosten hyväksikäytön kriittistä tarkastelua. Seuran jäsenenä on pääasiassa aktiivisia tutkijoita ja kansanedustajia. Seuran tutkijajäseneksi pääsemisen edellytyksenä on akateemisen loppututkinnon suorittaminen ja toimiminen tutkimustehtävissä. Seuran jäsenmäärä oli vuonna 2002 runsaat 500, joista noin 100 oli kansanedustajia.

Jäsenyydestä kiinnostuneet tutkijat voivat ottaa yhteyttä sihteeri Ulla Hirvoseen, puh. 09-432 2429 (nimi.nimi@eduskunta.fi). Seuran vuosijäsenmaksu seuran kotisivujen mukaan on 10 euroa.

Seminaarissa kuultua: Rajallista rajatietoa

”Soitin kotiin tyttärelleni. Hän kertoi puhelimesta, että oli koulussa valinnut oppiaineekseen rajatiedon. Menin hieman hämilleni, ja kerroin tyttärelleni, että palataan asiaan illalla, kun tulen kotiin.

Tulin kotiin ja aloitin heti keskustelun lapseni aineenvalinnasta. Iloisena hän kertoi luopuneensa aineesta, koska se liittyykin ennustamiseen yms. Hän oli luullut sen liittyvän siirtolaisuuteen”.

Kansanedustaja Tarja Filatov

Dokumenttifilmi ja kirja Vancouverin suomalaisista sotaveteraaneista

Dokumenttifilmi "Rintamalta Länsirannikolle: Vancouverin suomalaiset sotaveteraanit muistelevat" sai upean ensi-iltansa maaliskuun 9. päivänä North Vancouverin BlueShore Centre of the Performing Arts -teatterissa, Brittiläisessä Kolumbiassa Kanadassa. Kolmihenkeisen työryhmän, eli Leena Kellyn, Satu Bellin ja Ilkka Uiton lähes neljän vuoden työ kulminoitui tähän tapahtumaan.

Sali oli täynnä, kun Vancouver Finlandia Klubin puheenjohtaja David Laulainen toivotti yleisön tervetulleeksi. Koko suomalainen yhteisö oli saapunut katsomaan filmiä sankoin joukoin. Mukana oli myös paljon Skandinavian Keskuksen norjalaisia, tanskalaisia, ruotsalaisia ja islantilaisia, sekä tietysti kanadalaista yleisöä. David Laulainen esitteli Ralph Sultanin, 80-vuotiaan West Vancouver-Capitanon kansanedustajan. Ralph Sultan yhdisti puheessaan mainiosti ruotsalaisen syntyperänsä ja tietoutensa Suomen vaikeasta asemasta kahden suurvallan välissä toisen maailmansodan aikana. Ralph Sultania seurasi Burnabyn kansanedustaja Richard Lee, joka luovutti Brittiläisen Kolumbian hallituksen puolesta kunniakirjan illan isännille, eli Brittiläisen Kolumbian sotaveteraaneille ja Vancouverin Finlandia Klubille.

Brittiläisen Kolumbian sotaveteraanien puheenjohtaja Esko Kajander luki Suomen Sotaveteraaniliiton Kanadan piirin puheenjohtajan Reijo Viitalan tervehdyksen, ja ojensi Kanadan piirin kunniakirjan Leenalle ja Sadulle.

Filmin vastaava tuottaja Leena Kelly kertoi puheessaan, kuinka kaikki oikein alkoi. Leenan isoen, ensimmäinen talvisodassa kaatunut upseeri Antti Nikula, oli innoituksena Rintamalta Länsirannikolle –projektille. Päätös tallentaa Vancouverin suomalaisten sotaveteraanien tarinat tehtiin huhtikuussa 2010. Haastattelut aloitettiin heti, sillä aika oli käymässä vähiin. Projektin haastattelemista 30 veteraanista kahdeksan oli ehtinyt poistua keskuudestamme ennen ensi-iltaa. Satu ja Leena etsivät myös vastausta kysymykseen, miksi niin monet veteraanit muuttivat pois Suomesta? Vaikuttiko sota siihen? Vastaukset olivat hyvin yllättäviä.

Ohjaaja Satu Bell mainitsi puheessaan, kuinka filmi oli hyvin pienen ryhmän työn tulos, ja kuinka jokainen veteraani olisi ollut filmin arvoinen. 66 minuuttia pitkä filmi on vain pieni leikkaus kaikesta siitä materiaalista, mitä haastatteluista kertyi. Kirjassa on jokaisen veteraanin pidempi tarina.

Tilaisuus oli moneen otteeseen hyvin koskettava. Yksi lämpimimmistä hetkistä oli, kun Eino Kynnäräinen, 90-vuotias toisen maailmansodan veteraani, astui puhujakorokkeelle kertomaan muutostaan Suomesta Kanadaan 1950-luvulla – ilman englannin kielen taitoa, tuttavuuksia ja lähes rahattomana.

Mari Petznek esitti filmiä varten säveltämänsä tunnusmusiikin, ”Näkemiin” –kappaleen, joka pohjautuu Sakari Kujansuun tarinaan. Mari esitti kappaleen englanniksi ja suomeksi kitaran säestyksellä.

Itse filmi ei jättänyt kovin monta silmää kuivaksi, mutta yleisö sai myös nauraa moneen otteeseen. ”Rintamalta Länsirannikolle filmin esitys oli aivan mahtava. Se todellakin kirpasi sydämestä. Mielestäni paras sodasta kertova dokumentti. Hyvin liikuttava kokemus,” kommentoi yksi katsojista. ”Me katsojat elimme veteraanien mukana; ilot ja surut. Vanhat filmit arkistoista ja uudet luontokuvat nivoutuivat saumattomasti yhteen!” jatkoi toinen.

Näytös sattui samalle päivälle kuin veteraani Usko Arvosen syntymäpäivä. Arvonen oli myös ensimmäinen projektin haastattelema veteraani. Koko sali lauloi Happy Birthday to You 89-vuotiaalle Arvoselle Esko Kajanderin johdolla.

Filmiä seurasi yllätysseremonia paikalla oleville veteraaneille. Leena Kellyn kirjoittama ja Siirtolaisuusinstituutin julkaisema suomenkielinen kirja oli Suomessa saatu painosta vasta edellisen viikon lopulla. Siirtolaisuusinstituutin johtaja Ismo Söderlingin nopean toiminnan ansiosta kirjat saapuivat jo kuutta päivää myöhemmin Vancouveriin, ja olivat täten valmiina ojennettaviksi veteraaneille. Jokainen paikalla ollut haastateltu veteraani tai hänen leskensä sai oman kirjan mukaan. Veteraanien kirja on kovakantinen ja kaikki kuvat on painettu väril-

Elokuvanäytöksessä paikalla olleet sotaveteraanit tai heidän puolisonsa ryhmäkuvassa. Kuva: Marja-Liisa Hassinen, Länsirannikon uutiset.

lisinä. Instituutin henkilökunta teki todella suuren työn kirjan toimittamisessa ja suunnittelussa.

Leena Kelly

Vancouver Finlandia Klubin puheenjohtaja David Laulainen, ohjaaja ja tuottaja Satu Bell, vastaava tuottaja Leena Kelly ja Suomalaiset sotaveteraanit Brittiläisessä Kolumbiassa -yhdistyksen puheenjohtaja Esko Kajander. Kuva: Marja-Liisa Hassinen, Länsirannikon uutiset.

Kirjaa voi ostaa pehmeäkantisena Siirtolaisuusinstituutin nettikaupasta, 20 € + postikulut:
<http://shop.migrationinstitute.fi/>
 tai sähköpostilla satu.lopponen@utu.fi tai krista.mielismaki@utu.fi

Uusi julkaisu

Martikainen, Tyyne: Inkerinsuomalaisten oikeus muistoon – ”Että ketään heistä ei unohdetaisi”. Painosalama, Turku 2014. 186 s.
 ISBN 978-952-5889-62-8 (painettu)
 ISBN 978-952-5889-63-5 (PDF)
 ISSN 2323-654X

Tietokirjailija Tyyne Martikainen on haastatellut kirjaansa kymmeniä eri puolilla Venäjää ja ulkomailla asuvia inkerinsuomalaisia, jotka kertovat muistonsa ja kokemuksensa Stalinin vainojen ajalta. He ovat kokeneet Leningradin piirityksen ja saksalaisten miehityksen toisen maailmansodan aikana. Inkerinsuomalaisten vähemmistöryhmän osa ei ole historian saatossa ollut helppo. Jo tsaarinvallan aikaiseen hallintokulttuuriin kuului väkivallan käyttö, mm. poliittisten tosinajattelijoiden karkottamisena Siperiaan. Bolshevikit jatkoivat väkivallan kulttuuria. Heidän hallintonsa jatkui vain valtion harjoittamana terrorina, joka erityisen voimakkaana kohdistui etnisiin vähemmistöryhmiin, siten myös inkeriläisiin.

Valtioterrorin ja joukkopuhdistusten kohteeksi inkerinsuomalaiset joutuivat 1920–1930 -lukujen vaihteessa alkaneen maatalouden kollektivisoinnin

yhteydessä. 1930-luvusta muodostui puhdistusten ja tuhoaaltojen vuosikymmen. Vainot jatkuivat vaikeampina aina Stalinin kuolemaan, vuoteen 1953 saakka. Vainot kohdistettiin erityisesti rajojen lähellä oleviin etnisiin ryhmiin. Pelko ja puutteet määrittivät ihmisten arkipäivää. Kukaan ei koskaan tiennyt, milloin koputetaan oveen ja tulee vuoro. Inkerinsuomalaiset itsekkin vaikenivat suomalaisuudestaan. Vasta Neuvostoliiton sortumisen jälkeen inkerinsuomalaisuudesta on voitu puhua. Luterilaiset seurakunnat ja inkerinsuomalaisten kulttuuriyhdistykset kokoavat piiriinsä pienenevät inkerinsuomalaisten ryhmät.

Pietarin lähellä sijaitsee korkean aidan ympäröimä Levashovan joukkohautausmaa. Sinne on Stalinin vainojen aikana haudattu kymmeniä tuhansia kansanvihollisiksi tuomittuja oman maan kansalaisia. Inkerinsuomalaisten uhrien määrää ei tiedä kukaan. Karkotusten ja vainojen olosuhteissa nälkään ja sairauksiin kuolleiden määrää tuskin koskaan kyetään lopullisesti arvioimaan. Levashovan hautausmaa on kunnostettu kauniiksi muistopuistoksi, ja siellä vietetään vuosittain uhrien muistopäivää.

Vain harvat ovat palanneet kotipaikoilleen. Yhtenäisestä kansanosasta on rippeet jäljellä hajotettuihin eri puolille Venäjää tai ulkomaita. Suomeen on paluumuuttajina saapunut noin 30 000 inkerinsuomalaista. Suomeen muuton jälkeen he hakevat Suomen kansalaisuuden ja sopeutuvat uuteen ympäristöönsä. Inkerinmaata ei enää entisessä mielessä ole.

Otamme vastaan lahjoituksia

Siirtolaisuusinstituutilla on sääntöjensä mukaan oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja Suomesta ja ulkomailta. Aikaisemmin saamansa lahjoitukset instituutti on sijoittanut mm. tutkimusrahastoonsa, josta tuetaan vuosittain suomalaiseen siirtolaisuuteen liittyvää tutkimusta, dokumentaatiota ja konferenssitoimintaa.

Instituutissa ylläpidettävä siirtolaisuusarkisto ottaa myös vastaan lahjoituksena erilaisia dokumentteja jälkipolville säästettäväksi. Tällaista materiaalia ovat mm. käsikirjoitukset, kirjeet, valokuvat, äänilevyt ja pieni-muotoiset tarve-esineet.

Yhteydenotot: Johtaja Ismo Söderling,
 Arkistonhoitaja Jarno Heinilä,

isoder@utu.fi +358-50-511 3586
 jshein@utu.fi +358-2-28 404 60

Muuttoliike- ja etnisyystutkimuksen tietokanta (METTI)

Muuttoliike- ja etnisyystutkimuksen tietokanta METTI on Siirtolaisuusinstituutin ylläpitämä tietokanta. Siihen kerätään tietoa Suomen muuttoliikkeisiin ja etnisiin kysymyksiin liittyvistä tutkimuksista ja selvityksistä.

Tietokantaa voivat täydentää kaikki aihepiiristä kiinnostuneet. Tämä käy kätevimmin lomakkeella, johon pääset linkillä:

<http://denver.utu.fi/fi/webform/metti-lomake>

Tietoja käytetään alan tutkimuksesta tiedottamiseen. METTI-tietokanta hyödyntää paitsi alan tutkijoita, myös tiedotusvälineitä ja yhteiskunnallisia päätöksentekijöitä.

Emme luovuta tietokantaan saatuja yhteystietoja ns. kolmansille osapuolille ilman lupaa.

METTIÄ koskeviin tiedusteluihin vastaavat: tutkimusjohtaja Elli Heikkilä, [elheik\(at\)utu.fi](mailto:elheik@utu.fi), ja informaatikko Lilli Kojo, [lilli.kojo\(at\)utu.fi](mailto:lilli.kojo@utu.fi).

Taustaa

Siirtolaisuusinstituutti on kerännyt muuttoliiketutkimukseen liittyviä tietoja jo 1970-luvulta lähtien. Olemme laatineet kerättyjen tietojen pohjalta useita bibliografioita:

- Muuttoliikkeet ja etniset vähemmistöt Suomessa 1999–2004. Tutkimukset ja tilastot. Työministeriö, Etnisten suhteiden neuvottelukunta, Työhallinnon julkaisu 343, 2004. Kartoituksen tekijä Jouni Korkeasaari (Siirtolaisuusinstituutti).
- Maahanmuutto, pakolaisuus, siirtolaisuus ja etniset vähemmistöt 1990-luvulla. Tutkimukset ja tilastot. Etnisten suhteiden neuvottelukunta, Työhallinnon julkaisu 238, 1999. Kartoituksen tekijä Elli Heikkilä (Siirtolaisuusinstituutti).
- Siirtolaisuus- ja pakolaisuustutkimus Suomessa 1980–1993. Siirtolaisuusinstituutti 1996. Kartoituksen tekijä Minna Domander.
- Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Siirtolaisuusinstituutti 1978. Kartoituksen tekijät Olavi Koivukangas ja Simo Toivonen.

The Institute of Migration launches the Migration Fellow Program

The Institute of Migration has established the Migration Fellow Program.

The objective is to foster research and promote professional development among members of the network. Internationalization of the science is also promoted by the program.

The program is intended for scholars from both Finnish and abroad. The fellowship program advances international research connections and mobility among researchers.

The Migration Fellow Program entails:

- Opportunity to participate in scholarly activities arranged at the Institute of Migration (meetings of researchers, seminars, conferences)
- Opportunity to give a guest lecture in the Fellow's own area of research and to highlight her/his research findings

- Opportunity for the Fellow to publish research and findings as part of the Institute's publication series

- To cover travel and accommodation costs for a short stay at the Institute of Migration

The research fellows will be able to store their research materials in the Institute's archives. One objective of the Institute's archive is to collect research and related material for wider use.

Applications for the Migration Fellow Program should be sent **by August 31, 2014:**

www.migrationinstitute.fi

More information:

Research Director Elli Heikkilä: [elli.heikkila\(at\)utu.fi](mailto:elli.heikkila@utu.fi)

Siirtolaisuusinstituuttiin ruotsinkielinen keskus: ”Migrationscentret för Svenskfinland vid Migrationsinstitutet”

Turussa toimiva Siirtolaisuusinstituutti on toiminut 40 vuotta. Valtakunnallisena säätiönä instituutin toimintakenttään ovat kuuluneet kaikki muuttoliikeilmiöt käsittäen siirtolaisuuden Suomesta muihin maihin, maahanmuuton ja kotoutumiskysymykset. Kaikkiaan Suomesta on viimeisten 150 vuoden aikana muuttanut ulkomaille reilusti yli miljoona henkeä. On hyvin tiedossa, että esimerkiksi Ruotsiin 1960- ja 70-luvuilla muuttaneista ruotsinkielisiä oli lähes 20 %. Siten ruotsinkielisten muuttoalttius on moninkertainen suomenkielisiin verrattuna.

Pohjanmaalla on virinnyt tarve kehittää suomenruotsalaisen muuttoliikkeen tutkimusta ja arkistointia. Siirtolaisuusinstituutin hallitus käsitteli asiaa ja perusti kokouksessaan 26.3. suomenruotsalaisen muuttoliikekeskuksen nimeltään ”Migrationscentret för svenskfinland vid Migrationsinstitutet”. Keskus tu-

lee osaksi Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskusta, joka sijaitsee Seinäjoella. Nykyisten suunnitelmien mukaan ruotsinkielinen keskus toimii Kruunupyyn kunnassa sijaitsevan kansalaisopiston tiloissa. Kansalaisopisto tunnetaan aktiivisena maahanmuuttajien kotouttamisessa, samoin siellä on jatkuvasti toimintaa liittyen siirtolaisuuteen.

Siirtolaisuusinstituuttiin Turkuun on vuosikymmenien aikana kerätty mittava siirtolaisrekisteri ulkomaille muuttaneista. Samoin instituutin laaja kirjasto käsittää myös suomenruotsalaiseen muuttoliikkeeseen liittyvää kirjallisuutta. Uudella valtakunnallisella keskuksella onkin tärkeä tehtävä suomenruotsalaiseen siirtolaisuuteen liittyvän tutkimus-, näyttely- ja konferenssitoiminnan kehittämässä. Keskuksen projektipäälliköksi on nimitetty maisteri Magnus Enlund Kokkolasta.

Kuva: Ismo Söderling.

Tilastotietoa siirtolaisuudesta vuosina 1990-2013

Taulukot ja laskelmat perustuvat Tilastokeskuksen StatFin –tietokannasta saatuihin tietoihin.

Tiedot on koontanut Ismo Söderling (nimi.nimi@utu.fi)

Taulukko 1. Suomessa asuva väestö syntyperän mukaan.

Vuosi	Suomen väestö yhteensä	Syntyperältään suomalaisia yhteensä	Syntyperältään suomalainen, syntynyt Suomessa	Syntyperältään suomalainen, syntynyt ulkomailla	Syntyperältään ulkomaalaisia, yhteensä	Ensimmäisen polven ulkomaalainen	Toisen polven ulkomaalainen
1990	4998478	4960860	4930148	30712	37618	32804	4814
1995	5116826	5036976	5002908	34068	79850	71633	8217
2000	5181115	5067870	5030655	37215	113245	98977	14268
2005	5255580	5098221	5056726	41495	157359	135143	22216
2010	5375276	5138210	5092512	45698	237066	202443	34623
2012	5426674	5147058	5099795	47263	279616	238208	41408
Kasvu %	8,6	3,8	3,4	53,9	661,7	626,2	760,2

Viimeisten 22 vuoden aikana Suomen väestö on kasvanut 8,6 %. Syntyperältään suomalaisten määrä on kasvanut 3,8 %, joten maahanmuuttajien tuoma väestönkasvu on yli puolet maamme väestönkasvusta.

Taulukko 2. Maahan- ja maastamuutto sekä nettomuutto Suomeen vuosina 1990–2012.

	Maahanmuutto	Maastamuutto	Nettomuutto
1990	13558	6477	7081
1995	12222	8957	3265
2000	16895	14311	2584
2005	21355	12369	8986
2010	25636	11905	13731
2012	31278	13845	17433
2013*	30298	13295	17003

*Ennakkotieto, Tilastokeskus, väestön ennakkotilasto 2014/helmikuu.

Taulukko 3. Maahan- ja maastamuutto 1990-2012 erikseen Suomen ja ulkomaan kansalaisuuden mukaan.

		1990	1995	2000	2005	2010	2012
Maahanmuutto	Suomen kansalaiset	7066	4877	7785	8611	7424	7944
	Ulkomaan kansalaiset	6492	7345	9110	12744	18212	23334
Maastamuutto	Suomen kansalaiset	5539	7441	10183	9737	8782	9619
	Ulkomaan kansalaiset	938	1516	4128	2632	3123	4226
Nettomuutto	Suomen kansalaiset	1527	-2564	-2398	-1126	-1358	-1675
	Ulkomaan kansalaiset	5554	5829	4982	10112	15089	19108

Suomalaisten keskuudessa lähtömuutto on (edelleen) tulomuuttoa suurempi. siten Suomen kansalaisten nettomuutto on negatiivinen. Edelliseen liittyen koko Suomen positiivinen muuttotase on ulkomaisten maahanmuuttajien varassa.

Taulukko 4: Maahanmuutto Suomeen 1990–2012 tuloalueittain.

Tuloalue Suomeen	Maahanmuutto/vuosi					
	1990	1995	2000	2005	2010	2012
Maat yhteensä	13558	12222	16895	21355	25636	31278
Muut EU (27) maat	8001	6586	7733	10993	12193	16341
Muu Eurooppa	2898	3144	4757	4123	4032	4890
Afriikka	416	631	516	1264	2235	1881
Amerikka	690	576	924	1334	1412	1408
Aasia	1265	1147	1767	3333	5228	6123
Oseania	130	63	166	206	244	224
Tuntematon	158	75	1032	102	292	411

Vuonna 2012 maahanmuutosta suurin osa tuli muista EU-maista (52,2 %). Afrikan ja Aasian osuus on kuitenkin kasvanut maahanmuutossa huomattavasti: vuonna 1990 näiltä alueilta tuli 12 % muuttajista, mutta vuonna 2012 jo joka neljäs (25 %)

Taulukko 5: Maastamuutto Suomesta 1990–2012 kohdealueittain.

Menoalue Suomesta	Maastamuutto/vuosi					
	1990	1995	2000	2005	2010	2012
Maat yhteensä	6477	8957	14311	12369	11905	13845
Muut EU (27) maat	5396	6465	9145	8472	7849	8714
Muu Eurooppa	395	960	2255	1286	1347	1375
Afriikka	70	136	397	147	147	218
Amerikka	390	804	1405	1330	1129	1423
Aasia	97	392	922	825	1059	1429
Oseania	117	149	164	235	267	374
Tuntematon	12	51	23	74	107	312

Maastamuutosta EU-maihin suuntautui vuonna 2012 kaksi kolmasosaa muutosta. Tarkasteluajanjakson alussa osuus oli selvästi suurempi. Suomalaiset muuttavat nykyisin selvästi enemmän Aasiaan ja Amerikkaan kuin aikaisemmin.

Taulukko 6. Suomen vieraskieliset vuonna 2013 suuruusjärjestyksessä.

Järjestysnumero	Kieli	Puhujien määrä
1	venäjä	66 379
2	eesti, viro	42 936
3	somali	15 789
4	englanti	15 570
5	arabia	13 170
6	kurdi	10 075
7	kiina	9 496
8	albania	8 214
9	thai	7 513
10	persia	7 281
11	vietnam	6 991
12	turkki	6 441
13	espanja	6 022
14	saksa	5 902
15	puola	4 060
16	ranska	3 524
17	unkari	2 527
18	romania	2 467
19	bengali	2 401
20	tagalog, pilipino	2 195
21–154	Muut kielet (134 kieltä)	52 310
Yhteensä 154 kieltä		289 068

Taulukko 7. Suomen kansalaisuuden vuonna 2012 saaneet edellisen kansalaisuutensa mukaan.

1. Venäjä	2 477
2. Somalia	609
3. Viro	521
4. Afganistan	510
5. Irak	457
6. Iran	451
7. Entinen Serbia ja Montenegro	297
8. Turkki	278
9. Entinen Sudan	228
10. ILMAN KANSALAIUUUTTA TAI TUNTEMATON	213
11. Ruotsi	190
12. Vietnam	150
13. Ukraina	148
14. Kiina	124
15. Intia	117
16. Bangladesh	114
17. Bosnia ja Hertsegovina	112
18. Kongon demokraattinen tasavalta	100
19. Marokko	94
20. Pakistan	91
Muut yhteensä	1 897

Taulukko 8. Maahanmuutto Suomeen vuonna 2012 tulomaittain suuruusjärjestyksessä.

Maahanmuutto yhteensä		31 278
1	Viro	6 422
2	Venäjä	3 096
3	Ruotsi	2 793
4	Britannia	1 076
5	Espanja	912
6	Kiina	906
7	Yhdysvallat (USA)	861
8	Thaimaa	817
9	Saksa	808
10	Iran	562
11	Intia	558
12	Puola	553
13	Irak	528
14	Turkki	443
15	Norja	432
16	Tanska	425
17	Italia	421
18	Vietnam	382
19	Nepal	376
20	Ranska	363
Muut maat yhteensä		8 907

Taulukko 9. Maastamuutto Suomesta vuonna 2012 tulomaittain suuruusjärjestyksessä.

Maastamuutto yhteensä		13 533
1	Ruotsi	2 698
2	Britannia	1 241
3	Yhdysvallat (USA)	1 020
4	Saksa	994
5	Viro	939
6	Espanja	599
7	Norja	489
8	Tanska	449
9	Kiina	376
10	Venäjä	333
11	Sveitsi	330
12	Australia	315
13	Ranska	315
14	Alankomaat	241
15	Intia	214
16	Kanada	210
17	Puola	152
18	Unkari	152
19	Belgia	146
20	Italia	146
Muut maat yhteensä		2 174

Taulukko 10. Suomessa asuvat ulkomaan kansalaiset 1990–2013.

Vuosi	Ulkomaan kansalaiset yht.	Miehet	Naiset
1990	26255	14769	11486
1995	68566	35779	32787
2000	91074	45536	45538
2005	113852	57751	56101
2010	167954	88613	79341
2013	207511	110165	97346
Kasvu %, 1990–2013	690,4	645,9	747,5

Ulkomaan kansalaisten määrä on siis vuodesta 1990 lähtien lähes seitsemänkertaistunut. Vaikka naisia on maahanmuuttajissa edelleen vähemmän kuin miehiä, on heidän määrällinen kasvunsa ollut selvästi suurempaa.

Taulukko 11. Suomessa asuvat vieraskieliset vuosina 1990–2013.

Vuosi	Vieraskieliset yhteensä
1990	24 783
1995	65 649
2000	99 227
2005	144 334
2010	224 388
2013	289 068
Kasvu %, 1990–2013	1066,4

Vuosien 1990–2013 välisenä aikana Suomessa asuvien vieraskielisten määrä on yli kymmenkertaistunut.

Taulukko 12. Suomalaisen miesten ulkomaalaiset puoliset lähtöalueen mukaan.

	2005	2010	2012	Kasvu % 2005– 2012
Ulkomaan kansalaiset yhteensä	15359	20045	22138	44,1
Muut EU (27) maat	5247	6525	7007	33,5
Muu Eurooppa	4765	5084	5236	9,9
Afrikka	658	947	1117	69,7
Amerikka	874	1228	1342	53,5
Aasia	3302	6075	7258	54,5
Oseania	59	90	87	47,5
Ilman kansalaisuutta tai tuntematon	454	96	91	-

Taulukko 13. Suomalaisen naisten ulkomaalaiset puoliset lähtöalueen mukaan..

	2005	2010	2012	Kasvu % 2005– 2012
Ulkomaan kansalaiset yhteensä	13983	18993	21264	52,1
Muut EU (27) maat	7749	9810	10861	40,1
Muu Eurooppa	2146	3332	3763	75,3
Afrikka	1089	1900	2135	96,1
Amerikka	1178	1678	1864	58,2
Aasia	1138	1915	2268	99,3
Oseania	186	232	242	30,1
Ilman kansalaisuutta tai tuntematon	497	126	131	-

Suomalaisilla miehillä ja naisilla oli suunnilleen sama määrä ulkomaalaisia puolisoita vuonna 2012 (vrt. taulukot 12 ja 13) Eroa oli kuitenkin sikäli, että miehillä puolisoita oli selvästi useammin EU:n ulkopuolelta, kun taas naisilla oli enemmän puolisoita muista EU-maista. Miehillä oli aasialaisia puolisoita vuonna 2012 yli 7 000, kun vastaavasti suomalaisilla naisilla vain hieman yli 2 000.

An English-language monthly newspaper serving the North American Finnish community, and beyond

**The Finnish American Reporter • PO Box 479 • Hancock, MI 49930
Phone: (906) 487-7549 • www.finnishamericanreporter.com**

Emil Acks Story by Olli Lamminen

I have told the story of Emil Acks countless times. Most often I tell Emil's story to the young ones, the ones with too much time on their hands, the ones who are bored to death, to the ones who have too much or don't have enough.

The story might or might not have changed in the last 40 years the way most of the family tales do with the time.

Emil was born to the Jewish family in Poland at the onset of the II World War. He was just a baby when his family started a long journey east barely keeping ahead of the advancing Germans. As the war spread to Russia, Emil's family always kept ahead of the advancing Germans.

By the end of 1945 the family had crisscrossed most of the Eastern Europe and finally ended up in Israel around the turn of the decade. By that time Emil was already over 10 and had never attended any form of school. His sole education consisted of what his parents had been able to teach him during their 10-year journey.

One of the skills his father had taught Emil was welding. Barely past his teen-age years he started a small welding shop near the Gaza strip in Israel. He was making birdcages for the local markets. He got married at a young age, had three children and had difficulties to earn enough for the growing family.

When the 1967 war broke out, Emil's small welding shop was destroyed. When he got out of the military service after the war, he rebuilt his welding shop. The Yom Kippur War of 1973 again destroyed his shop. After the war Emil decided he had enough and decided to search for better life elsewhere. At that time he had no passport, spoke only Polish, Yiddish, Hebrew and some Russian. Neither had he any money. If he wanted to travel, he had to find a free passage.

He first jumped onto a Polish freighter at an Israeli port, Haifa. The captain agreed to keep him in the ship as long as he worked. Emil jumped out of the boat in London, UK. But after spending few

weeks in England doing erratic jobs, he decided that England was not for him. Another Polish freighter took him to New York where had to physically jump overboard and swim to the shoreline.

Emil was now walking the streets of New York penniless, without any knowledge of English and without any personal documentation. He kept walking, for days, till he heard Polish being spoken at a local car wash. The location was Carz-R-Popping owned by Sam Sherman who was known in New York as the king of the car wash. As Sam was also a Polish Jew, Emil easily was able to communicate with Sam. Sam gave him a job wiping the exiting cars at the end of the car wash. He was paid a dollar an hour.

As Emil had neither money nor place to sleep, Sam let him sleep in the equipment room on a mattress somebody brought in. Within days it was obvious that Emil on one side of the car was doing more work with better results than the two guys on the other side. Soon Emil was alone on one side and three other Polish immigrants were on the other side.

Car washes of the sixties were not the most reliable pieces of equipment. They broke down pretty much on a weekly basis. When this happened, Emil was out of work till somebody repaired it. The days he worked, he earned 14 dollars doing that many hours at dollar an hour.

Soon Emil recognized that nobody really serviced and maintained the car wash equipment. It was fixed and repaired when it broke down. Without anybody asking Emil started waking up 3 hours before the car wash opened. In those 3 hours he cleaned and tidied the place, lubricated all bearing and made sure that everything was in good working condition.

I love the reaction to the above from most of the teenagers whom I am telling the story. Emil is crazy or stupid, doing work for nothing without anybody asking for it. Doesn't make any sense. I would never do something that stupid.

Without considering the opinions of the future generations Emil kept on his routine for several months. Soon Sam Sherman realized that one of his several locations always looked clean, had no breakdowns and the equipment worked better. When he found out why, he immediately went to talk to Emil. He suggested Emil should concentrate only on servicing and maintaining his dozen or so car washes. He promised to get Emil a proper set of tools and buy him a car so he can get around from one location to another.

That became a bit of an issue. Emil had never owned a car, had never driven a car and did not know how. The solution was that Sam gave Emil a car and a driver to take him around. The only thing he did not offer Emil was to raise his pay. In less than a year from Emil's arrival Carz-R-Poppin locations all increased in sales, profits and all looked cleaner and nicer. Naturally this did not go unnoticed by the competitors. Neither did Emil's reputation – he had single handedly created the new image to these car washes, had increased their profits and he was still being paid only a dollar an hour.

Soon the second largest car wash operator approached Emil. Sam faced either losing Emil or

raising his pay to a completely new level. By the time Emil finished negotiations with competing car washes, he was earning over \$20.00 an hour, had immigration documents being prepared for him and his family, had lodging arranged and was learning to drive a car. (\$20 per hour salary in 1973 equals to \$120,000 annual salary today)

I met Emil first time in 1976. By that a time he was already a partner in the biggest car wash chain in New York City. When Emil retired around 2010 he was a legend among American car washers with multiple sites of his own.

I learned his story when we flue together to Nigeria in 1976. In all of his successes and failures Emil had never asked anything. In the plane I asked Emil directly: "Did you plan it this way or did it only happen so?"

Emil's reply was that his only plan was to make himself so important to the business, wherever he worked, so that they could not afford to lose him. Financially Emil today is comfortably retired in Southern Florida.

I still have an honor to call him my friend.

Kokous Yhdysvaltain suurlähetystössä 4.2.2014

Suomi-Amerikka Yhdistysten Liiton valtuuskunta kokoontui USA:n suurlähetystössä 4.2.2014. Henkilöt oikealta: Puheenjohtaja Jukka Valtasaari, Jyrki Linnankivi, Osmo Rauhala, Jussi Länsiö, Marja-Liisa Rönkkö, Klaus Cavén, Terhi Suominen, Pekka Karhuvaara, Kristiina Helenius, Riku T. Hämäläinen ja Ismo Söderling.

Kirjoitusohjeet

Otamme mielellämme vastaan erilaisiin muuttoliikkeisiin liittyviä artikkeleita.
Lisätietoja: kirsi.sainio@utu.fi

- Artikkelin enimmäispituus on 5 000 sanaa sisältäen tiivistelmän (abstractin), taulukot sekä kuvat (yhteensä noin 10-12 liuskaa). Muiden kirjoitusten kuten kirja-arvostelujen, konferenssi-esittelyjen jne. enimmäispituus on 1 000 sanaa.
- Materiaali lähetetään Microsoft Word- tai yleisenä rtf-muotoisena tiedostona. Käsikirjoitukset kirjoitetaan 1,5 rivivälillä ja fonttikoolla 12. Kirjoitus lähetetään sähköpostin liitetiedostona.
- **Kuvioiden tulee olla excel-muodossa** ja tarvittaessa tulee toimittaa niiden mukana alkuperäisdata kuvioiden mahdollista uudelleen tekemistä varten. **Tekstin sekaan valmiiksi upotettuja kuvioita ei tule käyttää.**
- Taulukot ja kuvat merkitään järjestyksessä ("taulukko 1 tähän") tekstiin siihen kohtaan, mihin tekijä(t) sen haluavat. Kukin taulukko ja kuvio tulee artikkeliliitteen loppuun omalle sivulleen siinä järjestyksessä kun se esiintyy tekstissä. Taulukot ja kuvat liitetään mukaan myös korjattuun käsikirjoitukseen. Taulukoiden desimaaleissa käytetään pilkkua.
- **Valokuvien tulee olla hyvälaatuisia ja riittäväällä tarkkuudella skannattuja.** Digitaalikameralla otetut valokuvat voidaan lähettää sellaisenaan. Kuvia skannattaessa tulee käyttää resoluutiota 300 dpi (pistettä tuumalle) ja pidemmän sivun kohdekokona (target size) 20 cm. Web-sivustoilta tallennettuja kuvia ei käytetä. Kuvat pitää toimittaa erillisinä kuvatiedostoina. Tekstiedostoon valmiiksi upotettuja valokuvia ei tule käyttää.
- Tekstiä ei tule tavuttaa etukäteen. **Kappaleen jälkeen painetaan rivinvaihtoa (enter) – ei siis sisennyksiä, tyhjiä rivejä tms.**

HUOM! Yksityiskohtaisemmat kirjoitusohjeet löytyvät nettisivuiltamme:
<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi/art/smlehti.php>

Ilmoitushinnat

Sivukoko B5, 176x250mm (leveys x korkeus)

Takakansi; aina 4-värinen

1/1 sivu	176x250mm	500 €
½ sivu vaaka	176x125mm	300 €
1/3 sivu vaaka	176x83mm	200 €

= leikkaukseen (reunaan) asti

Takakannen sisäpuoli; aina 4-värinen

1/1 sivu	176x250mm	400 €
½ sivu	176x125mm	250 €
1/3 sivu	176x83mm	170 €

= leikkaukseen asti

Sisäsivut; aina mustavalkoinen (mv)

1/1 sivu	154x204mm	250 €
1/2 sivu	154x102mm	150 €
1/3 sivu	154x68mm	100 €

= marginaalit huomioitu, joten ilmoitus ei ulotu leikkaukseen asti

Emme tarjoa ilmoitusten suunnittelupalveluja.
Hintoihin ei lisätä alv:tä.

Ilmoitusmyynti:

Kirsi Sainio
Puhelin 02-2840 443
kirsai@utu.fi

Ilmoitusaineisto

Luovuta ilmoituksesi meille julkaisuvalmiina aineistona. Julkaisuvalmis ilmoitusaineisto on digitaalinen Adobe PDF-tiedosto. Ilmoitusvalmistuksessa suosituksena on Adoben CS3–CS4 grafiikkaohjelmistot, Illustrator ja InDesign. Väriarvot määritellään prosessiväreinä (cmyk). Värikuvat cmyk-väritilassa ja mustavalkoiset gray-väritilassa. Kuvat muodoissa jpeg, eps tai tiff. Kuvien resoluutio 300dpi.

Aineiston toimitus:

Sähköposti: kirsai@utu.fi
Postitse: CD-ROM-levy, UBS-massamuisti

Aineiston deadline seuraavaan numeroomme on 5.6.2014.

Ilmoitus-
hinnat

Uusia julkaisuja:

Leena Kelly:

Suomen rintamalta Kanadan länsirannikolle.

Vancouverin suomalaiset sotaveteraanit muistelevat.

Erikoisjulkaisu E3. Siirtolaisuusinstituutti, Turku 2014. 158 s. ISBN 978-952-5889-60-4 (painettu). ISBN 978-952-5889-61-1 (verkkoversio). ISSN 2323-654X.

Kirja kertoo miten ja miksi Vancouverin suomalaiset sotaveteraanit taistelivat Suomen sodissa. Ainutlaatuinen ulkosuomalainen projekti kuvaa tragediaa ja toivoa – sodan seuraamuksia niin yksilön kuin kansakunnan tasolla. Se on historiallinen leikkaus viimeisistä toisen maailmansodan veteraaneista ulkomailla.

Kirja etsii myös vastausta kysymykseen, miksi niin monet veteraanit muuttivat pois Suomesta. Vaikuttiko sota jotenkin siihen? Vastaukset ovat olleet hyvin yllättäviä. Kirja antaa myös tuntumaa elämästä Kanadassa.

Hinta 20 € + toimituskulut

Tyyne Martikainen:

Inkerinsuomalaisten oikeus muistoon.

”Että ketään heistä ei unohdetaisi”.

Erikoisjulkaisu E4. Siirtolaisuusinstituutti, Turku 2014. 186 s. Painosalama, Turku 2014. 186 s. ISBN 978-952-5889-62-8 (painettu). ISBN 978-952-5889-63-5 (PDF). ISSN 2323-654X.

Stalinin ankarien vainojen seurauksena inkerinsuomalaiset joutuivat jättämään kotiseutunsa nykyisen Pietarin lähistöllä. Kirjaansa Tyyne Martikainen on haastatellut kymmeniä inkerinsuomalaisia, ja kertoo tässä heidän kokemuksensa ja muistonsa. Haastateltuja on tavoitettu kaukaa Siperiasta, Karjalasta, Virosta, Suomesta ja Ruotsista. Vainojen uhrit ja heidän jälkeläisensä kertovat, mitä todella tapahtui. Vainotuilla on oikeus muistoon ja oikeus odottaa, että heitä kuunnellaan. Tämä kirja on myös taustahistoriaa vuonna 2012 Siirtolaisuusinstituutin verkossa julkaistulle Tyyne Martikaisen kokoamalle Inkerinsuomalaisten martyrologialle eli uhr tiedostolle.

Hinta 20 € + toimituskulut

Merja Paksuniemi:

Vahvoiksi kasvaneet. Lapin lapset sodan jaloissa.

Tutkimuksia A 45. Siirtolaisuusinstituutti. Painosalama, Turku 2014. 92 s. ISBN 978-952-5889-56-7 (painettu). ISBN 978-952-5889-57-4 (verkkoversio/pdf). ISSN 0356-9659.

”Se talvisodan aika oli kyllä kammottava. Ja sitten vielä isä kaatui silloin tammikuussa ja äiti jäi kolmen lapsen kanssa yksin. Sekin vielä. Se on jotenkin minun mielessäni kaoottinen aika. Olin paljon äidin kotona ja välillä isän kotona. Siellä oli ihan hyvä olla, mummolassa. Lohdutusta sainkin äidiltä ja mummolan väeltä. Enkä voinut olla kovin paljoa pois kotoa, ettei äiti olisi yksin. Kovin montaa leikkikaveria ei ollut. Kävin kiertokoulua, mentiin suksilla sinne. Olen kysynyt äidiltä jälkepäin, että eikö meillä ollut riittävästi vaatteita kun minua aina paleli? Äiti sanoi, että vaatteita oli kyllä riittävästi, että ei se ollut siitä johtuvaa. Mulla oli mieliala vaan sellainen, että minä pelkäsin mielessäni koko sota-ajan.”

Hinta 15 € + toimituskulut

Tilaukset/Orders:

<http://kauppa.siirtolaisuusinstituutti.fi/>
email: satu.lopponen@utu.fi